

Österreichische Nationalbibliothek
+Z21937940б

STOPE HRISTOVE

čto ih někad napisao na jeziku Latinskom

Toma Hammerken,
koludar s. Augustina, iz Kempena;

a sad ih na Hrvatski jezik prěvèo

Fran Kurelac,
starinom Ogulinac a rodom iz Bruvna
u Krbavi.

U Zagrebu 1868.
Slovî Dragutina Albrechta.

Prěuzvišenomu,
prěsvětlomu i prěčastnomu

gospodinu gospodinu

JOSIPU JURJU,

biskupu
Bosanskomu i Srěmskomu

u Djakovu

itd. itd. itd.

Prěuzvišeni Gospodine!

Učinio si poklon velmi plemenit Slovinskomu rodu na jugu, čim si dopustio, da o Tvojem trošku ovu knjigu prěvedem. Njezina je hvala nad vsaku pohvalu. Još tri godine, te budu četiri věka, da je njezin pisac prěminuo: ali slava ove mu knjige ni danas povenula nije. Toma je prěveden mal da ne u vse jezike čitavoga světa (te koliko put u kděkoje prěveden!) niti zna bibliografija izakoju knjigu, oliš svetoga pisma, da je toliko put tiskalicom

prošla, koliko te Stope Hristove. Nisu je ni naši stari zaboravili: vsakoga se věka nje obstanka koji taj pisac pojavio, sad u jednoj sad u strani drugoj, koji te mirisne jabuke našemu je narodu poskitio. Nu si pripomenuv, da nam se narod od onoga doba koju mrvu ujedinio (bar mu se srdca primakla) a i jezik mu podobro s one gredice, na kojoj tad stajaše, odskočio: pomislih da je podobno Tomu onim odělom zaoděsti, koje se danas nosi, te ga prěoděvenâ prěd Tvoje lice iznesti.

Evo ti ga! Nije to knjiga za jedno čitanje. Bio li ti sladak na jeziku crkvenom: ugodan ti bio Toma i na jeziku narodnom! Čto je s moje: vsu silu jezika Hrvatskoga na njega sam uložio, i koliko sam mogao, toliko

ga okitio i uresio. A nisam ni mogao činiti inako: er čto je dostojno po sebi, tomu (ne trěba, nu mu) dolikuje i lěpo odělo. Ako je visok nauk: *sebe poznavat*, čto nam ga već Grci ukazivali; a to je, kao vitica o vitici na veruzi kakvoj, prěuljudan nauk: *sebe se odricat;* i jedva se mogu usta naći na zemlji, koja su ga tako od srdca komu prěporučala i uznosila, kako Toma. Nipočem ga čověk višji med braćom ne stadè, kako po njem; nipočem ga bratinstvu ljudskoga roda tako ne razuměsmo, kako po njem; nipočem nepravednika i silnika, razbojnika i krvnika, čto nam dušu pritisnuo i u njoj se zagnězdio, bolje ne obrvasmo ni suzbismo, kako po njem. S takvâ se nauka čistije božastvu

priziremo, takov je nauk stare pogane razplašio, i Jeropljane nad vse narode světa podig'o i uzvisio. Otaj nauk Isukrst ljudem s neba je dones'o i životom potvrdio; a Tomi hvala, čto nam ga besědom osladio i k srdcu prilěpio.

Dopusti tad Tvoja Prěuzvišenost, da joj toga vseljubimca hristjansko světa, toga divnoga i mudroga samostanca, to živo zrcalo srědnjega věka (uzmeš li ga sa strane bolje) mojim perom i po mojoj sili u Hrvatske haljine obučenâ, koli směrno toli zahvalno, izručim i prěporučim.

Tvoje prěsvětle Prěuzvišenosti

sluga najponizniji, najpokorniji

Prěvodilac.

U Zagrebu dne mrtvih duš lěta 1868.

Čtiocu.

Ako i jest milo srdcu našemu doznati koju o životu čověka, kojega knjigu čitamo, ipak, moj brate čtioče, pored vse mi volje u tom ti poslužit, ne mogu nikako službom obilovat. I najučenije pero daleko u tom ne odmačè. Pravdanja je bilo prěk i prěko dosta, je li Toma tu knjigu napisao ili Gerson Ivan (i još je govora bilo za inoga Gersona) nu kao da je ostalo na tom, te se priznao Toma dobitnikom. Da nisu Francuzi tako gramzive ćudi vsaku slavu sebi prisvojit, te tolike buke i prěpora o piscu ove knjige nikad ni ne bì.

Priděvak našemu Tomi, kako i na čelu knjige stoji, biaše Hammerken; zato ga Latinske knjige kděkad i zovu Mal-

leolus (Kladivce). Rodio se god. 1380-e u Kempenu. I danas je Kempen městance, da po našu rečem, u hotaru istoga imena, u župi* Düsseldorfskoj u Prusih, a podpada crkvi Kolinskoj. Dalo ga u školu, jošte povse mladâ, u Deventer u Holandii, te ga izručilo samostanu kanonikov pod pravilom sv. Augustina, kdě pričaju da se za njega zauzeo vrstan učitelj (tako je glas) Florencius, koji ga učio i světovao. Tamo ga držalo do na izmak godini 1399-oj, te ga onda uputilo ili je sam pošao u drugi samostan istoga reda, na gori s. Jage, ne daleko gradca Hollandskoga Zvolla; kdě ga primilo u novotnike, te je godine 1406-e bogu se zavětovao, a 1413-e ga redilo. Kakav je duhovnik biti mogao, na to mu ne samo knjige

* Meni je župa, čto je mojim zemljakom županija, a njihova je župa meni plovanijom, kako mi je i njihov župnik plovanom. Nisam rad měšati světsko i duhovno.

slute, čto ih napisao, nu i svědočastva, koja ga hvale te kazuju, da je bio dobar učitelj i pěstnik. Čim ga znamo takvâ, nije ni čudo, čto ga braća god. 1425-e ozvala svojim starešinom. Iz toga samostana nikudaj se dalje ne selio, nu ga u njem i smrt zatekla, dne 25. srpnja god. 1471. To je u njem proživio sedamdeset godin!

Da sam dokon, lasno ga na široko izvedoh tolike mu knjige, čto ih napisao, i tolike im prěvode u vse jezike, čto iza njegove smrti nastali.

Nu vsakako bolje to priliči kojemu duhovniku, nego meni čeljadetu světskomu, koje, već po groznom siromaštvu svojem, te kômu se uvěk s životom borit, vsega pri ruci imati ne može, čega se hoće učenomu razbiranju. Napomenimo tad samo u kratko, da osim ove knjige *De imitatione Christi* na velikom su glasu još i njegove *propovědi*, njegov *Hortulus rosarum* i njegova *Soliloquia animi*.

Glavne mu knjige t. j. *Imitatie* itd. i danas imaju dva rukopisa njegove ruke, kojih jedan u Antwerpenu je, drugi u Löwenu, te piše na prvom pri koncu: »Finitus et completus anno Domini MCCCCXLI per manus fratris Thomae Kemp. in monte S. Agnetis prope Zwoll.«

Čto je rukopisov tudje ruke, to ih danas još ima 68 iz XV věka, prěpisanih to za njega još živâ, to iza njegove smrti. Iste godine odhoda mu s ovoga světa (1471) utisnulo prvi put njegovu Imitatiu, a vse mu knjige u kup lěta 1494. Dotlě njegove se Stope već dvanajst put utisnule bile; a do roka drugoga izdavanja ukupnih mu knjig XVII-a věka po Sommelu, Isusovcu, ne manje po prilici nego osamdeset put. Ni Sommel nije vsega pokupio, čto je Tominoga pera, nu je njegova edicija najveć cěnjena. Po tom vsak prosudi, koliko ih može bit do danas. Uz tolikoputno utiskivanje te knjižice sramota je, da, ovoga věka još, ona se kděkud izdaje ne samo

grěšno, čto se tiče těska (nu to je pečatniku na duši) nego kděčto i onako krivo; a mnogokud bez pravoga razreda vrstic, kada li se već, po priměru s. pisma, u vrstice ju ugnati htělo. Da sam u tom svojemu sudu věrovao: bolje ga pogodih.

Čto je prěvodov, primětimo, da je (kako iz Slovenskoga prěvoda Viktorinovâ doznajem) lěta 1812-a něki Francuz napisao razpravu o šestdesetih samo Francuzkih prěvodih te naše knjižice. Koliko se put ona još iza pomenutoga lěta u svět odpremala, po tom lasno razsudiš, kad doznaš, da je samoga prěvoda, čto ga Lamennais načinio, svojih mal da ne svojih petdeset odpremak. Jesu li ga Němci zanemarili, svojega zemljaka, lasno pomisliš, kad još i to na um uzmeš, da se nisu samo svetci naše crkve, Loyola, Boromeo, Nerio, pak Rimski papa Pio V i dva tako ućena muža kô Bellarmin i Baronius i toliki ter toliki drugi njim ugrijavali i nasladjivali; nego da je i novověrac, pače novosnov, Martin, puno

ga cěnio, i za čověka uprav pobožnâ rado ga priznavao.

Kud bi me navodilo, da stanem prěbirati narod po narod, koji toga pisca u svoje jezike prěnosili, i u svoje ga srdce prěsadjivali! Ni Slovinske braće taj put napomenut ne mogu, nu mi je spěšit i k koncu se domicat, jedva se naših prěvodilac na jugu doděnuv: nu ni malo im do druge koje truda ne oceniv. Evo ih.

1. *Georgiceo Atanasio* (pop Splićanin): Od naslidovanja Isukrstovâ knjige četvero, prvo po bogoljubnomu Tomi od Kempisa u Latinski jazik složene, a sada po Atanasiu Georgiceu u njegov jazik obraćene i u pismi sastavljene. U Beču po Grguru Gelbhaaru 1629.

2. *Kašić Bartul* (Isusovac Pažanin): Tome Kempisa o naslidovanju Isusa. U Rimu kod Fr. Moneta 1641. Drugi put tamodjer l. 1645. Treći put u Zadru l. 1854.

3. *Krištolovec Ivan* (Pavlinjanin Varaždinac): Od nasleduvanja Kristuševoga knjige četiri. (Vindob. 1710).

— — .... znovič štampati vučinjene v Zagrebu po Kajet. F. Härl l. 1760 (sc. troškom kan. Gala, a nastojanjem F. *Kovačiča*).

4. *Jajić Marijan* (Franjevac Brodjanin): Od naslidovanja Isukrstovâ knjige četiri.. u Slavonski jezik privedene. U Budimu 1833.

5. *Otac Hipolit* (Kapucin iz Novoga Mesta): Bukvice od slejda... Tomaša a Kempis ....'z Némškiga na Slovenski-Krajnski jezik prestavlene itd. V' Lublani 1719.

6. *J. L. Paglovic* (pop Kamničanin): Tomaša Kempensarja bukve, v' katerih je zapopadenu to podvučenje, koku en sledni... ima inu zamore po Kristusovim navuku... svoje živlenje pelati itd. V' to Kransko okuli Lublane navadno špraho skrbnu inu zvestu prestavlene skuzi dva mašnika Petrinarja inu Faj-

meštra iz Gorenske Krajnske strani. Labaci typ. Reichhardt 1745. (Šafárik jamči, da je jedan tih mašnikov Kranjskih Paglovic.)

7. *Zalokar Janes* (pop Viničanin): Hoja za Kristusam. Četire bukve vnovič iz Latinskoga v Krainsko-Ilirsko prestavil itd. V Ljubljani 1820.*

Čto je rukopisov, to Jajić spominje, da se on pomagao někim iz samostana Vukovarskoga; a knjižnica biskupije Zagrebačke ima jedan ('z pola u vrstah a 'z pola nevrstice) pisan u naréčju Hrvatov Ugrskih pod ovim imenom:

Od nasledovanja Kristuševoga knjige IV, kê je na Horvatski jezik prestavil i svojim zemljakom na věčnu hasan van

---

* Od istoga pisca ima i ova knjiga: Dvanajst bukev Tomaža Kempčana, izbranih iz njegovih doslé še malo znanih pism itd. V' Ljubljani natisnil Eger 1826 (Tuj su prěvedeni: Vallis liliorum, De tribus tabernaculis, De vera compunctione itd.)

dal *Jive Žigmund Kárner*, biskupije Jurske Bezonjski farnik. Va leti 1812.

Po svědočastvu Valvasorovom i *Matia Kastelec* (kanonik u Novom Mestu Klaničanin) plodan pisac Slovenski XVII věka, našega je Tomu spremnâ imao za těsak.

Od prěvodov Hrvatskih imao sam (oliš jedinoga rukopisa Vukovarskoga) vsaki u ruci, te se na njih dosta i obzirao nu pomogao nisam; od Slovenskih samo Zalokarjev; nu, čto je svobode prěvoda i bistrijega ponimanja, bolji vsakoga naših; prem da pisan u vrěme kad Slovénskomu jeziku još onoga naprědka ne biaše, čto mu ga je danas.* A da mi je dopanuo rukû, na tom se imam zahvaliti osobitoj uljudnosti g. Nikole Horvata, knjigohrana *u Kuli*, ako tako zidine i veže oko stolne nam crkve

* Pokojni Šafárik i to je o njem, te pravedno, izrekao: „Seine Schriften zeichnen sich durch Sprachrichtigkeit vortheilhaft aus."

nazvati směm. Iz istih rukû dopao me i rukopis „farnika Bezonjskoga“, koji takodjer u pomenutoj knjižnici čami i na uzkrs čeka. Uza vsu nesgodu, čto mu je polovica vrsta a polovica platno, ipak, priziruć siromaštvo književno naše rodjene braće onkraj Drave; a i kakvu takvu korist, čto bi ju i naša knjiga odonud crpsti mogla (er nisu oni tamo slabići na jeziku): dobre sam volje i nju na svět izturit, ako mi iodkle kakve pomoći bude. — Čto sam rekao, da se Hrvatskimi prěvodî ni malo pomogao nisam, to nije tako rečeno, kao da su prěvodi prem loši; i ako dospěm, rad sam ih océnit i vsakomu pravicu odkrojit; nego je u tom zåděvica, čto su oni doslovno prěvadjali, a ja svobodno. Doslovni je prěvod i najvrstnijemu jeziku težak, nekmoli našemu; a još k tomu uz prislabo junačtvo gospode prěvodilac. Pak onda i to. Kad se prěvodi zakon, to božji to ljudski, tuj se doslovac može obranit: er tuj ide kděkad baš o slovo,

prem da ni on svojstvo koje govora povrědit ne smě. Nu je povse druga, ima li se tako prěvesti, čto nije zakon, čto nije sud; nu kdě o tom je nastojat, da koga prěgovoriš, na tvoju navrneš; kdě si rad srdce mu ganut i povse ga usvojit. Tuj ga nije města jeziku ni oporû ni sanljivû, takvû, koji se plaši ili zateže; nu jeziku sdravû i hrabrû, iz dna srdca zahićenû, iz duše ti ukresanû. Čto ga manje svojih knjig sami pišemo, to prěvodiocu dužnost tim veća tako prěvesti: da čitajuće tudju knjigu svoju pomišljamo. Toga sam se pravila držao, niti me je strah, da mi moji zemljaci toga ne odobre i ne priznadu.

Svrnut mi je sad k onim, koji do sad moje kakve knjige u ruci ne imali. Něčto im bude smetat moja slovnica, něčto pravopis. Čto je slovnice, jedva je komu neprilike druge do mojega gerundiuma: er čim je mnogim piscem gerundium vsakad na *i* n. p. gledajuć*i*, gledavš*i*: u mene je u pluralu na *e*. Govorio sam o

tom obilatije u mojoj knjizi „Recimo koju“ na strani 110—114. Možebit da je komu još nepriličan moj praesens, prima persona: vid*ju* mišlj*u* itd. město vid*im* i misl*im*. Nu toga je samo kděkud. I tomu se razlog nahodi u pomenutoj knjizi na strani 119. — Čto je pravopisa: to je čtiocu, kad moje čita, kděkad slovo koje nečitat, kděkad je omekšat, kděkad oduljit. Ne čitaj la*g*ko nego lako, ne d*v*igne nego digne, ne po*d*nos nego ponos, ne o*d*staviti nego ostaviti, ne viš*je*, niž*je*, gor*je* itd. nego više, niže, gore itd. Omekšaj te čitaj ne *čto* nego *što*, ne *čteta* nego *šteta*, ne *čtiti* nego *štiti*, ne po*č*teděti nego po*š*teděti ili pošte*dj*eti, ne *gdě* nego *gdje* (ili bud i samo *dje*.) Odúlji te nečitaj m*ně* nego mal da ne m*nie*, ne v*rè* nego v*rie*, ne uzh*tè* nego uzh*tie*, ne zau*pè* nego zau*pie* (zavapi), ne us*pè* pris*pè* dos*pè* nego us*pie* pris*pie* dos*pie*. Komu je neobično čitati *vs*e čitaj *sv*e (kako i sam činim) te prema tomu ne *vsačto* nego *svašto*. Ako ta pravilca

smetaju onomu, koji čemu je drugomu naviknuo, nu ne smetaju razuměvanju, ni bratinskoj slozi med plemenî Slovinskî: a ta je meni, čto je knjige, najprvi zakon.

Bude li koja rěč, koje čtilac ne razumě: eno mu ih na koncu iztumačenih na jeziku Latinskom i Němačkom.

Čto je onoga, u čem bi pisac a ne prěvodilac ove knjige smetati mogao: osim njegovih mislij vsakomu nedohitnih, jedinice to je, čto znati trěba: da je knjiga pisana za samostance. Zato njih razuměti trěba, kad se govori o „brači u zakonu"; ili kad se spominje „prěobrat" čija, to se misli ono vrěme, kad je ko u koludre otišao. I tako je veće toga, kdě ti je vsaki put na njih pomisliti i na njihovo se pravilo ozirat. Smeta ponekle i to čtiocu, koji malo čtije, te ne može ugledati odmah, da se tuj razgovaraju bog i grěšnik; te da je čtiocu jedne rěči od drugih vsaki put dobro razabrat: da se ne mete.

Izrekav onoliko, koliko po mojem sudu trěbovaše, sad mi nastaje razstanak s mojimi čitateljî, te mi ih je odpremit u hram mislij našega Tomaša, bogohvala i bogoljuba, kakvih vsega věka malo je bivalo, a danas još manje biva.

Fran Kurelac.

U Zagrebu dne 4 studenoga 1868.

Smetalice.

strana	redak	krivo	pravo
47.	osdol 3.	ukl*o*ni	uklòni (imper. kako i uradi)
48,	„ 1.	ne ostanu napasti	napasti ne ostanu
59.	osgor 4.	;	:
94.	„ 1.	podn*esè*	podn*osi*
101.	osdol 12.	natruh*a*	natruh*e*
143.	osgor 2.	jed*v*a	jeda
165.	osdol 2.	scěnit	*ne* scěnit,
165.	„ 2.	;	:
165.	„ 2.	,	(bez šibice)
165.	„ 3.	*n*ičim	ičim
183.	osgor 10.	tankovitost*i*	tankovitost
183.	„ 13.	ugodnost*i*	ugodnost *i*
185.	„ 10.	ponašat	po*d*našat
192.	osdol 7.	lasn*e*	lasn*o*
199.	„ 8.	.	(iza: skrbi) ,
199.	„ 7.	skr*k*i	skr*b*i
199.	„ 5.	;	:
203.	osgor 7.		(iza: světa)
103.	„ 11.	dna	zasnova

strana	redak	krivo	pravo
214.	osdol 4.	na	nas
217.	„ 9.	k*u*piš	k*ú*piš
264.	„ 1.	po hvale	pohvale
284.	„ 10.	*k*akvu	*t*akvu
291.	„ 7.	svět*n*	svět*u*
304.	osgor 7.	sgodno'	sgodan
329.	osdol 7.	ter	to
333.	„ 2.	velik*i*	velik *i*
234.	„ 9.	:	;
335.	„ 1.	.	;
337.	osgor 11.	.	;
339.	„ 11.	(iza: podpun	, a ne iza: ni)
352.	osdol 8.	život*a*	život*u*
360.	„ 5.	*S*ad	*T*ad
370.	osgor 1.	častju	častju,
371.	„ 1.	sove	(izbriši)
374.	osdol 12.	pristupi	pristúpi (imper.)
I	osgor 1.	*vsa*komu	*kdè*komu

Knjiga prva.

Glavizna I.

Požđeni za Hristom, a ostavi se taštine světske.

K*o mene oposlèduje, ne hoda po mraku* govori gospod. To su rěči Hristove, koje nas opominju životu njegovû poslědovat i njegovu ćud poprimit, ako nam je do prave světline, i do toga, da nam srdce progleda.

Zato život Hristov proučit prva nas budi briga.

2. Nauk Hristov nad vsaki je nauk ikojega svetca; u njem duhu pravednika skrovitoga hlěba nebeskoga.

Nu biva, da puno ljudij, često slušajuće blagověst,* slabo za nju mare, zato ne, er im nije duha Hristovoga.

---

* evangjelje.

A ko je rad slovo Hristovo dobro ponimit i njim se osladit, tomu je nastojat, da vàs svoj život njegovomu prilagodi.

3. Koja korist, da se o trojstvu uměš prěpirat, kad ponizan nisi, te mu zato i mrzak?

Odistâ: nije svetinje ni pravice u visokih besědah, nu s dobrâ života bogu omilěsmo.

Bolje mi je skrušiti se, nego dokazivati, čto je skrušenost.

Da znaš čitavo sveto pismo naizust, i čto je god koji mudrac rekao: koja korist bez ljubavi i milosti božje?

Čto je god prěko službe i ljubavi božje, vse je *taština nad taštinom i ničta neg' taština.*

I glavna je po tom mudrost: po prěziranju ovoga světa domagati se rajskoga.

4. S toga je taština: iskati prohodljivo blago, i uzdati se u nje.

Taština i to: na časti hlěpit i visoko se penjat.

Taština je: puti ugadjat, ter ono žudět, s čega poslé da ostaneš težko nagrdjen i nakazan.

Taština je: d u g život izglédat, a o d o b r û se ne starat.

Taština je: ovaj samo život priglédat, a ne prozirat na prihodni.

Taština je: uz ono se prilěpit, čto za čas umine, a onamo ne spěšit, kdě radosti konca ne ima.

Ne vrzi s uma, čtono rěč: *niti se kad oko nagledà, niti se kad uho naslušà.*

Tim gledaj, da srdce odvrneš od onoga, čto se da viděti, a na ono je navrneš, čto se viděti ne da. Jer oni, čto se povode putî svojom, ne samo dušu okaljaju, nego i božju milost gube.

Glavizna II.

Ponizno o sebi smišljaj.

Već po rodu vsi smo ljudi doznatljive ćudi; nu koja nam je korist, ako vse doznamo, a božji strah zametnemo?

Bolji je ponizni ratar, koji bogu služi, nego bahati mudrac, koji, sebe pometnuv, zvězde progléda.

Ko se sa sobom dobro upoznao, vidi kolišan je, niti je pošao za pohvalom ljudskom.

Da znam vse, čto je god na světu, a boga ne uzljubim: čto mi to može kod boga pomoći, koji me odsudi po težanju mojem?

2. Smiri se, niti se gubi za tolikim naukom: mnogo je u njem zahoda i prěvare.

Učenû se hoće, da slove mudar, i da ga pokazuju.

Mnogo je toga u nauku, s čega duši slaba je ili prem nikakva korist.

A velmi je nemudar onaj, koji za čim pošao je inim, osvem onoga, čim se duša spasuje.

Mnogî slovesì duša se ne upità, nu s dobrâ života srdce ti se razgali, i čista duša kruto se u boga uzda.

3. Koliko je god tvoja v ě s t dublja i tvrdja, o toliko i sudu ostrijemu podpane, ne bude li jòj i tvoja s v ě s t odgovarala.

Zato se ne ponesi ni sa koje učenosti ni umětljivosti tvoje, nu se još plaši nauka, b o g o m darovanâ.

Ako ti se vidi, da puno věš i podobro razbireš: a ti pamèti, da je puno veće onoga, čega ne věš.

Ne gradi se prěmudar, nu bolje: da se priznaš nemudar. Čto se nad ine uznosiš, kad ih ima zadosta, koji su veće naučili nego ti, i zakon bolje izučili?

Ako si rad čto koristnâ znat i naučit, na to se daj: da nitko za te ne zna i ne pita.

4. U otu knjigu pilji, nju prouči t. j. *poznaj ko si, pak se ne uznosi.* Tá ti je najvišja, najkoristnija.

Sebe li zamećeš, a o drugom dobro i visoko misliš: u tom si ga vele mudar, vele vrstan.

Da i vidiš kogá, kdě na oči grěši, te i grdno koje zlo počini: ne scěni zato, da si bolji, ar ne znaš, dugo li taj ostaneš, koji si.

Vsi smo slabići i krhlići, nu nizakoga ne misli, da je krhlji nego ti.

Glavizna III.

Istinu izuči.

Čestit onaj, kojemu se istina prikazuje, ne po prilikah ni po glasu prhljivom, nego sobom, onakva kakva je

Misao naša i ćud naša često nas varaju, ni daleko proziru.

Na čto dlaku cěpat, i osměšljivo se prěgovarat radi stvarij skrovitih i

tamnih; i radi kojih nam, bud ih na sudu i ne znali, nitko ne prigovori?

Veliko je bezumlje, čto mi ne hajuće za koristna i potrěbita, ob onih nastojimo, koja su zamamljiva lěstor i čtetna. Načto nam oči, kad ne vidimo?

2. Čto nam je uselo u pamet vse razglavit u rodove i u vrzte?

Komu věčno slovo progovara, taj se mnogih mislij razprtio.

S otoga slova vse je niklo, i vse nam dokazuje: *da je ono izkonik* (kako i sam veli).

Bez njega nitko nas niti česa ponimlje niti pravo razabire.

Komu su vsaka *jedno*, ko vsaka iz *jednoga* izvodi, vsaka u *jednom* nazire: tomu se može srdce utaložit i u bogu smirit.

Oh bože istiniče! dovedi mene s tobom u to jedinstvo uz věkovitu ljubav.

Već mi je dotužalo to mnogo či-

tanje i slušanje: u tebi je *vse*, čega ikad hoću ili žudju.

Vsi mi učitelji zamuknite, vse mi tvari obněmite, čim je tebe tuj; ti mi samcit progovaraj.

3. Čim je ko veće sobom ujedinjen, ter unutri jednovit, vse o manjoj muci i vse bolje ona postiguje, koja su visoka: jer mu ozgor luč světi.

Čto je duh čist,, jednovit i stanovit, taj se ni u mnogoj raboti ne gubi; er je vse bogu samo na čast i započeo, ter o tom lěstor nastoji, da ga volja za dobitkom ne podkrade.

Ko ti veće sméta i zabavlja nego pohotno srdce tvoje, kojega pridušio ni omrtvio nisi?

Čověk dobar i bogoljub u srdcu promeće, kakvom rabotom na vidik da izidje.

Niti n j e g a r a b o t a navija na grěšnu požudu koju, nu o n gleda vsaku r a b o t u svoju da nasuče o razumu prosudniku.

Kdě ga je žešći boj nad onim, čto ga sobom biješ, da premožeš?

Zato najveć o tom imali bihom nastojat, kako sebe da premožemo, vse to bolje sebe nad'rvemo i na bolje izpravimo.

4. Doklě smo god živi, budi kolika da je u nas vrstina, nu se uzanju prilěpila nevrstina; i čto god pomislimo, někom je maglom zastrto.

Budi snižen, i s sobom se upoznaj: po tom putu prvo boga ugledaš, nego po nauku glubokû.

Nije ti ga kud udarati na nauk, to višji to nižji; vse je to, po sebi li se uzme, dobro i bogom uredjeno: nu duša bez trohe i život bez grěha i bolji su.

Nu jer mnogi veće su pošli za naukom, negoli za dobrim životom, zato često zahode; te malo ili još ni malo ploda ne prinose.

5. Oh da se toliko žure zlobe izkorěpit a dobrinje usadit, koliko se žure

zametnuti učenu svadju: ne bì toga zla ni zazora po světu, ni toliko samovolje med braćom u zakonu.

Uisto, stigne li sudnji dan, ne budu nas uprašat: čto smo čitali? nu čto smo tvorili; niti: jesmo li lěpo sborili? nu jesmo li po zakonu živěli.

Reci mi: kud pristadoše vsa ona gospoda i učitelji, čto si ih dobro znao, dok življahu te naukom cvatiahu?

Njihovu su stoku drugi prigrabili, te ne znam, jeda ih se i spominju. Za života im činilo se, kô da jesu něčto, a sad je vse zamuklo.

6. Brzo li prohodi slava ovoga světa! da im se po kojoj srěći s knjigom i život složio, nikad bolje: u dobri čas ti ga onda i čitaše i mudrovaše.

Čto li ih po zlu prohodi ovoga věka s nauka pustâ: er ih briga nije bogu poslužit;

I jer veće nastoje, da budu uzvišeni nego sniženi: zato ih njihova oholija i zoblje.

Onaj istom uprav je velik, u kôga velika je ljubav.

Onaj istom uprav je velik, čto je sebi malen, i koji, izpeo se on i na vršak časti, vse to ni mrve ne cěni.

Onaj istom uprav je mudar, kojemu vsako je dobro zemaljsko kao gnojište; nu samo Hrista da si pribavi.

A onaj istom uprav je učen, koji svoje se volje odmeće, a božje prihvata.

Glavizna IV.

Čtogod činimo, da je mudro!

Ne uzvěruj slovu ni oglasu vsakomu, nu pomno i dugovetno vsaku prema bogu oměri i tegli.

Nu ga, žalosti moja! brže koje zlo o drugom uzvěrovasmo i progovorismo, nego dobro: dotlě nam slabost!

Nu čto ga je čeljade vrstno, ne věruje vsakoj gatalici, er je proučilo slabost ljudsku na zlo pretežniju, a u besědah puno sgrěšljivu.

2, Vele mudro je: ničta ne učinit sunovratice, ni vrtoglav vse na svoju iztěravat.

K tomu pristaje: ne věrovat vsaku, čto ljudi govore, ni ljudem ušiû tim nabijat, čto si čuo ili pověrovao.

Čto je čověk mudar i duševan, s njim se světuj i dogovaraj; i veća ti je korist od boljega poprimit, nego svoju podržat.

S dobrâ života čověk omudri po srdcu božjem, te bude věšt oko mnogočega.

Čto ko bude na srdcu ponizniji te bogu podložniji, to u vsem bude i mudriji i smireniji.

Glavizna V.

Kako se čita sveto pismo.

Istinu poištimo u svetom pismu, a ne sbora ni govora.

Sveto se pismo onim duhom čitaj, kojim se pisalo.

Bolje nam je iskat korist u svetom pismu, nego tanahne rěči.

Istim milinjem čitajmo knjižice pobožne i priproste, kojim i visoke te gluboke.

Ne potakni se ob onom, koji knjigu napisà, je li velik književnik ili omanji; nu te ljubav gole istine k čitanju pritegni.

Ne pitaj, ko je rekao, nu pripazi, čto je rekao.

2. Ljudij nestaje, nu istina gospodova ostaje na věke.

Bog ne prěbire mnogo, po kom ni kako da nam progovori.

Doznatljivost naša mnogo nam zabavlja u čitanju svetoga pisma, er smo volje ona razbirat i razpravljat, koja bolje da prědjemo onako.

Ako ti je stalo za naprědak: čitaj směrno, naprosto i věrno, niti se otimlji za kakvu učenost.

Propitaj rado, i mûkom poslušaj, čto govori čeljad sveta; ni onebrezi staračkih rěčij: ne spominju se totako.

Glavizna VI.

Ne daj se metežu pohoti tvoje.

Kako se čověku uzhoće čega, čto je prěko reda, odmah ga zaskoči nemir.

Lakomac i oholica nikad ne miruju, a siromah i poniznik mirom obiluju.

Čověk, čto se još pravo upokorio nije, napasti je na domak, te ga ona dobiva u prigodah neznatnih i prem nikakvih.

Onaj, čto je slabâ još duha, te veće putan i sklonjen na razblude, tomu je težko zemaljskih se požud povse otresti.

I zato je često žalostiv, kad im se misli uklonit; još se porazsrdjuje, ako mu s' ko opre.

2. Postigne li, čto je požudio: tad se muti na duši, er je kriv; i jer se dao u napast, koja nenavikla k miru dopomagat, čto ga on iskao.

Tako napastem se opiruće nahodimo mir u srdcu, a ne slugujuće.

Nije dakle mira u čověka pũtnâ, ni u onoga, ćto na izvanjska ide, nu u onoga, čto je zažgan i duhovit.

Glavizna VII.

Klonimo se pustâ nadanja i nadimanja.

Pusto je dělo vsakomu, koji se o ljude naslanja i o stvorove.

Ne budi te stid s ljubavi Isukrstove ikomu služit, ni za ovoga věka prikazati se ubog.

Ne upiri se o sebe, nego na boga ufanje prisloni.

Učini koliko uzmožeš, a bog pripomogne dobroj ti volji.

Ne uzdaj se u tvoj nauk nit ićiju hitrinu, nu se u boga pouzdaj, koji poniznike pomaže, a oběstnike snizuje.

2. Ne hvali se bogatstvom, ako ga jest; ni prijateljì, čto su mogući; nu bogom se pohvali, čto vsaka podaje, i nad vse ino istoga je sebe podati řad.

Ne ponesi se, čto si visokâ ili lěpâ stasa; malo se razboli: odė ti lěpota, a nastà rugota.

Čuvaj se, da s věštine ili s uma tvoga sebi ne omiliš, mogao bi onemilěti bogu: er čim si god dičan, vse je njegovo.

3. Nemisli, da si b o l j i nego drugi, jeda ne budeš prěd bogom g o r j i, on bo zna, koja nevolja je čověk.

Nit se uznesi dobrî dělî tvojî, er je drugi sud božji, a drugi je ljudski; te je njemu dosta put něčto u nevolju, čto je ljudem u volju.

Bude li u tebi čto dobrâ, o drugih i bolje pomisli: jeda se ne uzoholiš.

Ne ima čtete u tom, ako se pod koga li bud podmećeš; nu je vela čteta, ako se inadkoga nadmećeš.

U poniznâ mir uztraje za dugo, nu oholica vse se pojida i žesti.

Glavizna VIII.

Ne budi sa vsakim po domaću.

Ne odkrivaj vsakomu srdca tvôga, nu s onim, čto je mudar i boga se boji, tvoju spravu razpravljaj.

S onimi te često ne budi, koji su još ili mladi ili prihodnici.

Bogatašem se ne ulaguj, a prěd velikaše mnogo ne izhodi.

S onimi se druži, koji su ponizni i priprosti, pobožni i dobroćudi; te ob onom razgovor zapredi, s čega da se izpraviš i očistiš.

S ženami se u veliko prijateljstvo ne hvataj, nego uploške vsako čeljade žensko, čto je dobro, bogu izruči.

S bogom gledaj da se udomaćiš i s njegovî angjelì, a poznanstva se ljudskoga kloni.

2. Vsakoga miluj, nu ti velju: sa vsakim ne druguj.

Priměri se kděkad, da neznano če-

ljado s dobrâ glasa světli, nu čim ga bude u nas, oči nam zaseni.

Mislimo koji put, da je komu naša družba ugodna; a mi pomalo vse to neugodniji: jer se spoznali zli nam običaji.

Glavizna IX.

Posluh i podlog.

Veliko je dobro, ako si komu na posluh, te starěsinu imaš i svoje volje nisi.

Manje ti je straha, ako službuješ, nego da gospoduješ.

Koliko ih je, koji su na posluh veće pod silu, nego s drage volje! ti su na mukah, te iztihâ mrmraju.

Niti se ikada na duši svobode domogoše, okrom da se boga radi povse podlože.

Teci simo, teci tamo: ti mira ne postižè, razmi u podlogu i pod starešinom.

Čto li se ih prěvarilo, koji pomisliše, drugamo li samo prijdu, da im bude bolje!

2. Istina je: vsakomu se hoće po svojoj glavi radit, i nagibljemo k onim, koji jedno misle kako i mi.

Ali čim je bog medju nami, nije druga, nu vsakomu nas ohajati se misli svoje, ta već i mira radi.

Ko je tako mudar, da može vse i podpuno znati?

Po tom ne uzdaj se odveć u tvoju pamet, nu drage volje i drugih posluhni.

Ako ti je misao i dobra, ali ti boga radi nje se odrečeš i za drugim povedeš: ne misli, da je to bez velike koristi tvoje.

3. Često sam bo slušao, da je manje brige čověku, ako s'vět posluhne i prijme, nego da ga poda.

Priměri se, da su dobre i jedna misao i druga; ali ne htět uz inoga pristat, kdě je razlog i prilika: to dokazuje, da si ohol i uporan.

*

Glavizna X.

Čtedi rěči.

Koliko si uzmog, varuj se nábune ljudske, er je velika zabavica světske duge razpravljat, bud si takvom prilikom ničta hudâ i ne pomislio.

I skorije nego misliš, tuj se pohabljujemo i zamamljujemo.

Čto put htio bim, da nisam govorio ni med ljudî bio!

Nu odkud nam tolika se volja pogovarat i glamazat, kad bez povrěde duše malo kad zamuknemo?

Volja nas je govorit: er po razgovoru jedan se těšimo drugoga; ter srdcu, s mnoge brige razmućenû, olašticu gledamo;

Te mnogo nam je milo ob onom govorit i promišljat, čto nam je srdcu drago, i čega željimo; ili još i o tom, čega se plašimo, da nam ne nahudi.

2. Nu, žaliboże, često vsi ti razgovori zaludni su i na prazno, izhode, er

ta utěha samo je izvana, i na velik učtrb utěsi božjoj iznutra.

Zato nam je koznovati i bogu se moliti, jeda nas vrěme ne minuje dangubnih.

Bude li prilike ili potrěbe govoriti, govori tako, da iz toga bude izpravak duhovni onim, koji te slušaju.

Zla navada uz nehajstvo za naprědak mnogo doprinose, da ustiu ne strežemo, ni na rěči naše pazimo.

Nu bogomilo pogovaranje o božastvenih mnogo dopomaže naprědku duhovnomu, navlast ondě, kdě se veće njih, po duhu ter umu sebi sličnih, u bogu med sobom udružilo.

Glavizna XI.

Gledaj mir i naprědak.

Lěpo ga mirovasmo, da si onim, čto je ko rekao ili učinio, i čto naša skrb nije, glave ne taremo.

Kako može onaj zadugo na miru ostat, ko se plete u skrbi tudje? koji se u koječta povani zaděva, a ponutri slabo ili nikad ne razgléda?

Blažena čeljad priprosta, čto je onako na pravu; ta se bude mira namirovat.

2. Po čem něki svetci tako su vrstni, i mnogi njih takov je bogozor i bogosluh bio?

Nipočem inom, nego čto su tělo mrtvačili, i vsaku požudu puti svoje zadušit nastojali; po taj put su mogli iz dna duše uz boga prionut, te nezabavke o sebi promišljat.

Nas su povse kojekakve napasti povrazile, te se odveć ob onom staramo, čto do skorâ umine.

Mi urědko da bi k o j u samo zlobinju p o v s e zatrli, ili srdce da bi nam se zažizalo za naprědak veći i veći; nu s toga i ostajemo mlitavci i mlakonje.

3. Da smo mi tělu povse odumrli, a srdce nam se koječim ne zaplelo i povrazilo: u taj mah božastvenim po-

razuměsmo, i oslast rajskih mislij oćutismo i oslutismo.

Vsa i največa je zaprěčica, čto smo pod jarmom napastij ter pohotljivi; nit gledamo, da putem svetac udarimo.

Kako se sukobimo s kakvom suprotivom, odmah se pokunjimo, ter od ljudij razgovor izglédamo.

4. Da se mi junački upnemo te ne umičemo: pomoć nas božja odistâ ne minù.

Er je on spravan borioce i uzdanike svoje pomoći, te nam zato k boju i prigode nanudja, jeda prěmožemo.

Ako mislimo, da nam je vàs naprědak zakona u obslugah izvanjskih, doskorâ nam bogomilja nestà.

Nu o koren sěkira zasěci, jeda čisti i nepohotni srdcu mir dobavimo.

5. Da lěto za lětom vse po jednu hudobu iztrěbimo: doskorâ na vrztu domakosmo.

Ali nasuprot vidjamo često, da u čas naše osvěsti, kad se bogu zavěto-

vasmo, i bolji biasmo i neporočniji, nego iza tolikih lět života zavětnoga.

Sveta vatra i naprědak, čto bi trěbalo da vsaki dan vse to bolje se razžegu, a to se mi sad čudimo, ako se još malo čto prve vatre prihranilo.

Da se izprvice samo malko silujemo, poslě vse lagko i veselo obavismo.

6. Mučno je ostavit, čemu si naviknuo; nu, věruj, još je težje onamo dospěti, kamo nisi voljan poći.

Ako ne uzvladaš nad onim, čto je manje i laglje, kada misliš svladat ono, čto je težje?

Odmah iz početka se opri, ako kud nagibliješ; ter zlu nauku oduči, da ne bude poslě i veće neprilike.

Oh da ti je znati, koliki sebi mir, a koliku bi radost pribavio drugim, sdravo uz dobrinju prionuv: mislim, mnogo te življa skrb za tvoj naprědak obuzè duhovni.

Glavizna XII.

Dobra je suprotiva.

Nije s gorjega, čto nam dohode kděkad tegote i suprotive; er po njih se istom čověk usvěsti, ter uvidjamo, da smo na zemlji tudjoj, ter da nam se niučto zemaljskoga pouzdati nije.

Dobro je i to, čto nam se ljudi kděkad opiru, i čto zlo te opako za nas mislè, još i onda, kada nam je i dělo dobro i naměra dobra. Nu po tom putu budemo ponizniji, te nam se taštini slave laglje obranit.

Er onda poiskujemo svědoka unutri: boga; čim nas ljudi, čto su vani, tako zameću, te nam slabo i věruju.

2. S toga valjalo bi čověku tako se boga prihvatit, da mu ni potrěbe ne bude utěhe u ljudij izglédat.

Kad na čověka, čto je dobru rad, hrupi sila i napast, i zle misli ga obuzmu: onda življe oćuti da bez boga ni

kud ni kamo, i da bez njega nikakvâ dobra ne opravì.

Tad se on žalosti i uzdiše, i bogu se moli rad nevolje, koja ga pritiskla.

Tad gà mrzi živěti, te i smrt zazivlje, samo da se čto ranije *razčini, i da s Hristom prěbude.*

Tad on uvidja, da cělovitâ mira, bez pogibli, na zemlji bit ne može.

Glavizna XIII.

Odoljuj napasti.

Doklěgod živemo na světu, bez muke i napasti ne ostasmo.

Zato i piše u knjizi Job: „*Napast je život ljudski na zemlji.*

Zato bi trěbalo napasti se čuvat, molit i bděvat, da nas ne mogne hudoba prěvarit, koja nikad ne spi, nego *obhodi, da koga poždere.*

Nitko nije tako svet ni tako vrstan, da bude vsakad bez napasti; niti možemo biti p o v s e bez njih.

2. Er su nam itako dosta put puno koristne, ako i jesu tegotne i dosadljive: po njih bo se čověk uzponizi, protrěbi i uvěžba.

Vsi su svetci prohodili proz velike muke i napasti, te tako uspěli.

A oni, cto napastem odolět ne mogoše, ti se izvrgoše i odmetnuše.

Nije reda toliko svetâ, ni města toli skrovitâ, da bude bez suprotive i bez napasti.

3. Dok smo god živi, napasti se povse ne otesmo: jer čim se s pohoti uplodismo, to nam je napast u krvi.

Kako jedna muka ili napast mine, druga ju nadajde, te nam bude trpěti vsakad, čim smo izkonitu sréću izgubili.

Mnogi gledajuće napastem se umaknut, tad istom pravo u njih zabredu.

Po samû ih běžanju ne prědobismo; nu budemo li strpljivi ter kruto ponizni: vse te neprijazni naše svladasmo i odbismo.

4. Ko im samo izvanâ se ugiblje, a korena ne izskube, slabo se okoristi; nu ga one doskorâ opet slete, te još i gorje izmuče i nagrde.

Malo po malo, pak potrpice i počekujuć (uz božju pomoć) bolje prěmožeš, nego navalice i hrstavo, te uz veliku dosadu tvoju.

Snadje li t e b e napast, světuj se s kim, i daj se uputit; ako li je snašla koga d r u g o g a, ne budi surov, nu ga milo potěši, kako bi i sebi htio.

5. Vsakoj napasti izkon i začetak to je, čto nismo stanoviti, te se u boga tvrdo ne uzdamo.

Brodom bez krmila igraju valovi: tako i napasti čověkom pokunjelim i prěvrtljivim.

Na ognju se želězo kuša, a napast dokazà pravednika.

Često ne znamo, čto li ga uzmožemo, dok napast ne odkrije, čto smo.

Zato trěba, da smo na oprezu, čim se napast pojavi: er je hudobu laglje od-

bit, ako joj ne daš na vrata ulězti, nu odmah, kako zabahta, na prag izidješ.

Zato je nětko i rekao:

Odmah s početka zaprèči; kasno lèkariju spravljaš,
Dugo trajuća bolest povse li prèuzè mah.

Pristupa li napast, to čověk izprva samo pomisli, u pomišljeno živo se zapilji, poslě, tim se osladiv, najedno se uzvrti i privoli.

Tako malo po malo zlobivac ulěze povse, kad mu se odmah iz početka ne opreš.

I čto je ko veće mlitav u opiranju, to je vsaki dan i slablji, a hudoba vse to silovitija.

6. Někih težko napastuje, čim se k bogu obratili; a někih iza toga.

A někih ne izpušta vsega im života.

Još někih samo krotko napastuje, kako već mudrost i pravednost božja odredi; koja tegli, čto ko može, i koliko

mu podnosi; te vse pripravlja, da odabranike spasi.

7. Zato, prijde li napast, ne gubimo ufanja, nego tim zažganije boga je oprosit, da nam bude u pomoć; er za napast, govori sv. Paval, veće nam je ne uprti, neg' možemo ponesti.

Tim, uza vsaku tugu i napast, kada li smo pod rukom božjom, s mira ponizimo dušu svoju: er on dviže i spasuje one, koji su duha poniznâ.

8. Uz bědu istom i napast, onda se vidi, koliko je ko uspěšan; onda mu je i trud dostojniji, i dobrinja bolje mu na vidik izhodi.

Niti je veliko čudo, da ko ostane priklon i žarak, ako jaram nije težak; nu uzbude li strpljiv, kad ga nevolja pritisne: onda mu se naprědku nadaj.

Mnogi se ohranjuju od napasti velike, a s pomanje padaju; zato zar: da se snize, niti se ikad u sebe pouzdaju u napasti velikoj, čim jur u malènoj tako su mlohavi.

Glavizna XIV.

Ne odsudjuj.

Sebe obazri, a tudja děla ne odsudjuj.

Prosudjujuće druge trud nam je zaludan, često se varamo, ter uza to lasno i grěšimo; ali sudeć i razbiruć sebe: vsakad ti je trud koristan.

Kako nam je čto k srdcu priraslo, često o tom tako i sudimo: er nam se pravi sud izmiče, čim nas srdce zavarava i zanosi.

Da na čisto boga ohlěpimo te on da je prava zažuda naša: mi se tako lasno ne uzmutismo s odpora ćuti naše.

2. Nu dosta put něčto nam se u srdcu krije, ili baš izvanâ bahne; te nas ono k sebi priteže.

Koliko njih, o čem god nastojali, skrovice lěstor o sebi nastoje, a oni zato ni ne znaju.

I dok se vse na njihovu ruku vrti, kako oni misle i hote, vse je dobro, bi

reć, i mirno; nu kako čto bude inako, oni se uzvrše i obnevesele.

Koliko put bude nesklada med prijateljî i gradjanî, med samostancî i pobožnikî, ne za ino, nego ćto vsaki drugo misle i ćute.

3. Težko se j' odreći zastarěle ćudi; ne damo se dalje od očiu svojih.

Veće li se upireš u razum tvoj i hitlenost tvoju, nego u prěmagajuću silu Isukrstovu: to iz tebe jedva kad glave bistre; jer bog hoće, da mu se povse podložimo, i da nas plamen ljubavi upoprěk razuma pronese.

Glavizna XV.

Dělo milostivo.

Nizačto na světu nit' ičiju za ljubav zla ne učini. Nu siromahu za korist svobodno ti kděkad i dobro dělo propustit, ili boljim pače zaměnit: er se dobro dělo po tom nije propustilo, nu boljim zaměnilo.

Dělo vanašnje lěstor, kô se učini bez milosti, ostà gluho i suho; nu zrnce leh milosti pritrusi: odmah se ukvasi i razidje, bud ono sitno i neznatno, koliko mu drago.

Er je kod boga prětežnija ljubav i srdce, kojom se dělo vrši, nego koliko ga bude.

2. Mnogo si učinio, mnogo li milueš; mnogo si učinio, pravo li učiniš.

A pravo ga učini, ko veće drugim ugadja, nego sebi.

Često se varamo, pomislivše, da je koje dělo s milosti, a ono je s putnosti; er malo kad da je ne činimo s nagiba ćudi; ili s drage nas volje, er se čemu nadamo; ili nam je sgodno.

3. U koga je milosti prave i vrstne, taj nikad sebe ne ište, nu u vsem slavi lèstor božjoj nastoji.

Nikomu ne zavidja, er mu nije do svoga veselja; niti se misli o sebi razveselit, nu mu je nadavse blaženost u bogu.

Ne pripisuje on dobro koje ljudem, nu vse na boga odbija, iz kojega i onako vsaka proviru; te u kojem lěstor i svetci svoj užitak i pokoj nahode.

Oh da je u koga iskre samo pravoga milovanja: u vsem, čto je zemaljsko, ničt' ne ugledà do gole taštine.

Glavizna XVI.

Podnosimo slabosti tudje.

Česagod izpravit ne možemo, bud u sebi bud na inom, to strpljivo podnosimo, doklě bog ne obrne.

Pomisli, da je po te bolje tako, ne bi li po kušanju ojačao i strpljivost naučio; bez koje dobro naše dělo pred bogom ne zategnù.

Nu ti je uz takvu neprigodu boga oprosit, da te dostoji pomoći, jeda laglje poneseš.

2. Ako se ko ne izpravi opomenut jednom i dvaš: ne prěpiri se dalje, nu vse bogu izruči; vršila se njegova volja

i čast i na vsakom sluzi njegovom: on bo umě i zlo na dobro obrnut.

Podnosi na miru vsaki nedostatak i vsaku slabost ljudsku: jer i s tebe podnosit je drugim.

Sebe li tako ne utesà, kako bis htio, kud onda drugi da budu po tvoju?

Milo nàm je gledat, kdě su drugi vrstni: pak itako svojih nedostatkov ne izpravljamo.

3. Mi hoćemo, da se drugi ostro ukore: a sebe korit ne damo.

Nije nam u volju, čto je u drugih věla svoboda: pak opet nećemo, da se nam odreče, čto smo zaprosili.

Hoće nam se drugih zakonom i postavom stezat: nu mi se ne damo stisnut ni obúzit.

Iz toga se vidi, kako smo mi sebi daleko pretežniji, nego su drugi nam.

Da su vsi vrstni, odkud uzesmo, čto boga radi trěba' da trpimo?

4. Bog je tako naredio: *ponesi ti njegovo, a on tvoje brěme;* er nitko nije

*

bez kakvâ nedostatka, nitko bez brěmena, nitko sebi zadostan ni o sebi mudar: nego trěba, da se med sobom trpimo, drug druga pomognemo, uputimo i opomenemo.

Nu koliko je koji nas dobar i vrstan, to se prilikom koje nesgode razvidja.

Nije da čověk s prilike iste postaje slab i krhak, nu ona ga javlja i iznosi, kakav je.

Glavizna XVII.

Život samostanski.

Ako si rad miru i skladu sa drugimi: nauči kako, u mnogih te mnogih, sebe da skršiš.

Nije mala stvar: u samostanu med braćom bivat, te u njem u nesvadji uztrajat, i takav do smrti ostat.

Blaze si ga onomu, koji tamo dobro užive, a srětno dospě.

Ako se misliš zakonu oddužit i naprědovat, pomisli, da si tudjin i priběg na zemlji.

Poludi Hrista radi, ako si voljan, da ti život bude pravim zavětom.

2. Nije ti ga ni u ruhu ni u strigu, nu u tom, da život izměniš i vsaku napast pridušiš: ako si rad, da je s tebe pravi samostanac i zavětnik.

Ko čto drugo tamo ište oliš boga i spasi duše svoje: taj ne nahodi nego muku i bolězan.

Niti može dugo mirovati onaj, koji ne nastoji, da med vsimi najmanji, ter vsakomu u podlog bude.

3. Došao si služit, a ne vladat; znaj, da si pozvan na trud i na muku, a ne da praznuješ i cakoliš.

Tuj se istom ljudi izpeku, kako zlato na ognju.

Ko ne ide za tim, boga radi sponiziti se iz dna srdca: onomu tuj města ne ima.

Glavizna XVIII.

Prilike svetih otac.

Razgledaj žive prilike svetih otac, s kojih nam zasinù svetinja i zakon, ter ugledaš, nije li malo, ili uprav ničta, čto mi činimo.

Ah! čim je naš život, ako ga k njìhovû prispodobiš?

Vsaki njih bio svetac i prijatelj Hristov, te služio gospodu gladujuć i žedjajuć, golotujuć i zebuć, trudeć i znojeć, bdijuć i posteć, moleć i razmišljajuć, te uzato gonjen i grdjen velmi.

2. Ah kolike ter koli težke muke nisu trpěli posli * božji, mučenici, spovědnici, děvice, i vsi oni drugi, čto su uslědivali stopam Hristovim!

A vse zato: er su o v o g a s v ě t a na svoje duše zamrzili, da ih ohrane za život, čto bude o n o g a s v ě t a.

Oh koli oskudan i trězmen oni

* apostoli.

život biaše, čto ga sveti otci na pustinji provodili! kako dugotne i tegotne napasti nisu podnosili! koli često hudoba mamila ih nije! koli mnoge i žarke molitve oni bogu ne podnosili! čto li put od hrane ne uzprezali! kolika im ne bì želja i vatra za naprědkom duhovnim! koji rat ne podvizali, da vse zlobe izkorěpe! koju li čistu i pravu naměru prema bogu ne imali!

Obdan rabotahu, a obnoć bogu se moljahu, prem da i uz rabotu molitvà im srdce ohviraše.

3. Vse vrěme koristno tratiahu, vsaki čas u službi božjoj probavljen kratak im se vidjaše; a božastvena razmišljat tako ih je mililo i sladilo, da su kděkad pozabili, da i tělo podkrěpiti valja.

Vsega se biahu odrekli: i bogatstva, i gospodstva. i častij, i prijatelj, ter istih im rodjakov; ninačto světskoga ne hlěpljahu; jedva i ono uzimahu, čega

život hoće; ter tělu proskrbit, i kad trěbovalo, muka im biaše.

Bili su tada siromasi na imetku zemaljskom, nu grozno bogati na milosti srdca i vsakih dobrotah.

Izvana nevoljčine, nu iznutra milostju se i utěhom krěpljahu božastvenom.

4. Světa se biahu odrekli, nu u boga vsaki njih kao ukućanin i bližnik.

Sebi biahu kao da su nitko, a světu zazorni; nu oku božjemu biahu mili i dragocěni.

U pokori stojahu, pod posluhom življahu, u muci i. milosti dneve provodiahu, te s toga vsaki dan na duhu naprědovahu, i vse to veću milost u boga postizahu.

Bog ih poskitio na ugled vsoj zakonskoj braći; ter veće nas oni mozite prozvati na dobar naprědak, nego množastvo mlitavac na popust i nehajstvo.

5. Oh koja li nije užeženost bila u braće, kad im se družbe svete osnivale!

koje bogomilje u molitvi! koje nadticanje u dobru! te koja pravila tad ih stezala! koji li posluh, pod pravilom glavara, med vsimi cvětao!

Još su pokděkud stopajice, s kojih je poznat, da je bilo ljudij uprav svetih i vrstnih, koji hrabro vojevavše světa se biahu povse odrekli.

Danas u veliko se čita, ako koji s pravila ne zahodi; ako strpljivo podnosi, čto ga dopalo.

6. Oh mlakosti i nebrige čeljadi naše! iza vatre prve bržje li ostinusmo! te, mlitave sustalice, ni živět nam se neće.

Oh dao bog, ter u tebi dobrinja i naprědak ne zadrěmali povse! u tebi, koji si bogomilih uglednikov jur toliko vidjao.

Glavizna XIX.

Samostanac.

Životu pravoga samostanca vsakom je dobrinjom obilovat, da bude takvim iznutra, kakvim se prikazuje izvana.

A pravo je, da unutri još i veće dobra bude nego vani: er nam je bog nadziratelj; kôga nam je u velike strahom počitat, bili mi kdě mu drago; te nam je u oči njega šetat neutepenim i neuraženim kao krilatcem božjim. *

Čto smo jednom nauměli i odlučili, to vsaki dan obnovimo, i vse to bolji oganj u srdcu podnětimo, kao da se istom danas obratismo, te recimo:

„Pomozi me, gospode bože, u dobroj namisli i svetoj službi tvojoj, te podaj, da istimice danas pravo započmu; jer čto ga dosad tvorih, to ničim ne bì.“

2. Kakva nam je naměra, o njoj i naprědak visi; i živo je onomu prionut, ko misli te je rad čto dalje pomaknut.

---

* angjelom.

Ako li često onemogne naumnik tvrd: čto bude s onoga, koji u rědje ni tako tvrdo ne naumljuje?

Lagko ti se i na vsaku ruku izmakosmo naumu našemu! a najmanji propust u pravilu duhovnom totako i bez čtete ne minù.

Odluka pravednika veće u božjoj stoji milosti, nego u vlastitoj mudrosti; i zato, čega se god hiti, to na boga oslanja.

Jer čověk namišlja, a bog promisli; niti je staza naša u našoj oblasti.

3. Propustiš li kděkad koje pravilo sveto s pobožnosti, ili koristi bratinske radi: to i kašnje lagko podmiriš.

Ako li pak zanemariš s dosade i nehajstva duše: onda je vele grěšno, ter čtetu oćutiš; er naprezali se mi koliko mu drago, još ga poněkle zaostasmo.

Nu vsakako taj put ne propustimo, da odluke koje ne učinimo; te s one ju strane grěhov naših ostro naperimo, s koje najveća zaprěkastrmi.

Dobro tom prilikom proberimo vsako naumljeno dělo, bud ono vanje ili nutrnje, ter ih lěpo uredimo: jedno je i drugo za naprědak pospěšno

4. Ne možeš li vsakad tvoje misli skupit, a ti ih skupljaj kadikad, poně jednom u dan: bud u jutro, bud u večer.

S jutra naumi, a s večera proberi običaje tvoje, te kakav si bio po slovu, po dělu ter po misli tvojoj: po tih bo si možebit počešće uvrědio i boga i izkrnjega tvôga.

Spravi se po junački na poganičke zlobe; ožvali usta, te vsaki mamež puti laglje uzpregneš.

Ne budi nikad bez kakve god rabote, nego ili čitaj, ili piši, ili se moli, ili čto promišljaj, ili čto mu drago koristnâ rabotuj.

Nu čto je rabote tělesne: tuj se hoće razbora, niti se vsaki vsačega hvataj.

5. Čto su zabave duhovne osebične,

tih světu na vidik ne iznosi: bolje da ih obaviš osamice.

Ali se čuvaj, da ne budeš spor na obćenite, a žuran na osebične; nego izpuni vse, čto je po zakonu odredjeno věrno i podpuno; pak onda istom, prěteče li časa, budi sam svoj, doklě ti god srdce podnosi.

Ne može u vsih iste zabave biti, nu jednomu ova bude po ćudi, drugomu ona.

Još i po prilici vrěmena razlike se mogu odabrat zabave duhovne; tako nam je dneva svetnika milije ovo, a dneva težatnika ono.

Inih nam se hoće u čas napasti, a inih u čas mira i pokoja.

Druga nas mili razmišljat, kad smo žalostivi; opet druga, kad smo veseli u gospodu.

6. O velikih svetnicih dobra nam je věžbanja obnovit, i svetce o njih zavětovanje oprosit.

Namišljajmo od blagdana do blag-

dana, kao da nam je ovo još zadnji na zemlji; a čto bude drugi: na nebu da ga proslavimo.

U takva pobožna vrěmena dobro se ohrabrimo, bogomilnije se razgovarajmo, vsaku obslugu pobolje obslužimo, kao čeljad, koja doskorâ svojemu tegu plaću očekuje.

7. Ne bude li je zabrzo, mislimo, da se nismo dobro opremili; ter da smo one slave nedostojni, koja nam se u svoje vrěme odkrije; te se popaštimo, da se za naš dospěh bolje pripravimo.

Blažen si ga onaj sluga, govori sveti Luka, *kôga gospod ne zateče drěmljivâ. Zaisto vam govoru: postavi ga gospodarom nad vàs imetak svoj.*

Glavizna XX.

Muči i samotuj.

Poišti sgodno vrěme, kdě si sam i svoj, te puno razmišljaj dobrodarstvo božje.

Ohaj se onoga, čto te može zanesti;

onakve stvari čitaj, s kojih se na srdcu skrušiš; a ne onakve, koje te zamamljuju.

Ako se ostaviš pustoga cankanja i mudnoga plandovanja, te ne budeš posluškivati novice i vsakojake glase: to ti onda dosta i sgodnâ vrěmena prěteče, kdě možeš prionut, te božastvena promišljat.

Čto su bili najveći svetci: kdě su god mogli, sastanku se ljudskomu uklanjahu, ter nasamo bogu služit obirahu.

2. Reče njih jedan: Kad ja god med ljude, al' to na povratku čověk u mene kraći. Čim ga podugo s kim tlapimo, o tom se uvěravamo.

Laglje je povse obmučat, nego prěveć ne reći.

Laglje se na domu pritajit, nego se vani zadosta ohranit.

Po tom, ko je voljan dopirati do unutrašnjih i duhovnih: taj uradi kako Isus, te se jatovanju ljudskomu ukloni.

Nitko se bez bojazni ne pokazà, ako se rado ne taji.

Nitko bez zaziranja koje ne rečè, ako rado ne muči.

Nitko pouzdano ne gospodovà, ako rado ne sluguje.

Nitko bez prědanja ne poveljè, ako rado ne posluhuje.

Nitko se naufano ne proveselì, komu dobra svěst ne svědoči.

3. Nu ta svoboda i hrabrost svetac vsakada je strahom božjim obilovala.

Niti s toga, čto velikom dobrotom i milostî prosěvahu, manje su nastojni i ponizni bili.

Nu neugroženost bezbožnikov provire iz bahatosti i oholnosti, te se na koncu i prěvari.

A ti se nikad ne prěuzmi, ni u se pouzdaj; ako se i čini, da si dobar samostanac i dobar pustinjak.

4. Čto li se ih nije potaknulo i omaklo (a svět ih dobro gledao) prem zato, er se odveć pouzdavahu u se.

Zato je mnogim koristnije, da bez ne ostanu napasti, te joj odolět naviknu:

jeda se odveć u se ne pouzdaju i ne uzpodnesu, te se još i k utěham izvanjskim tako lasno ne nagnu.

Oh da nitko ne čeza za veseljem u čas minućim; da se nitko s světom ne zabavlja: dobru li tad svěst ne uzhranì!

Oh da ga bude, koji da ohaštri vsaku pečal pustu; da božastvena lěstor i spasna promišljava; a vse ufanje svoje u boga leh upre: divnâ li se mira i pokoja dobavì.!

5. Nitko utěhe s neba dostojan do onoga, ko se muči i trudi, sveto da se skruši.

Ako si rad do srdca se skrušit, unidji u ložnicu tvoju, te se izmakni glomotu světskomu, kako i jest pisano: *U ložnicah se vaših skrušite.* U klětih nahodiš, česa ti vàni često ponestaje.

Ako ti tvoju klět sgriješ i osědiš: ona ti omiljè; čim joj se izmakneš: ona ti dodijà i omrznù, Početkom li odmah tvoje prěobrati u nju se zaděneš i za-

kopaš: drúga ti s nje nastadè puno draga i utěha najugodnija.

6. Po mučanju i mirovanju naprěduje duša bogoljuba, ter izuči i dokuči, čto je otajno u pismu.

Tamo ju obliju one suze grozne, kojimi se vsaku noć pere i umiva: jeda se to bliže bogu prikuči, čto se dalje umakla vsakoj treski i halabuki světskoj.

Zato, ko se ukloni znancu i prijatelju, k tomu se bog i svetokrilci primaknu.

Bolje ti je sukromice za dušu se skrbit, nego čudesa tvorit a nju zanemarit.

Samostancu je pohvalno, ako ga je malo vidět, ako se tudjim očima izmiče, a svojih ninakoga ne meće.

7. Čto da gledaš na ono, čega ti je ne imat? *Nestane světa i vsake pohotljivosti světske.*

Ne da ti krv, da se kudaj ne prodješ; nu čim je rok minuo i ti se u sa-

mostan povrnuo, kakav si? duše trhatne, srdca razsutâ.

Veselo ga često pohodiš, a nevesel dohodiš; te s veselâ sutona bude neveselo prozorje.

Te tako vsaka putna radost blaznivo uhodi, nu napokon ugrize i pokonča.

8. A i čega mož' viděti indě, da ga tuj ne vidiš? Gle nebo i zemlju i vse one prvice, iz kojih vse je i niklo.

Čto možeš ikdě pod suncem viděť, da zadugo uztraje?

Ili se je moći ičega naužit i nasitit? do toga ne dospěsmo.

I da vse vidiš, čega je god na světu: čto je nego pust nazor?

Dvigni oči k bogu na visini, te mu se pomoli za grěhe i nehajstva tvoja.

Prěpusti taštine taštnikom, a ti ob onom nastoj, čto ti je bog ukazao.

Zamakni vrata za sobom, te prizovi Isusa, miljenika tvôga.

S njim ostani u klěti tvojoj, er indě toga mira ne nadjè.

*

Da si doma ostao, te ne slušao žamora kojekakvâ: bolji ti mir nastadè. Čim su tebi novine u volju pale, to ti je i nemir na srdcu podnosit.

Glavizna XXI.

Skruši srdce.

Ako te je volja naprědovat, u strahu se božjem ohrabri; te ne budi odveć prokšen i oběstan, nego pod pravilom vsaku tvoju ćut uzpregni, a veselja se kloni ludastâ.

Pravo li se skrušiš, to i boga uzljubiš.

Skrušenost mnogim dobrom uzplodi, a prokšenost i oběst vse to kvare i zatiru.

Za čudo je, kako se ikad ovoga věka čověk radovati može, kad promisli i razbere, da je prognanik, i da mu je duša u tolikoj pogibli.

2. S toga, čto nam je srdce na lagku, te nestašic naših mnogo ne hajemo,

s toga biva, da bolěznij duše naše ne ćujemo, te se ludo smijemo, kad ga bolje zaplakà.

Niti ga je svobode prave ni radosti dobre, van u strahu božjem i svěsti dobroj.

Blaze si ga onomu, ko umě uklonit, čto misli raztiplje, i sǫbom se ujedinit; te dušu razabrav sveto se i skrušit.

Blaze si ga onomu, ko vsega se odreče, čto mu ili dušu natruhnut ili otegotit može.

Mužastveno se bori, klin klinom izbijaj, zločest običaj dobrim.

Samo se ti ljudij otresi, to ga i ti od njih na miru ostaneš, da mož' uzraditi tvoje.

3. Ne prti na se, čto je skrb drugih, niti se uplići u gospodske trice.

Imaj oko najprvo na se, sebe navlaš opominji, nad vse one, koje miluješ.

Ako li ljudem ugodio nisi, s toga se ne žalosti; nu ti budi muka, čto se dobro i mudro ne vladaš; ni tako ne

drugueš, kako bi sluzi božjemu i samostancu bogomilû pristajalo.

Veća je korist a uz manji strah, ako nam za ovoga věka utěhe ne prěteče, pónaglavice pak one po puti ne.

Nu čto nam utěhe ne dotiče duhovne, ili čto ju malo kad osićamo, tomu smo mi krivi: er ne idemo za tim, da srdce skrušimo; i onoga se otresemo, čto je izvanjsko i sujetno.

4. Pripoznaj, da si božje utěhe nedostojan, nu vsake muke i tuge prědostojan.

Povse li se skrušimo, tad čitav svět dotužio nam je i ogrknuo.

Dobrû čověku nikad vrělo ne prěsahne, nad čim bi mogao plakat i žalovat.

Il' uzeo sebe ili koga do sebe, zna, da je vsakomu nas tuge i nevolje do sitâ.

Pak čto se potanje razgléda, vse to bolje žali.

A vrělo pravednoj pečali i skrušenosti duše naši su grěsi i poroci naši,

u koje tako smo se uvalili, da već i nismo za to rajska pomišljat.

Da kděkad na smrt pomisliš, a ne koliko tobož toga još prěživeš: lěpo ti li se ga ponapravì i užežè.

Pak da još i paklene muke na srdcu probereš; te one u čistilu: mišlju, drage bis volje vsaki trud i vsaku bol podnosio, niti se ikakve ostroće lecao i plašio.

Nu čim takove misli srdcem našim ne prohode, te se još koječim zamamljujemo, i samih sebe na koječto blaznimo: s toga ostajemo hladni i nehotljivi.

6. Kděkad nije u nas onoga pravoga duha, te je onda tělu tužit i naricat.

Omoli tada sniženo gospoda, da te učesti duha skrušenâ, te reci s prorokom: *Nahrani me, gospode, kruhom suznikom, i napoj me okrutom suznice vode.*

Glavizna XXII.

Nevolja ljudska.

Bio ti kdě mu drago, i obratio se kamo ti drago: ti jadnikom ostà, ako se k bogu ne povrneš.

Čto se mutiš i méteš, er ti ne idu posli, kako bis htio i želio? A ko je taj, komu je vse na volju? Ni ja ni ti, nitko pod ovim suncem.

Nitko na světu bez tuge i nevolje koje, pak bio on kralj ili papa, vse jedno.

Ko si ga najbolje stoji? onaj, koji, kad je za boga, ne mari koju i prě-trpěti.

2. Govore toliki, čto su slabâ uma, a srdca i slabljâ: gle ga dè, lěpo ti li mu je bog dao! ima novac, pak gospodin, nikoga se ne boji pod nebom, on pak bog.

Nu kad nebeska dobra proglédaš, istom vidiš, kako je vsak imetak zemaljski gliva; kako ti je uvěk na njem drhtat; i kolike neprilike s njim, nikad bez brige, i vse u strahu!

Nije nam srěće u velikom imetku; dosta ga, ako je i osrědnje ruke.

Prava je nevolja život zemaljski.

U koliko bis htio bit duhovitiji, u toliko ti bude život grklji: er vse to bolje ćutiš i vse to jasnije naziereš, kakav je to krpež ovaj pohabljeni život.

Er jesti i piti, čuti i spavati, počivat i rabotat, i drugim još potrěbam i nevoljam robovat: da čto je to, nego běda i pokor čověku pobožniku, čto bi htio naskrozice ostati čist od vsakoga grěha?

3. Velmi bo je ovog' života otegoćen nutrašnji čověk potrěbami těla svôga.

Zato prorok bogu se umiljavao te ga prosio, da ga ih osvobodi, govoreć: *Tim tolikim potrěbam otmi ter izmakni me, gospode!*

Nu běda si ga ne poznavajućim te nevolje svoje, a još veća si ga běda milujućim ovaj život tužni i truhljivi!

Pak tako su něki uzanj prionuli, da kad bi mogli na njem věkovat: za kraljestvo božje ni briga ih (a da čto ne urade i ne izprose, jedva o čem živi.)

4. Oh bezumnici, nevěrnâ li srdca u vas! koji se tako u zemaljska zakopaste, da vas ničta ne sladi, čto putno nije.

Nu kad bude na izmaku: tad istom oćute jadnici kukavštinu i ničtavilo vsega onoga, uzačto se oni tako prilěpili biahu.

Nu svetci božji te prijaznici i milovnici Hristovi nisu se na ono obazirali, čto bi se puti sviděti moglo; niti na ono, čto je za ovoga věka procvitalo: nu su hlěpili za věkovitim samo, na věkovita upirali ufanje svoje, i na njih smirali.

Vsaka im se požuda uznosila prema onomu, čto je stanovito i nevidljivo: jeda s milovanja onakvih, koja su vidljiva, ne slězu na ono, čto je najnižje.

Ne gubi, brate, vĕre u naprĕdak tvoj duhovni; još ti je vrĕmena i časa.

5. Začto da odgadjaš, čto si naumio? Ustani, ter odmah začmi te reci; čto mi ga je, sad mi ga je; sad mi je vojevat; i život moj sad je prilika, sad mi ga je izpravit.

Kada s tobom zlo stoji, i vsaka te napast ob'rvala: tad je doba čtogod utežat i zaslužit.

Ognjem ti je i vodom proći, dok uzmožeš okrèpiti se i počinut.

Bez sile ti tvojega zla ne prĕdobì.

Doklĕ smo god u krhkom tĕlu ovom, dotlĕ bez grĕha ne ostasmo, ni ga bez dosade i bez boli poživĕsmo.

Htĕlo bi nam se mirovati, i da ikoja nevolja k nam nepristupa: nu po grĕhu pravednost izgubivše tot ga i blaženost potratismo pravu.

Zato nije druga nego se potrpĕt, ter izčekivat smilovanje božje: dok ne mine vsaka grĕšnost, ter iza smrti ne prĕuzme život.

6. Oh krhkosti ljudske, uvěk sklone i spremne na vsako zlo!

Danas grěhe izpovědaš, a sutra ih ponavljaš.

Sad si naum, dobro se ih varovat; a za koji čas, kao da ničta ni naumljao nisi.

Pravo je po tom poniziti se, nit ikada čto velikâ o sebi ne pomišljat, čim smo tako krhki i nekrěpki.

Pak i s nepomnje za čas ono se izgubi, čto po milosti ter mnogim trudom jedva se jedvice steklo.

7. Kud nam sile do mraka, kad još za zore već smo sustali?

Joj si ga nam, ako se jur tako na pokoj sklanjamo, kao da je već mir i nestrašica; dočim u prěobrati našoj još ni slěda svetinji pravoj ugledati nije.

Kao da smo novotnici, još bi jednom priučiti se dobrim običajem: ako li da se pouzdamo još na popravak koji, te veći naprědak duhovni.

Glavizna XXIII.

Smrt.

Doskorâ, pak te ne bude; tad gledaj, kako s tobom stoji: er danas jesmo, a sutra nismo.

A kako nas ne bude ljudem na očiu, to im ne ostasmo dugo niti na pameti.

Oh tupâ i hrustavâ srdca ljudskoga, u kôga je pamet samo za ovi časak, a o nastanku vele ne prizire.

Tako ti je mislit i rabit, kao da ti je danas još umrt.

Da ti je svěst dobra, smrti se velmi ne uzbojà.

Nu je bolje grěha se čuvat, nego smrti se uklanjat.

Nisi li danas spravan, po čem da budeš sutra?

Nije se pouzdati na sutradan, i ko zna, bude li ti ga?

2. Koja nam korist dugo živět, a života ne popravit?

Ah da budemo bolji po dugom životu! nu često samo smo grěšniji.

Kamo srěće, da nam je i jedan dan bilo proživět, kako trěba!

Mnogi broje svoja lěta, odkako se prěobratiše, nu im je popravak slabo urodio.

Ako je strahovito umrt, a to je dugo uzživět možebit još pogibljivije.

Blaze si ga onomu, komu je smrt uvěk pred očima, i vsaki dan na nju se spravlja.

Ako si vidio koga umirat, pomisli, da je i tebi tudaj poći.

3. Za jutra si misli: mraka ne dočekam.

A kad se smrkne, jutru se ne nadaj,

Budi tad vsaki čas na oprézu; ter tako živi, da te smrt nikad ne zateče nespravnâ.

Mnogih smrt zaskoči naglo ter iznevarce: *er sin čověči prijde u dobu, kad se i ne nadaš.*

Stigne li onaj skrajni čas: o vsem minulom životu drugu pomisliš; i velmi se pokaješ, čto si bio takav nehajljivac i glibonja.

4. Čto li je srěčan i mudar, koji gleda, da za života onakav bude, kakav bi se htio desiti na smrti.

A na dobru smrt kruto se pouzdaj: ako ovaj svět povse pogrdiš, u dobru naprědovat živo požudiš, pravilo uzdržiš, za pokorom prioneš, brzo posluhneš, sebe se odrečeš, ter s ljubavi Hristove vsaku suprotivu podneseš.

Dok si sdrav, vele mož' opraviti dobra; nu, kad se razboliš, ne znam, čto ga budeš uzmog.

Rědki su, čto s bolesti bivaju bolji; kako se ni oni jako ne posvećuju, čto vsaki čas na božje puté hodaju.

5. Ne uzdaj se u rod ni u prijatelje, ni spasitve tvoje na prihodak odláži: er te ljudi bržje s pameti vrgnu, nego misliš.

Bolje, da za vrěmena providiš, i koje dobro usporiš, nego da se na čiju pomoć oslanjaš.

Ako tebe sada nije skrb o sebi, koga bude skrb o tebi u naprědak?

Sadanje vrěme, ono je dragocěno. *Sada su dnevi spasi tvoje, sad vrème prěsgodno.*

Nu, žalosti! slabo se njim koristiš; a ono po njem utežati možeš, s čega da živeš na vse věke.

Može te snaći, da jedan dan lěstor, jedan čas zaželiš, jeda se popraviš: a ne znam, bude li ti ga.

6. Eh dragane moj! koje li se běde ne izbavì, kojemu li strahu ne utečè: sada li se plašio smrti i od nje zazirao budeš?

Gledaj tako uzživět, da na smrtni čas veća ti bude radost, nego strah.

Sada nauči odumirati světu, da onda s Hristom uzživeš.

Sada nauči pogrdjivat vse i vsaka, da onda bez ikoje zabave k Hristu ulězeš.

7. Oh bluno jedna! što mislíš, da dugo poživeš, kad ni jedan dan jamačan ti nije?

Koliki se nisu prěvarili, koji mišljahu bog zna doklě živět, pak se iznenada tělu izmakli!

Koliko put slušao nisi, kdě govore: ovoga je posěklo, onaj se utopio; ovaj strméknuo te si vrat slomio, onaj se za stolom ukočio; a onaj se ohladio lěpo za igrom?

Ovoga je spržila vatra, onoga kuga umorila; ovoga koplje probolo, a onoga razbojnik smaknuo; te tako je vsačiji konac smrt, i život nas minuje kao sěn.

8. Ko pomisli o tebi, kad umreš? ko se za te pomoli?

Ded miljane ded, sad upri, što ga ikad možeš: er ne znaš, kada umreš; a ni toga ne znaš, što te iza smrti čeka.

Dok je na dobi, prikupi neumirućâ blaga.

Niočem ne misli okrom spasi tvoje, ni se peci o čem drugom, nego o božastvenih.

Sada si prijatelje spravljaj (počitujuć svetce božje i njihova děla tvoreć) *da, čim se prèseliš, oni te prijmu u věkovite šatore svoje.*

9. Misli, da si stranac i putnik na ovoj zemlji, koji se ne ima čto zaděvati u dugove zemaljske.

Srdce si ohrani svobodno te k bogu navrnuto: jer ti ovdě postojbine ne ima.

Tamo si upravi molitve, tamo vsakdanje suze i molitve tvoje: da ti duh, čim umreš, dostojan bude k gospodu prisěsti. Tako i budi.

Glavizna XXIV.

Sud i muke.

U vsem tvoj konac na oko uzmi, ter kako obstaneš pred ostrim sudcem, kômu ničta skrovito nije; koji se ne da podmitit, niti kakvih izvětov ni ogovaranja prima, nego po pravici sudi.

Oh prějadni i bezumni grěšniče moj! čto odgovoriš bogu, znajućemu za vsako zlo i zalce tvoje? ti, koji se plašiš i čověka ljutâ, mrko li te pogleda?

Čto sada već ne pomišljaš na sudnji dan, kad nitko ne bude dokon koga branit ili zagovarat, nego vsakoga svoje brěme pritisne?

Za sad još trud ti je plodan, plač primljen, uzdah uslišen, bol zadostljiva i otrěbljiva.

2. Veliko je i spasljivo čistilište u strpljivca: koji uvrědjen veće žali tudju zlobu nego svoju uvrědu; koji se rado moli i za protivnikę svoje, te krivice od srdca im odpušta; koji ne krsma zaprosit, da mu se oprosti; koji se laglje smiluje nego razsrdjuje; koji sebi silu nanosi, te gleda, kako put duhu podložit.

Bolje je odmah sada grěhov se otrěbit i poroke ukopit, nego zatezat i taj otrěb odgadjat.

Odistâ nikoga do sebe ne varamo, čto puti našoj uzdu popuštamo.

*

3. A onaj oganj, čto ga ima sažizat do grěhov tvojih?

Čtogod veće sebi sad ugadjaš i za lastju hodaš: vse to mučniju odplatu si spravljaš, i vse to veću grmaču nastireš.

S koje si strane veće grěšio, s one te i veća muka naide.

Tamo lěnčinu uběljenim ostnom podžegu, a lakome požđore i pijančine žedjom i lakotom izkine strahovitom.

Tamo razkošnike i bludnike vrělom paklinom poliju i smrdljivim sumporom; dočim zavistnici, kao běsni psi, od težke boli zaurlikaju.

4. Ne bude zlobinje, kojoj svoje da ne bude kine osobite.

Tamo oholicam vsake uzbude sramote, a tvrdice stisne nevolja ljuta.

Tamo jedan čas groznije muke zadadè, neg' ovdě stotina lět pokore najostrije.

Tamo prokletim niti je počitka ni utěhe kakve: čim se ovdě ipak malo odmaramo, i s prijateljî razgovaramo.

Sada se o grěsih postaraj i za nje spokori: da na sudnji dan nauzdano med blažene pristaneš.

Onda bo *pravednici hrabro se podvignu na one, čto su ih gnjavili i tlačili.*

Tad ustane da sudi onaj, čto ponizan u podlog se davao, da mu drugi sude.

Tad velmi bude ufan i drzovit siromah i ponižnik, a oholicu oklopi strah i trepet.

5. Tad se ugleda, kako je mudar bio onaj, čto Hrista radi nije mario prěziran bit i ludovan.

Tad omili vsaka muka strpljivo podnešena, a nepravdi vsakoj usta se zalěpe.

Tad se pobožnik obraduje, a bezbožnik ožalosti.

Tada put veće uzpleše nada tim, čto si ju mučio, nego da si ju razkošno odgajao.

Tad prosiné haljina gruba, a tanka zamrkne.

Tad se veće pohvali stan ubožak, nego zlatni dvorovi.

Tad veće ti pomogne strpljivost stanovita, nego vsega světa moć.

Tad se veće uzvisi posluh krotak, nego vsa lukavost světovnička.

6. Tad veća bude radost svěsti čistoj i dobroj, nego učenoj mudrinji.

Tad bude prězor bogatsva prětežniji nad vse poklade sinov zemaljskih.

Tad se veće utěšiš nad pobožnom molitvom, nego nad osladnom gostbom.

Tad se veće obraduješ, čto si obmučao, nego da si dugo komu zanovětao.

Tad veća bude cěna svetomu dělu, nego lěpim besědam.

Tad veće ti ugodi život trězmen i prěka pokora, nego ikakva razkoš zemaljska.

Nauči se s a d a malo čto podnesti, da te p o t o m čto težjega ne snadje.

O v d ě prvo kušaj, jeda li t a m o olagča.

Ako li si sada toliko neuzmog, čto onda, kad nastanu muke věkovite?

Ako maloj strasti konca dočekat ne možeš, čto onda, kad zine paklena propast?

Pazi: ne mož' imati obiu radostij: na zemlji pirovat, a poslě još sa Hristom kraljevat.

7· Da si vse do danas proživio u slasti i gospodstvu, pak da ti bude za čas umrti: koja korist bì od toga?

Zato vse je taština i sujeta, razmi boga ljubit, i njemu samo služit.

Er ko, boga iz vsega srdca ljubi, taj se ne plaši ni smrti, ni pogube, ni suda, ni istoga pakla, zato: čto je ljubavi cělovitoj pristup do boga pouzdan.

A koga još mili grěšit, nije čudo, ako se smrti ter suda plaši.

Dobro je ipak, da poně strah te pakleni uzpregne, kada li te ljubav od grěha ne uzteže.

Nu onaj, ko se i božjemu strahu uklonio: zadugo u dobru ne obstà, nu se doskorâ u pogančeve předjice zaplete.

Glavizna XXV.

Popravak života.

Badruj ni se uzlenjuj u službi božjoj, te često pomišljaj: začto si med braću došao, i světa se ohajao? nije li zato, da bogu živeš, i čověkōm budeš duhovnim?

Poždeni tada živo za naprědkom: jer za trude doskorâ i mazdu prijmeš; nit onda se plaši u oboru tvôm ni straha jur kakvâ nit ikakve boli.

Za malo rabote velik početak, čto veće, radost věkovitu postigneš.

Ostaneš li věran i zažgan u dělovanju, bez sumnje i bog věran bude i vrhovit u namirivanju.

Tvrdo se pouzdaj u prědobit tvoju, ali zato straha ne odloži, tako, da niti omalitaviš niti se uzponeseš.

2. Čim ga jednom něki bojazljivac, ufajuć i ne ufajuć, simo tamo plutaše; te s dreselja onemog u crkvi pred někim kumirom na kolěnima bogu se moljaše; i ova na srdcu premitaše go-

voreć: „oh da mi je znati, stanovit li ostanu?“ zatim ovi on začù odvĕt božastveni: „pak da ti je znati, čto bis učinio? čini sad, čto bis htio onda, te budî bez straha.“

Na to se utĕšì i ohrabrì, na boga vse spustì, i slabosrda plutavica izčeznù.

Nije htio poslĕ razbirat nit izuvidjat, ne bi li doznao, čto mu je prisudjeno; nege je veće upirao doznat za prĕsvetu volju božju: jeda mu se kako svikne, te vrstan uzbude, vsako dobro dĕlo i začet i dokončat.

3. *U gospoda se uzdaj i tvori dobro* (govori prorok) *na zemlji prèbivaj, te čega ti poskite, ono blaguj.*

Ima, čto mnoge i mnoge od naprĕdka i popravka željnog' uzbija: a to je prĕdanje radi tegote ili rabota borbe.

Nu oni su dobrinjom naprĕdni nad inoga, koji, čim je čto tegotnije i suprotnije, tîm veće se upinju, da junački prĕmogu.

Jer čto ga veće sami sebe prěmažemo, i čto je duhu borba mučnija: to ga većma čověk naprěduje, i vse to veću milost postiže.

4. U koga je veće, u koga manje onoga, čto prědobit i s čim po'rvati se sila je i zakon.

Nu ipak, čto je zatočnik bolji, bud mu je brěmena i veće, bolje prědobude neg' onaj, u kôga, bud on i dobro se vladao, nu srdce je hladno.

Dvoje najliše velikû je popravku u pomoć t. j. silimice onomu se otet, k čemu nam se ćud po zlu priklanja; pak onda živo ob onom nastojat, česa komu veće uztrěba.

Još onoga dobro se uhranjuj, te je prědobivaj, čto ti je u drugih mrzko.

5. Kděgod možeš, tvoj naprědak prihvati; te kad vidiš ili čuješ za dobar ugled i priliku, i ti se razžari i tako uzradi.

Ako li pak ugledaš, čto je ukorno: pazi da to isto i ti ne učiniš; ili ako

si je kada učinio, upri, ter se ga čto prě odvrzi i sa sebe smetni.

Kako tvoje oko druge motri, tako i drugi svoje oči upiru u tebe.

Milo ti li je i sladko gledati braću bogomilu i uzhićenu, čto su dobrâ običaja i lěpa reda!

Kô li je opet žalostno i mučno viděti ju kojekud vrzati se i potipat, ter onoga ne vršit, na čto su pozvani!

Kô li nije čtetno ono zanemarit, čto si naumio i kud te srdce zvalo, nu tamo njim nagibat, kud ne trěba!

6. Pripominji si na um, čto si ga naumio, ter stavi prěda se obraz propetoga Hrista.

Dobro li promotriš život Isukrstov. odistâ stidět bi se mog'o, čto ni do sad nastojao nisi, da mu se bolje upriličiš, prem da već odavnâ božjim putem hodaš.

Samostanac, čto je po nastojanju i bogomilju svôm dobro se uputio u prě-

sveti život i muku gospodovu, vsega tamo u izobilju nahodi, čto mu je koristno i potrěbno, niti mu je krom Isusa čega boljeg' poiskivat.

Oh da propeti Isus u srdce nam snidje: brzo ti li ter izpunâ vsemu se naučismo!

7. Čto je samostanac badar i živ, taj vsaku podnese i vsaku učini, koja mu se reče.

A čto je samostanac mlitav i mlačan, tómu se tuga nadmeće tuzi, te, s koje hoćeš ruke, vrlo mu je neobično: er oskuduje utěhom nutrašnjom, a vanašnje iskati ne smě.

Samostanac, čto se oteo pravilu svojega samostana, propasti je blizu.

I vsaki, čto je pošao za svobodom i samovoljom, vsakad mu těsno i nepriličjno bude: sad mu ovo, sad ono ne bude po volji.

8. Čto pak čine oni samostanci, koji se skučili pod pravilo samostansko?

Malo kad izhode, o sebi žive, božjački se hrane, grubo s' oděvaju, mnogo raboću, malo govore, dugo čuju, rano ustaju, molitve otežu, često čitaju, i vsako pravilo drže.

Gle Kartuziance i Cistercite i vsakoga reda redovnike i dumne: vsaku ti noć ustaju gospodu pěvat.

I zato ga ne bì bez sramote, da ti uz tako sveto dělo lěnčariš, dočim tolika vojska redovnička k bogu uzklikuje.

9. Oh da nam je nizačim ne prionut, nu kako punâ srdca i na vsa usta boga samo da hvalimo, gospoda našega!

Oh da ti je ni jesti, ni piti, ni spavati, nu boga samo hvaliti i duhu nastojati! Tada ti sręća o mnogo veća nego sada, kdě ga puti služiš to s ove to s one ruke.

Kamo da nije otih potrěb! te da nam je puste okrěpe duhovne; nu ote, žalibože, malo je kad okusimo.

10. Do toga li čověk dospě, da u nikakvâ stvora utěhe ne ište: onda mu

istom bog povse osladi, onda mu se o koncu budi čega srdce ne zabrine.

Tada niti se obraduje izobilju, niti se razžalosti nad oskudicom, nu povse i pouzdano o boga se naslanja, koji mu je vse u vsačem; i komu ničesa ne ponestaje ni odumire, nego mu je vse živo; te kako okom magne, vsako mu službom priskoči.

11. Vsakad se koncu domišljaj: er vrěme straćeno nikad se ne vratì. Ako ne prioneš ter se ne uzžuriš, to se dobrinje koje ne domožè.

Kako budeš mlak, već je zlo.

Dobro li se razgriješ, velik mir stečeš, i trud ti olagne: a to s božje milosti i s ljubavi dobrinje.

Čověk iskrenik i žurnik k vsačemu je spravan.

Veća je muka zlu se opirat i napasti, nego se uz težački rad uznojiti.

Ko se ne ugiblje nestašicam manjim, vse po malo do velikih spuzne.

Koristno li dan sprovedeš, s večera te obajme radost.

Nad sobom strezi, sebe obodi, sebe opomeni, i, bilo čto bilo sa drugimi, ti sebe ne zapusti.

Čto ga veće sebe obsiliš, to ti bude i naprědak veći.

Tako da učiniš.

Knjiga druga.

Glavizna I.

Unutrašnji razgovor.

U *vas je kraljestvo božje*, govori gospod. Prioni iz vsega srdca uz gospoda, i odmetni se ovoga bědnoga světa: pak ti ostane duša na miru.

Privikni samo prězirat ono, čto je izvana, a pristajat uz ono, čto je iznutra: pak ugledaš, kdě kraljestvo božje u te ulazi.

A *kraljestvo božje mir je i radost u svetom duhu*: a toga se bezzakonici ne domogu.

Hrist sam k tebi prijde, ter ti ukaže utěhu svoju, ako mu spraviš pristanak u duši dostojan.

U nutrinji duše tvoje gospod poiskuje vsu slavu slavu i diku svoju, i tamo mu je najmilije prěbivat.

Često on obhodi ljude nutreniěke, sladko se s njimi pogovara, milo ih těši, mira im donosi, i za čudo je, koliko je s njimi prijazniv.

2. Nut věrna dušo, spravi srdce tvoje zaručniku tvômu, jeda se udostoji k tebi prijti, u tebi stanovati.

Tako bo govori: *Ko me miluje, govora môga ne prěčuje, i ja k njemu prijdu, te u njega prěbudu.*

Daj tada město Isukrstu, nit ikoga osvem njega unutar puštaj.

Hrista li imaš, jur si bogat, i na tom ti dosti. On bude tvojim nastojnikom i u vsem věrnim proskrbnikom tvojim, tako, da ti ne bude sila u ljude se pouzdati.

Ljudi bo vrlo su prěvrtljivi i skoro ih nestaje; a Hrist ostaje do věka, te krěpko do konca nas pričuva.

3. Ne pouzdaj se velmi u čověka: krhak je i smrtan, ako ti i jest drag i koristan; niti se mnogo nad tim

žalosti, ako ti se uzprotivi ni s tobom pristaje.

Oni, čto su danas uza te, sutra ti se opru, i tako na suprot; měšaju se kao větar.

U boga se samcitâ pouzdaj, on ti budi strah i ljubav tvoja. On te bude zagovarat, on vse uredit, kako bude ponajbolje.

Ne ima ovdě tvrde postojbine za te, i kdě mu drago bio, vsudě si stranac i putnik; nit ikada pravo odpočineš, ako se těsno s Hristom ne sjediniš.

4. Čto se ozireš? ovdě tebi odmorišta ne ima.

Na nebu ti kuća; a na vse, čto je ovdě, niti s' ne obazri, nu dalje podji.

Vsega nestane, a i tebe uzanje.

Pazi, da kdě ne zapneš, da se u čto ne uvraziš, te propaneš.

K višnjemu misal upri, i molitva ti neprestance k Hristu se upućuj.

Ako li ne uměš promišljat visoka i

rajska, odmori se na muci Hristovoj, te prilezi k svetim ranam njegovim.

Er ako se zatečeš k ranam i dragocěnim bliznam Isusovim, veliku, kad napane muka, pokrěpu oćutiš; niti mnogo uzhaješ za prězore ljudske, i besědu klevetnikovu lagko podneseš.

5. I Hrista su ljudi, dok na zemlji bio, prězirali; a u najvećoj nevolji znanci ga i prijatelji, čim ga svět uzgrdio, ostavili.

Hristu se svidělo trpěti i preziranû biti: pak ti još na někoga da se tužiš!

Na Hrista se podvigli suprotnici i zloglasnici: a ti hoćeš, da ti vsi prijaznici budu i dobrotvori.

Kako da ti se ověnča strpljivost, nikakva li te suprotiva ne snahodi?

Ako nisi rad trpět suprotive, kako Hristov prijatelj da budeš?

Potrpi s Hristom i radi Hrista, ako misliš s Hristom kraljevati.

6. Da si ti jednom samo Isusu u dušu zalězao, te tople mu ljubavi čtogod okusio: nikada te ne bì skrb o sgodu

*

ni koju nesgodu tvoju; nu se pogrdi, tebi nanešenoj, još i obradovà: er ko Isusa ljubi, sebe pogrdjuje.

Onaj, čto miluje Isusa i njegovu istinu, i čto je pravi nutrenik, srdca ne smetenâ meteżem napasti kojekakve: tomu je svobodno k bogu se navrnut, duhom nad sebe se uznest, i koristno u njega počivat.

7. Ko vsačemu pravu slast i cěnu zna, a ne onu, čto ljudi o čem gataju i nagadjaju: taj odistâ je mudar; ì nisu ga ljudi poućili, nego ísti bog.

Ko je viknuo nutrenički živět i s dušom se pogovarat, te zna težinu vsemu, čto je vanjsko: tomu niti mu je iskat osobitâ města, ni čekat kojega roka, kdě duhovno da se zabavi i u boga pogruzi.

Čověk nutrenik za čas dušu skuplja, er se po vanjštinah i ne gubi.

Ne smeta mu ni dělo kakvo po vani nit rabota ikakva, nu se vsemu, kako se čto skite, tako i prilaže.

Ko je dušu pravo uredio i spravio, ne muti se onim, čto ljudi počínjaju bud čudnovitâ, bud opakâ.

Er u koliko se čověk u vsačto uvlači, u toliko sebi ou prěči i od boga s' odvlači.

8. Da si dobar, da si čist: vse ti u dobitak odè, vse u naprědak skrenù.

Zato se mutiš i zato vse ti je neobično, er se još umrtvio, ni od vsega, što je zemlja, odlěpio nisi.

Ničim srdce tako se ne opoganì ni zapletè, koliko tim gnjusnim prilěpom uz ono, čto je stvoreno.

Onoga s' odreci, čto je vanjsko: tad ugledà nebesa, i duša ti podciknù.

Glavizna II.

Podlog.

Ne budi te mar, ko je za tebe, ko li protiv tebi; nu te budi skrb, da u vsem, čtogod činiš, bog uzate bude.

Samo ti svěst čista: jur te bog obrani.

Er koga bog pomoći uzhtě, ničija opakost tomu ne nahudì.

Uměš li mučat i trpět, istinito božja ti pomoć pristane.

Zna on, i kada i kako da te osvobodi, i zato se povse njemu leh izruči.

U boga je pomoć, u njega izbavak od neprilike vsake.

Mnogo nam to prudi, čto drugi znadu za nestašice naše, ter je ukoravaju: po tom bo sniženost laglje občuvasmo.

2. Ako se ponizimo radi nestašic naših, to mi one druge laglje umirimo, ter i one zadovoljimo, koje smo razsrdili.

Poniznika bog brani i osvobadja, njega miluje i těši; ponizniku i bog se klanja, ponizniku milost daruje, i potlačenâ na slavu dviže.

Ponizniku svoje tajne odkriva, i k sebi ga milo priteže i prizivlje.

Poniznik, ako bude i posramljen, mirom je obilat: er se o boga upire, a ne o svět.

Ne misli, da si iole naprědan, ako ne misliš, da si nižji vsakoga inoga.

Glavizna III.

Čověk dobar i mirovit.

Sebe najprvo smiri, tad mož' smirit i druge.

Veća je korist s čověka mirovitâ, nego je biva s najučenije glave.

Onaj, čto ga napasti smutile, takav i dobro obraća na zlo, i zlu brzo pověruje.

A čto je dobrotnik i mirotnik, taj vse na dobro privodi.

U koga je mir, taj niokom ne posumnjuje; nu onaj, čto zadovoljan nije ter uzmućen, u njega je sumnje vsakojake; niti sam miruje, ni drugim mirovati daje.

Govori često, čto ne bi smio reći, a propušta, čto bi bolje po njega, da je učinio.

Razgléda, čto je čija dužnost: a za svoju ne haje.

Sebe tada najprvo razglédaj: onda mož' razglédat i drugih.

2. Tvoje dělo izpričat i okitit je uměš: nu izgovorov tudjih prijimat, toga ti se neće.

Pravednije: sebe da osvadiš, a brata izpričaš.

Tebe li da podnose: drugoga podnesi.

Vidj, kako si daleko od ljubavi prave i sniženosti, koja se ninakoga ni srdi, ni ljuti, van na se.

Nije ti ga čudo s dobrî i krotkî na miru drugovat: to već po naravi vsakomu ugadja; vsakomu nas mir puno je mil; i hajemo za one, čto s nami drže.

Nu s onimi se složit, čto su opori i opaki, vrtoglavi i svadljivi: velika je milost od boga, te dělo i pohvaljivo i mužastveno.

3. Ima ih, koji svoj mir gledaju, i sa drugimi u miru žive.

Ima ih opet, koji niti su sami na miru, ni drugih na miru puste; drugim su tegotni, nu sebi još tegotniji.

A ima ih opet, čto i sebe na miru drže, i drugih k miru sklanjaju.

Nu itako vàs mir sega žalostnog' života veće se oslanja na sniženu strpljivost, nego na to, da suprotive ne oćutimo.

Čto ko veće umě trpět, to mu i mir bude veći; i taj dobitnikom je svojim i gospodarom světa, drúgom Hristovim i odvětkom nebesnim.

Glavizna IV.

Čisto ga oćuti a prosto naumi

Dvojima se krilima čověk podviže nad zemaljska: prostinjom i čistinjom.

Prostinje nam budi, čim čto naumljujemo; čistinje, čim čto uzhoćemo.

Prostinja je k bogu naměrila; a čistinja vsaku je u njem uhitila i okusila.

Nikakvû dělu dobrû zaprěke ne bude, ako ti na srdcu meteža nije.

To li ti je samo na umu, da bogu ugodiš a iskrnjemu koristiš: jur svobodu srdcu zadobudeš.

Da ti je srdce pravedno: vsaki ti stvor ogledalom života i knjigom nauka svetâ.

Nije stvora koliko mu drago sitnâ i potlišnâ, čto ne svědoči o dobroti božjoj.

2. Da si unutri čist i dobar: bez zaprěke vse ugledà, vse razabrà.

Srdce čisto proniče nebom i paklom.

Kakav je tko u sebi: takvim se odzove o tebi.

Ako jest kakve radosti na světu, to ju ima čověk, čto je srdca čistâ.

A muke li jest na srdcu i zadrge: to ih dobro zna duša grěšna.

Želězo, stavi je na oganj: rdja je mine, te se razběli; tako i čověk, čto

se k bogu povratio, ne bude već mlitav i obrdjal, nu je vàs prěkovan.

3. Onaj, čto je omlačio, vsakoga se i maloga truda plaši, te mu je ugodilo po vani utěhe iskat.

Nu sebe li je povse prěmogao, ter junački stupa po putu božjem: tad mu se malčica vidi, čto mu se izprvâ činjaše tegotno.

Glavizna V.

Sebe razgledaj.

Sami sebi mnogo věrovat ne možemo, er smo kděkad bez milosti od boga, te ne vidimo.

Malo je luči u nas, i ta s nepomnje brzo se gasi.

Često ni tog' ne vidimo, da smo unutri tako slěpi.

Često zlo činimo, a i gorje se izpričavamo.

Kděkad mota nas napast i bode nje

trn: a mislimo, da je to žalce i ostan dobre nì volje i nastojanja.

U drugih sitno čto ukoravamo, a naše nas mine, ako je i krupno.

Na tanko ga osićamo i měrimo, čto nam je od drugih podnesti; nu čto drugi od nas podnose, toga ne motrimo.

Da pravo i dobro svoje zlo izměrimo: nizačto inih tako ne osudismo.

2. Čověku nutrašnjiku prava je skrb i straža nad sobom; a ko na se pazi, lagko mu je mučat o drugom.

Nikad s tebe ni pobožnika, ni nutrašnjika, ako o drugih ne budeš mučal, te na se navlast poziral.

O bogu li ter o sebi mislis, ono tě ne ganů, čto povani biva.

Kdě si, pri tebi li te nije? i čto ga opravì, čim, sebe zanemariv, vse prodjè i obadjè?

Ako si rad steći mir i jedinstvo pravo: vse ti je zapustit i ostavit, ter sebe ciglâ na oko uzet.

3. Veťik bude naprědak, vsake li se vrěmenite skrbi ohaješ i osvobodiš;

A veťik nazadak, ako čto vrěmenitâ uzcěniš.

Ničta ti ne buďi veliko ni visoko, ni milo ni prijatno do samoga boga, iťi čto je božje.

Vsaku utěhu, koja ti od stvora prijde, za ničta ju drži.

Čto je duša, koja boga ljubi, ta prězire vsaka, koja nisu bog.

Sam bog, čto je věkovit i nekonačan, i kojega vsa su puna; on istom duši je utěhom, i našemu srdcu veseljem pravim.

Glavizna VI.

Dobra svěst.

Slava dobrû čověku: svědočastvo dobre mu svěsti.

Budi dobra svěst: nikad veselju oskudice.

Mnogo toga podnesė dobra svěst, i porěd vsih suprotivštin puno je vesela;

A zla svěst vsakad je bojazljiva i nemirna.

Kako te srdce ne kori, sladko mož' počivati.

Tada samo se raduj, dobro li koje učiniš.

U zlikovac nikad pravâ veselja, nit im je srdce na miru: *er nije mira u bezbožnika* govori gospod.

I uzreku li: mi smo na miru; niti mi prědamo od běde kakve; a tko da i drzne nam nahudit: ne věruj im, er u čas plane gněv božji, te im pomrsi dělo, i razpuhne misli njihove.

2. Hvaliti se mukom i tugom svojom, čto je milovatelj pravi, ne pada mu težko: er je to hvaliti se križem gospodovim.

Kratka je slava, čto ju ljudi davaju i primaju.

Uza slavu světsku vasda pristaje žalost.

Čto su dobrotnici, to im je slava u svěsti, a ne na ustima ljudskim'.

Veselje pravednikov od boga je ter u bogu, a njihova je radost sa istine.

Komu je za slavu istinitu i vèkovitu, taj malo haje za vrěmenitu.

A ko ide za slavom vrěmenitom, ili ko je iz duše ne prězire, taj otim dokazuje, da malo za nebesku haje.

Velika mu je tišina na srdcu, koga niti za hvalu je skrb, niti za hudnju.

3. Lagko je za mir i pokoj onoga, komu je svěst neotrušena.

Niti si veće svet, čto te hvale; ni čto gorji, ako te grde.

Čto jesi, tim jesi, nit većim bit možeš, nego si prěd bogom.

Pripaziš li, čim si sam sebi na duši: ne bude te briga za ono, čto ljudi po světu o tebi govore.

Čovèk prizire na oblik, a bog u srdce pronire. Čověk motri, čto se učinilo: nu bog tegli, i kud se směrilo.

Uvěk dobro leh činit, nu visoko o

sebi ne mislit: po tom se pozna duša ponizna.

Neće li se komu utěhe od stvora: znamen je to velike čistinje i nutrnjega pouzdanja.

4. Ko si povani svědočastva ne ište, to se vidi, da se j' taj povse bogu izručio.

Ne odabire se, govori s. Paval, *onaj, što se sam hvali, nego onaj, koga bog pohvali.*

Unutri s bogom drugovat, a vani iočem se ne prilěpit: eto t' čověka unutrašnjika.

Glavizna VII.

Ljubav nad vsaku ljubav: Isus.

Blaze si ga onomu, koji ponimlje, što je to: Isusa ljubit, pak sebe pogrdět rad Isusa.

Ostavit je milo za milo: er Isus hoće, njega samo da ljubiš nad vse drugo.

Milovati koji stvor vuhljivo je i nestanovito: a milovanje Isusovo, koli věrno, toli je stanovito.

Ko se prilěpi stvoru: s padajućim i sam posrne; nu ko Isusa zagrli: koren mu ne sahne do věka.

Njega miluj i s njim se udruži: koji te ne zapusti, i kad vsi te ostave; ter koji na koncu poginut ti ne da.

Htio ti il ne htio: jednom ti se je od vsega razdružit.

2. Isusa se drži za života i umora tvôga; onomu se izruči uzdaniku, koji, kad vsi umaknu, sám još jedan pomoći te može.

Milić tvoj takve je ćudi: neće drugoga uza se, nu je rad da ima tvoje srdce sám, kao kralj, čto sědi na prěstolju svôm.

Da se ti vsakoga stvora otrěbit uměš: milo bì Isusu s tobom stanovat.

Čtogod o ljude prisloniš, minujuć Isusa, vse ti čteta uzme.

Ne uzdaj se ni se upiri o trst, kôm

větar maše: *er sinovi su puti kao trava, i slava im vene kao travi cvět.*

Doskorâ se prěvariš, s oblika li istom ljude sudio budeš.

Poišti u njih utěhe, poišti dobitka: u kvaru ogrezneš.

U vsem li pak *Isusa* uzišteš: to *Isusa* i nalězeš.

Samoga li sebe poišteš: to sebe i nadješ, nu o čteti tvojoj.

Er Isusa li čověk ne ište: to je on sebi većim čtetnikom, nego čitavi svět i vsi mu supostati.

Glavizna VIII.

Prijazan s Isusom.

Uzbude li kdě Isusa: vse je dobro, nit se čini, da je ičto težkim; nu kako njega nije: vse je mučno.

Kad Isus u duši ne progovara: utěha šuplja; nu čim on progovori slovce: utěha ti velika.

Maria Magdalena, nije li se odmah

ş onoga města dvigla, kdě plakaše, čim joj Marta rečè: *Evo učitelja, zove te.*

Blažen oni čas, kad Isus dozivlje od plača i suze na duhovno veselje!

Čto li ga smo suhoparni i krti bez Isusa! kako si neslan i lud, ako čto ino žudiš krom Isusa! nije li to veća čteta, nego da si vàs svět izgubio?

2. Čega ti svět podà bez Isusa?

Bez Isusa: to je paklena muka; a s njim: to je sladki raj.

Isus li s tobom: nikakav ti zlotvor ne nahudì.

Ko Isusa nadje: poklad je našao, poklad pače nad vse poklade.

A ko Isusa izgubi, prěmnogo je izgubio, i veće nego je vàs božji svět.

Ono je nevoljnik, čto bez Isusa žive; a bogatnik je onaj, čto je s Isusom dobar.

3. Velika je umića s Isusom se dogovarat; a udržat Isusa velika je mudrost.

Budi snižen i mirovan: te bude Isus s tobom.

Budi pobožan i smiren : te ostane Isus uza te.

Nu ga brzo splaši i milosti se njegove ulišì: ako staneš prigibat i naklanjat na izvanašnja.

Nu njega li proždeneš i izgubiš : kud onda ? ko onda da ti bude prijatelj ?

Bez prijatelj dobro ti živět nije; ter ako ti Isus ne bude nad vse prijatelje: to si onda jadan i kukavan.

Ako se po tom u koga inoga uzdaš i njemu raduješ: bezumno činiš.

Bolje ti je, da vàs svět tebi je protivnik, nego Isus tvoj uvridjenik.

Od vsih tada draganov tvojih Isus sám bud milićem odabranim.

4. Drugih milujmo radi Isusa, nu Isusa radi njega samoga.

Samoga Isukrsta ide ljubav osobita: zato, čto je sam nad vse prijatelje dobar i věran.

Njega radi i po njem, to dobri to zli prijatelji, vsi nam dragi budite; i za vsih njega je oprosit, jeda ga vsi uzpoznaju i uzmilnju.

Nikad ne požudi, da te ko posebice hvali ili ljubi: to samo bogu pripada, čto vrstnika ne ima.

I ne daj, da se ičije srdce tobom bavi, a ni tvoje da se ikim bavi: nu Isus budi u njem, i u vsakoga onoga, čto je dobar.

5. Budi čist i svobodan na srdcu, bez natruha i upleta ikojega stvora.

Nam se j' ogolišat, te čisto srdce bogu prikazat: radi li smo *nastojat i oćutit, koliko je gospod slastan.*

Ni ga stižè ti do toga, van da milost njegova pristupi, i na toliko te privuče da, vsega se rěšiv i osvobodiv, ti sám s njim se ujediniš samim.

Er čim te je našla božja milost: silè ti dotiče k svemu; nu kako s' ona odmakne: tad budeš ubog i nemog, ter kao na bič osudjen.

Nu zato čověku srdce ne kloni, ni ga on ufanje gubi, nu krěpak uz volju pristani božju; i čto ga god snašlo, na slavu podnesi Isukrstovu: er iza zime prihodi lěto, iza noći dan se vraća, a vedra pogoda bude za nepogodom.

Glavizna IX.

Kad smo bez utěhe.

Lagko je pogrdět utěhu ljudsku, kad je komu dopalo božje.

Težko je te jako težko: lišit se utěhe to božje to ljudske; i bogu na čast srdcem se osamotit; nit i malo si ugadjat; nit o sebi ičega pomišljat.

Koja muka biti radostan i pobožan uz pristup milosti? ta toga si vsak želi.

Lěpo je onomu jahati, koga milost dviže i podnosi.

I koje čudo, brěmena li ne čuje: kad ga nosi vsemogutnik, kad ga vodi vodja nad vodjami?

2. Milo nam je radovati se, i težko čověku pada sebe se odreći.

Prědobì ovaj věk sv. Lovre mučenik, on i uz popa svôga: er vse prěziraše, čto se ikada ljudem ugodno vidjalo; ter za ljubav Hristovu još i to krotko podnesè, da ga razstave sa Sixtom, najvišjim svećenikom božjim, kôga velmi milovaše.

S ljubavi tako prema stvorcu prěmožè onu prema čověku, i za radost čověčasku prěobrà volju božastvenu.

Tako i ti s ljubavi božje nauči se odreći kakvâ drúga ili sladkâ prijatelja.

Ni se odveć razžaljuj, ako te prijatelj ostavi, er znaš, da nam se j' jednom vsim razstati.

3. Mnogo je i dugo boriti se čověku u sebi, dok se nauči sebe povse prědobit, i vsu ljubav svoju k bogu zanesti.

O sebe li se ko upire, taj lagko posrne, ter u ljudij pomoć zaište.

Nu čto je pravi milovatelj Hristov i žuran pospěšnik za dobrinjom: taj ne spada na takve radosti; nit se zanosi po nasladah puti oćutljivih; nu se voli budi kako izmučit, te Hrista radi trude podnest prem i tegotne.

4. Bude li ti tada radosti duhovne od boga: prijmi ju hvale mu uzdavajuć, nu ne misli, da si ju zaslužio, nu te je dopala po daru.

Niti se s toga uzponesi, ni odveć uzveseli, ni ludo prěuzmi; nu s dara toga ponizniji budi, i u vsem, čto činiš, oprezniji i bojazljiviji: er i taj časak mine, a napast prijde.

Oduzme li ti se radost, ne gubi ufanja, nu ponizan i strpljiv pričekaj pohod nebeski: er je bog uzmog radostju te obdarit još i obilatijom.

Za one, čto su dobro svikli pute gospodove, u tom niti je čto novâ ni čudnovitâ: er u velikih svetac i prorokov starih često bivaše takve izměnice.

5. Zato reče něki uz nastup milo-

sti: *Dok obilovah, zarekoh se, da uztraju do věka.*

Kad mu milosti ponestalo, pridaje, kako mu je bilo, govoreć: *Ti se odvratì od mene, te se vàs smutih.*

Nu uza to ufanja ne gubi, nu još bolje k gospodu napire, te govori: *„K tebi, gospode, kliknu, i bogu se svômu pomolju.“*

Napokon mu je molitva uplodila, te svědoči, kako je uslišen. govoreć: *Začù me gospod, te mi se smilovà, gospod postà pomoćnikom mojim.*

Po čem? *provržè mi,* rečè, *plač u veselje, i radostju me obasù.*

Ako se ovako dogadjalo velikim svetcem, nije se nam čega plašit slabićem i ubožnikom, ako smo kděkad žarki a kděkad studeni: er duh prihodi i odhodi, kako ga je volja. Zato rečè blaženi Job: *Istom se žabèli, a ti ga obhodiš, nu odmah i kušaš.*

6. O čto dakle ufanje da oslonju, il' u koga da se pouzdaju, van u samo

veliko smilovanje božje, ter ufanje ciglo milosti nebeske.

Er budi oko mene čeljadi dobre, budi braće pobožne, budi prijatelj věrnih, budi knjig svetih i razprav lěpih, budi pěvanja sladkâ i pěsam: vse me to malo pomogne, malo me osladi, ako mi ne bude milosti, ter ostanu izručen nevolji mojoj.

Tad ne ima bolje pomoći, nego se pritrpět i vse na boga spustit.

7. Nikad mi se ne namačè pobožnik toli zavětan i bogomil, kômu da se milost nikad ne uztezala, ili žar kděkad ne ohladio.

Nijednoga svetca na toliko pozaneslo ni prosinulo nije, da je povse, to prě to kašnje, bez napasti ostao.

Er nije dostojan visotam se božjim prizirat, ko za boga muke i napasti kakve podnosio nije.

Biva bo, da je napast prihodnoj utěsi znamenom.

I onim se obětuje utěha nebeska, čto ih je napast dobro ukálila. *Ko prěmože,* govori, *tomu dam okusit s drveta života.*

8. Utěha se daje božastvena: da čověk bude krěplji, kad stigne nevolja.

A prihodi poslě napast: da se ne ponese, kad bude u dobru.

Hudoba ne drěma, niti je put zamrla i ohlapila; zato vsakad da si na boj spravan: er zlobnici s desne su i s lěve, te nikad ne miruju.

Glavizna X.

Ripoznaj milost božju.

Čto ideš za mirom, kad si rodjen na rabotu?

Veće nastoj stradanju nego radovanju; veće tomu: križ ponesti, nego s' razveselit.

Er koji světovnjak drage volje ne pristade za radostju i duhovnim veseljem, da ga je vsakad postići?

Veselja bo duhovna nad vsaku su razkoš světa i nasladu puti.

Er razkoši světa il' su sujetne ili grdne; a razkoši duha: one samô čiste su i počtene, s dobrinje pronikle, i neognjušenim dušam bogom ulivene.

Ali tih se utěh božastvenih nitko ne može po volji naužívat: er vrěme napasti dugo ne zaostaje.

2. Nu pohodu višnjemu puno smeta kad se ko nepravo i vuhljivo svobodi, te velmi u sebe pouzdava.

Dobro bog čini, čto utěhu podaje: nu čověk ne dobro, bogu ne zahvaljujuć ni vraćajuć.

Ter zato dari milosti nami proticat ne mogu: jer davatelja ne priznajemo, niti vsega k izvoru svômu ne navraćemo, odkud proizvrlo.

Milost bo onoga ide, ko ju dostojno odvraće; i zato se oduzimlje oholici, er je viklo i obiklo ponizniku ju davat.

3. Neću takvâ radovanja, s kojega

ne ostanu skrušen; nit onakvâ mudrovanja, s kojega se lagko pouznesu.

Nije vse i vsako sveto, ćto je visoko; ni dobro vse, ćto je sladko; ni čisto vse, čega poželimo; ni vse bogu milo, ćto je našemu srdcu drago.

Nu one se rad hvatam mudrosti, s koje budu vse to ponizniji i bojazljiviji, i vse to spravniji sebe se odreći.

Onaj, čto biaše jur stekao milost, te zatim nemilo oćutio, kdě mu se izmakla: onaj se veće ne usudi ikoje dobro sebi pripisivat; pripozna pače, da je ubog i gološav.

Daj bogu, ćto je božje; a čto je tvoje, to sebi pripiši t. j. bogu se za milost zahvali, pak priznaj, da 'e samo grěh tvoj, i kazan za grěh.

4. Za sebe ubah najnižje oberi, da dostupiš najvišje: ne ima jednoga bez drugoga.

Najveći svetci u boga: u sebe su najmanji; i čto slavniji: to u sebi sniženiji.

Čto su puni istine i slave nebeske: ti za slavom taštom ne hlěpe.

Ko se u boga zasnovao i njim se ogradio: nipočto se ne uzoholjè.

Zato oni, koji vse, čto su od boga prijeli, bogu pripisuju, od vrstnikov svojih slave ne ištu; oliš one slave, kâ je od boga; za drugu ne haju; te da se bog proslavi, to po njih, to po svojih svetih: želja im je najveća, na to najveć upiru.

5. Budi tada zahvalan za najmanje; s toga budeš dostojan prijeti najveće.

I najmanje, čto prijmeš, najvećim ti budi; te najpogrdljivije darom osobitim.

Gleda li se dostojnost darovitelja, to ne ima dara, čto bi se uzvidět mogao malen ili pogrdan. Nije maleno, čto isti bog dariva.

Ako nas i nakazuje i bičuje, milo nam budi: er čtogod na nas pripušta, po naše dobro biva.

Ko božju milost uzdržat misli, taj za primljenu zahvalan ostani, a uztrpljiv da je za milost oduzetu; i bogu se daj pomoli, da se ona vrati; ter oprezan budi, da je neizgubi.

Glavizna XI.

Malo je prijatelj križu.

Vele ih je oko Isusa, čto bi htěli uzanj ulězti u slavu: nu malo takvih, čto bi mu križ podvigli.

Puno ima pěvidrugov: nu plačidrugov malo.

Podosta pristašic, za stol da sědu: nu malo postnikov.

Vsi bi htěli s njim se radovat: nu malo koji za njega čto podnest.

Mnogi vse za Isusom, dok čestnice ne učehnu: ali pristat za njim do krvave čaše, jedva koji.

Mnogi se klanjaju njegovim čudesom: nu ih je stid križem se oprtit.

Mnogi ga miluju: dok mu je dobre kobi.

Mnogi ga još hvale, ter i blagoslivlju: dok koju utěhu od njega primaju.

Nu kako se Isus skrije, te ih za čas ostavi: onda uzmu jadikovat, ili povse pokunje.

2. Nu oni, čto Isusa miluju radi Isusa, a ne radi svoje utěhe kakve: ti ga blagoslivlju za stiske im i nevolje srdca isto tako, kako i za najveće utěhe.

I da im nikad utěhe ne poskiti: opet bi ga hvalili, i vse još zahvaljivali mu.

3. Oh čto ga može ljubav prema Isusu bistra i čista, koju ne natruhnula korist sebirada niti ljubav sebimila!

Nije li reći onomu, da je najamnik, koji samo utěhu ište?

Ko samo svoju sgodu i svoj dobitak namišlja: nije li takav pravi sebeljub a ne Hristoljub?

Kdě ga mož' naći, koji bogu bez plaće da služi?

4. Mučno je koga nalězti toli duhovnâ, koji da je povse vsega se lišio.

Er ko da nadje pravoga ubožnika i božjega smirenika, koji vsega da se lišio i otrěbio? *Dalek je, i cěna mu po najdaljih stranah.*

Lišio se čověk vsega imetka svoga: još je to ničta.

I učinio veliku pokoru: još je malo.

I naučio vàs nauk: još mu je daleko.

I bila u njega velika dobrinja, i molitva povse zažgana: mnogo mu još trěba, ta jedno, čto mu je napotrěbitije.

Čto to? — Vsega se odrek sebe se odreći, od sebe van se ponesti, te ni trošice samoljubja u srdcu ne zadržat.

Pak vse učiniv, čto mu bì učinit, znaj, da nije učinio ničta.

5. Ne prijdi mu na misal, da ono, čto bi komu tegotnim uzvidět se moglo, odistâ puno i potegne; nu priznaj, da je, pravo reć, slugom nekoristnim, kako pravda i govori: *Vse li učiniste. čto je*

zapověd, recite: sluge smo nizakoju korist.

Onda istom bude pravim siromahom i duhom golotnikom, ter uzmože reći s prorokom: *Samotnik sam i ubožnik.*

Pak itako nitko veće bogat, veće moguć, veće svobodan nad onoga, čto umě, to sebe to i vse drugo, od sebe odtisnut, i na čelo zasěsti dolnje.

Glavizna XII.

Kraljevski put križa.

Mnogim se vidi beseda tvrda: *Sebe se odreci, dvigni tvoj križ, te podji za Isusom.*

Ali mnogo tvrdje bude slušat besědu pokonju: *Odstupite od mene, vi prokleti! tamo vas u oganj věkoviti!*

Er kojim se mili slušat i poslušat besědu o križu sada, ti se ne uzplaše onda, kad začuju odsude prokletstva věkovitâ.

Znamen križa, prijde li gospod na sud, objavi se i na nebu.

Tada vsi sluge križa, čto se za života propetomu upodobili, velmi pouzdano pristupe k sudcu Hristu.

2. Čto oklěvaš te ne uprtiš križa, kojim se u kraljestvo ulazi?

U križu je spas, u križu život, u križu obrana od vragov naših.

S križa ti prilěv naslade višnje; s križa snaga ti duši; s križa radost i duhu.

Po križu se popneš dobrinji na vršak; po križu ti svet cělovito.

Nije sahrane duši, nit ufanja věčnomu životu, van u križu.

Prihvati s toga križ tvoj, podji za Isusom, ter unideš u život věčni.

On je prvi oprtio križ, i na križu za te umr'o, da i ti tvoj oprtiš, i na njem umrti poželiš.

Er ujedno li s njim umreš, ujedno s njim i poživeš; ter ako mu budeš drúgom u muci, budeš i u slavi.

*

3. Evo vse o križu stoji. i vse je na smrt spalo; te nije inoga puta k životu, ni k pravomu miru na srdcu: izim puta svetoga križa i vsakidanjega mučenja samoga sebe.

Prohodi kud hoćeš, proišti kdě ti drago: ti ne nadjè gorè puta ponositijega, ni dolě puta pouzdanijega nad put svetoga križa.

Uredi i naměsti vse, kako ti god srdce hoće, pak se uvěriš, da ti je ipak vasda čega trpět, budi s volje bud i s nevolje, te tako se nikad s križem ne razprtì.

4. Koji put ostavi te bog; koji put bude ti napast sa čověka; paće, što veće, i sam sebi budeš tegotnikom.

Nit ipočem može tomu bit olažice il' utěhe kakve, nu trěba da podnosiš do volje božje.

Er bog hoće, da se naučiš trpět i ne primiv utěhe kakve, i da mu se povse podložiš, i da po muci budeš sniženiji.

Nitko muke Hristove tako k srdcu ne prima, kako onaj, koga je zapalo to isto trpět.

Križ je vsaděr spreman, i vsaděr te čeka.

Potekao ga ti na koju god stranu, ni na koju ne utečè: er kamo god stigneš, vsakud sebe sa sobom ponosiš, i vsakad sebe zatečeš.

Gledat ti goré, gledat ti dolě, gledat povani ili ponutri: vsud se na križ naměriš.

Vsakako ada trěba, da budeš uztrpljiv, ako si rad mir na srdcu uzdržat, i věnac utežat věkoviti.

5. Rado li križ nosiš: on tebe ponese, i k žudjenoj zaměri privede, kdě bude konac trpežu.

Ako ga nosiš nerado: onda istom brěme si nametneš, te sebi otegotiš; a vsakako nosit ga trěba.

Jedan li križ odvržeš, bez sumnje na drugi naideš, te možebit i težji.

6. Tomu li se misliš izmaknut, čto živoga čeljadeta minulo nije? koji bì taj svetac, da ga je prošlo bez križa i muke?

Je li gospodu našemu Isukrstu za života svôga samo čas protekao, da nije trpio i bolovao? *Trèbalo je*, reče, *da Isukrst podnosi, da umre i uzkrsne, te tako u slavu ulèze.*

Pak začto ti ini put razglédaš, nego li ovaj kraljevski, čto je put svetoga križa?

7. Vàs život Isukrstov ne bì drugo van križ i mučeničtvo, a ti hodaš za pokojem i veseljem.

Ti ga zaidè i zalutà, drugo li išteš van muku i nepriliku: er vàs ovaj život gola je muka, te križevì pozaděven.

I čto je ko veće naprědnjak duhom, to se on s težjì križevì spravlja: er čto mu je ljubav veća, to mu je, prognaniku, tuga veća.

8. Nu opet tugovnik takov bez laginje ni utěhe nije: er ćuti, da čto već križa snosi, veće mu ploda pribiva;

I da, doćim se on voljno podlaže, to s cěloga brěmena muk i neprilik takodje pouzdanost mu bude vse to veća u utěhu božastvenu.

I čto je god naša put s koje tuge veće pritlačena, to s unutrašnje milosti duhu vse to veće snage pribude.

I kděkad s ote muke i suprotive, s ote želje, da njegov križ sličan bude Hristovomu, na toliko milostnik okrěpča, da bez boli i napasti ni bit htio ne bi: er mně, da je bogu tim prijatniji, veće li i čto tegotnijega za njega podnest uzmogne.

Nije to krěpost čověčlja, nego je to milost Hristova: koja toliko uzmože na prhkoj puti našoj, da ova na čto takvâ, čega se j' vikla lecat i sgražavat, na to po žaru duha srće te je obljubljuje.

9. Nije to po čověčljoj: križ milovat, tělo nakazivat i podlagat, od gospodinstva uticat, rado podnosit, sebe prězirat i prězora zahtěvat, stradat i čtetovat, nit' izakakvim obiljem ovoga světa hlěpit.

U sebe li se pouzdaš: po sebi ničta takvâ ne provedè.

Nu u boga li se pouzdaš: sile ti dobude s neba, te i put i svět tvojoj oblasti podpanu.

Nu ni iste još hudobe vražje ti se ne poplašì: samo věrom da si oboružan i križem Hristovim znamenovan.

10. S toga prioni kao dobar i věran sluga Isukrstov, te ponesi hrabro križ gospoda tvôga, čto su ga s ljubavi za te propeli.

S toga se spremi podnosit mnogu suprotivu i nesgodu na ovom glotnom životu: er bez križa ti ne bude, kděgod ti bio; i kamo se god skrio, nanj se naměriš.

Nije druga; niti se j' inako izmaći nevolji, zlu i bolězni: van da trpiš.

Čašu gospodovu sladko izpij: ako si rad biti mu drúgom i učestnikom.

Utěhe bogu prěpusti: on s njimi razporedjuj, kako njega bude volja

A ti se daj na podnašanje vsake muke i neprilike, te si misli, da su to najveće utěhe: *er vse trpnje ovoga vèka po sębi dostojne nisu onu slavu pribavit, čto nas čeka*, bud se ti samcit vsimi oprtio.

11. Do toga li doždeneš, da ti muka bude sladka, i da Hrista radi ona ti se ućudi: onda jur dobro je po te, er si na zemlji već stekao raj.

A dok ti je muka tegotna, i ti od nje běžiš: donde po tebe dobro nije; i kud se god ti joj izmicao, ona skok za tobom.

12. Na to li si spravan, kako i trěba, kako da ga trpiš i kako da umreš: vsako, te doskorâ, na dobro ti svrne, i mira se domožeš.

Da te s Pavlom prěnese do trećega neba, još zato bez pečali nisi, da ti suprotiva ne prijde: *Ja mu pokažu,* rečè Isus, *čto mu je trpět mojega imena radi.*

Ne ostaje po tom druga: ako si voljan Isusa milovat, i do kraja mu služit.

13. Kamo da si dostojan utrpěti čtogod imena radi Isusovâ! kolika tebi s toga ne pripadè slava! koja radost svetcem božjim! koji li još dobitak s toga ne bì duhovni izkrnjemu tvômu!

Istina: vsi strpljivost hvale, nu čto li ih je, žalibože! malo odistâ voljnih trpěti.

Pravo bì bez sumnje, da za Hrista čtoto prětrpiš: čim drugi světa radi toliko prětrpljuju.

14. Dobro se uvěri, da ti je provodit život čověka vsemu odumirućâ; i čto je ko veće odumr'o sebi, to veće bogu živěti počimlje.

Nitko nije prikladan razabrat ne-

beska, ko se Isukrsta radi nije dao u podlog vsim suprotivam zemaljskim.

Niti je bogu čto prijatnije, nit ičto na světu tebi spasnije: nego drage volje za Hrista trpěti.

I da ti je na izbor: bolje ti je obrat suprotive Hrista radi, nego da se mnogom utěhom okrěpiš: er po tom Hristu si sličniji, i vsim svetcem priličniji.

Er ne stoji naša zasluga i naprědak u mnogih osladah i utěhah: nu pače u velikih tegotah i nevoljah, čto ih je podnesti.

Da ima ljudskoj spasi čto boljega i koristnijega nego je muka: Isus nam to i slovom i priměrom ukazà.

Nu vse on svoje učenike i poslědnike očito napominje, da križ na rame uzděnu i ponesu, govoreć: *Ko je rad meni uslědovat, sebe se odreci, podvigni križ svoj, te me oposlěduj.*

Vse tada pročitav ter izuviděv tim ga završi: *da se po mnogom stradanju istom uhodi u kraljestvo božje.*

Knjiga treća.

Glavizna I.

Isukrst progovara duši věrnoj.

Slušajmo, čto mi gospod bog progovara.

Blaze si ga duši, koja sluša gospoda, kdě joj progovara; te s njegovih ustiu slovo prima razgovorno.

Blaze si ga ušima, koje se priklanjaju šaptu božastvenomu; a kad govori svět, ne uhaju.

A blaze istom onim ga si ušima, koje neslušaju glasa, čto povani zvonca, nu onaj, čto iznutra uči.

Blaze si ga očima, koje se zažimlju na izvanašnja, a priziru na unutrašnja.

Blaze si ga onim, koji unutrašnja proniču, i vsakdanjom zabavom duhovnom vse to veće dušu spremaju, da razbere otajstva nebeska.

Blaže si ga onim, koji za bogom hlěpe, i vsakoj se zaprěčici světa izmičn.

To si upameti, dušo moja, ter pripri vrata, da čustva ne unidu; nu ono da uslišiš, čto ti progovara gospod bog tvoj.

2. To ti govori milovnik tvoj: Ja sam spas tvoja, mir tvoj i život tvoj.

Mene se drži, te se smiriš.

Pusti vse, čto je prohodljivo, a poišti věkovito.

Čto su vsa vrěmenita nego prěvara i zamama? i koja ti korist od vsih stvorov, ako te ostavi stvoritelj?

Zato vsega se odreci, stvoritelju gledaj omilět i věru mu uzčuvat: da postigneš blaženost pravu.

Glavizna II.

Čto istina iznutar progovara bez hvastanja i slovesanja.

Progovori, gospode, evo je sluga tvoj prisluhnuo; sluga sam tvoj, daj otrěbi mi razum, da razberu svědočastva tvoja.

Nakloni srdce moje na slova ustiu tvojih; orosi me sborom tvojim.

Govoriše někad Mojsiju sinovi Israiljevi: *Progovori nam ti, pak da posluhnemo; nu gospod nam ne progovaraj, da po čem ne umremo.*

Ne molju ti se, gospode, otako, ne, nu sniženo i željno s prorokom te Samuilom zaklinju: *Govori, gospode, evo ti je sluga prisluhnuo.*

Ne progovaraj mi Mojsije, nit ikoji, prorokov; nu bolje da mi ti progovoriš, gospode bože, koji vse proroke nadahnuo si i prosinuo; ti bo jedincati i bez njih napuno me mož' uvěstiti, nu oni bez tebe ničt' ne opraviše.

2. Može im beseda žuborit: nu mi duha ne udahnuše.

Lěpo věćaju: nu ti li uzmučiš, na srdcu mi ognja ne staknuše.

Propuštaju slova: nu ti im razum odkrivaš; proiznose otajstva: nu s tvojimi se ona ključevî otvaraju.

Daju zapovědi: nu se one s tvoje pomoći vrše.

Na put nas nastavljaju: nu snaga k putovanju od tebe je.

Čtogod čine, to je leh izvana: nu ti istom srdce mož' uputit i prosvětlit.

Oni prospu: nu s tebe urodi.

Njihove rěči dopiru nam do ušiu: nu po tebi je uho razuměło.

3. Ne progovaraj mi tada Mojsije, nu ti, bože gospodine moj, čto si istinom od izkona: da ne umru ni bez ploda ostanu, opomenut i nagovoren, nu neuž-ežen, neugrijan.

Da me ne obsudi besěda čuvena, koje ne izpunih; poznata, nu je ne uzljubih; věrovana, al' je ne obslužih.

Govori tada, gospode, sluga je tvoj uho naklonio; a *u tebe su slova života věkovitâ.*

Govori mi na kojuto utěhu duši mojoj, i na popravak vsemu životu mômu; a tebi na hvalu i slavu i čast věkovitu.

Glavizna III.

Slovo božje sniženo posluhni, i tegotu mu na um uzmi.

Prisluhni, sinko, mojim slovesom, prěugodnim slovesom, koja su nad vsaku věst mudrinje zemaljske.

Slovesa su moja duhom i životom, nit ih uzmi po čustvu čověčaskom. Nije ti ih navraćat na ugodnost pustu, nu iz tiha posluhnut ih, te velmi ljubazno i směrno poprimit.

Rekoh: *Blaze si ga onomu, gospode, kôga ti věžbaš, i u zakon tvoj upućuješ, da laglje odoli dnevu napastnomu, i da nije kao izgubljen na zemlji.*

Ja, rečè gospod, od izkona proroke sam naučao, pak ni sad ikomu progovarat ne prěstaju; nu mnogi se na moj glas oglušuju i otvrdjuju.

2. A drugim je milije slušat světa nego boga; laglje se povode za pohlěpom puti, nego za voljom božjom.

Svět obětuje sitna i vrěmenita, i žurno mu se služi: ja obětuju ogromna i věkovita, a srdca im ne prilipljn.

Ko me sluša i služi u vsem onom pomnjom, kôm se služi zemlji i nje gospodarom? *Probio te stid, Sidonski grade!* govori morje. Ako uzprosiš začto, a ti čuj.

Za koji dobitak daleko s' putuje: a za život věčni koliko ih ni noge ne makne!

Vse je pošlo za blagom: za koji novčac mrzko se kděkad prěpiru; za kakvu tricu ili malu obět ne mare dan se i noć trudit.

3. Nu sramote! za dobro, čto je nezaměnljivo; za nagradu, čto je neprocěnljiva; za najvišju čast, i slavu nikad neokončljivu: za tim ni malo prionut im se ne da.

Pľani od stida jadikovče i slugo lěnčiva! kdě su oni spravniji na svoju pogubu, nego ti na život.

Veće se oni raduju pustoj taštini, nego ti punoj istini.

Pak onih dosta put ufanje i prěvari: ali moja obět ne laže; ni pohodi prazan, čto s' u mene uzda.

Čto obětah, to dam; čto rekoh, toga ne porekoh onomu, kômu do konca uztraje ljubav věrna.

Vsakomu sam dobrotniku ja nadaritelj, i pobožniku vsakomu kušatelj žestok.

4. Upiši slova moja u srdce, i veće put ih prodji: er u čas napasti potrěbna ti budu.

Čega čitajuć ne razuměš, tomu se douměš dneva pošastnoga.

Moje odabrane na dvoju ih ruku ja pohadjaju: po utěsi i po napasti.

I dvoje im čitanje vsaki dan čitaju: jedno, kdě im koru zlobinje; drugo, kdě ih nagovaraju na vse to veće dobrinje.

Ko je čuo slova moja, pak ih prězire: u meni je našao sudca dneva pokonjega.

Molitva: izprositi dar bogomolje.

5. Gospode bože moj, ti si vse dobro moje. A ko sam ja, da se tebi progovorit usudjuju?

Ja sam rabac tvoj najsiromašniji i potlačeni crvak; mnogo veće ubog i pogrdljiv, nego vĕm ter izreći smĕm.

Nu si pripomeni, gospode, da niti ko jesam, niti čto imam, nit ičega dostoju.

Ti jedan dobar jesi, pravičan i svet; ti vse možeš, ti vse tvoriš, ti vse oplodjuješ; samo grĕšnika puštaš hvirĕti i taštinjati.

Domisli se već tolikomu smilovanju tvômu, izpuni mi srdce milosti tvoje, koji nisi rad pustoći dĕla tvoga.

6. Ja se ni gledat ne mogu i sebi sam mrzak, ako me ne ohrabri blagost i milost tvoja.

Ne odvrati s mene oka tvôga, ne odgodi pohoda tvôga, nezadrži utĕhe tvoje: da ti ne bude ***duša moja kao zemlja bez vode.***

Gospode! *priuči me vršiti volju tvoju;* nauči me na tvoje oči vladati se dostojno i smĕrno: er o tebi je mudrost moja, er po istini ti me leh poznaješ, i poznav'o si me onda još, kad nit biaše svĕta nit se ja rodio biah.

Glavizna IV.

Istinito i sniženo prèd bogom!

Sinko, na moje oči hodaj, i vsaku laž na stranu daj: uvĕk da sam ti na pameti! i kadgod me poišteš, čistâ me srdca poišti.

Ko putem istine a na moje oči hoda, ne može ninačto nastupit: istina ga ohrani zamame i stranputice zlikovačke. Pod štitom istine svobodan si, niti haješ za hvastanje ljudsko.

2. Gospode! istina je, čto govoriš; i prošu, da mi tako bude. Istina me tvoja nastavljaj, ona me čuvaj, i do konca blaženoga uhrani.

Ona me osvobòdi vsake pohoti hude i ljubavi bludne, te ga uza te pošetah svobodan na srdcu mojem.

Ja te nauču (govori istina) čto je pravo i meni drago.

Muka te obuzmi i dreselje, kad pomisliš na grěhe tvoje; nikad ne pomisli, da već jesi něčim, kako si koje dobro učinio.

U istinu: ti si grěšnik, i grěhu podložan, i njim zamršen.

Po tebi vse na propast sluti: tebe je lagko i oborit, i prědobit, i poměsti, i brzo iztruhneš.

Ničesa u tebe nije, čim se mož' pohvalit; nu je vele toga, s čega se postidět: er si mnogo slablji neg' poumět možeš.

3. Zato, čtogod ga učiniš, veliko ti s' neuzvidjaj.

Ničta ti se ne ukaži ni veliko ni dragocěno, ničta divno ni slovutno, ničta prem pohvaljivo ni požudljivo, oliš onoga, čto je věkovito.

Nad vse drugo u věkovitu se istinu zaglédaj; nit ičta mržje ti budi nad nedostojnost tvoju.

Ničega se toliko ne plaši, ničega toliko ne grdi, nit ičemu toliko se uklanjaj, koliko zlobinji i grěhu tvômu; te on mržjim ti budi inadkojom čtetom na imetku tvojem.

Něki ne hodaju istinski po mojem putu, nu se povadjaju visokim umljem i doznatljivostî svojom; ter bi htěli znati otajstva moja; i ono razabrati, čto je visoko i božastveno, malo se brěguće za se i za dušu svoju.

Ti rad oholije i izvědljivosti svoje upadaju često u velike napasti i grěhote: er sam ja njihovim protivnikom.

4. Boj se suda božjega, uztrepi nad njegovim gněvom, a ne da razpravljaš tvorbe božje. Bolje da razvidjaš tvoje opačine, čto ih počinio, i koliko si dobra propustio.

Někim vsa je pobožnost istom u knjigah, někim u pisanih slikah, a još

někim u poklonih i pokretih izvanjskih.

Něki me nose na ustima, nu do srdca im ne dopiru.

Nu jesu i drugi, kojim je razum progledao, a srdce im se očistilo, ter vasda za věkovitim uzdišu; o zemaljskih muka im je i slušat; uz iste potrěbe naravne nerado pristaju: a ti čuju, čto im duh istine progovara:

Jer ih uči prězirat zemaljka, a ljubit nebeska; o svět ne hajat, a za rajem noć i dan čezat i smagivat.

Glavizna V.

Plod ljubavi božje.

Blagoslivlju te, otče nekeski, otče gospoda moga Isukrsta! čto si se udostojio pomislit na me siromaha.

Oh otče smilovanja i vsakoga utišanja! hvale ti uzdáju, čto mene kděkad tvojom krěpiš utěhom, koji nikakve dostojan nisam.

Blagoslivlju te vsakad i slavlju zajedno s jedinorodjenim sinom tvojim, i s duhom svetim, těšiteljem u vse věke věkov.

Oh gospode bože, sveti moj milostniče! ti li mi u srdce stupiš: vsa mi se utroba razigrà.

Ti si mojom slavom i uzplesom srdca môga.

Ti ufanjem i utočištem mojim dneva mi napastnoga.

2. Nu er mi je ljubav još slabaška, i dobrinja necělovita, zatô mi trěba utěhe i pokrěpe tvoje: tad me obidi kděkad, i uputi me u nauke svete.

Otmi me napastem hudim, izcěli mi srdce od vsake milosti bludne, da čitav i čist iznutra podoban budu uzljubiti, i snažan podnesti, i stanovit uztrajati.

3. Veliko je čudo ljubav, te dobro golemo; s nje jedine tegotno bude lagotnim, i vse nejednako jednakim.

Er brěme brěmenom joj nije, i vse, što je grko, s nje bude milo i sladko.

Plemenita ljubav Isusova na velika nas děla nutka, i na vse to vrstnija podtiče.

Ljubav miluje visinu, a nije rada, da ju čto zadrži na nizini.

Ljubavi se hoće bit svobodnoj, nit isakoje strane za svět prilěpljenoj: da joj čtogod oka ne natruhne; da se ne zavitla s kojega mila vremenitâ, ni s kojega nemila srdce da joj klone.

Od ljubavi niti je čto sladjega, ni čto silnijega; ni čto višjega, ni čto širjega; ni čto veselijega, punijega ni boljega, ni na nebu, ni na zemlji: er je ljubav iz boga nikla, ni se iukojem stvoru, van u bogu, upokojit može.

4. Onaj čto ljubi, on' leti, on' teče, on' se raduje; on je svobodan, nit ga ičto drži.

Totakav vse ga dadè, samo da vsaka steče, te mu je onda vsega u vsačem: er mu je pokoj u vsemirniku, iz kôga vsako dobro proiztiče i proizhodi.

Ne gleda on dara, nu mu je darovatelj nad vsaki dar.

Ljubavi kděkad ni medje ni kraja, tako ona vrě i kipi.

Ljubav ni za brěme ne zna ni za kakav trud, i veće bi htěla neg' uzmože; ni se tuži, da je čtogod neuzmožno: er misli, da smě vse, i vse da može.

Kako se vidi, mnogo ljubav može; mnogo toga ona dokona i završi, kdě usuprot bez nje vse onemaže i propada.

5. Ljubav je na oprézu, te ni u snu ne spi.

Nje trud ne utrudì, gnjetež je ne ugnjetè, strah je ne uplašì; nego poput žive plamenice zublje krisa i plansa, i hrabro vsud prodire.

Ljubav se ljubavi lěpo odazivlje, i dobro se razumědu.

Glasno ga zvoni uhu božjemu, kad duša, čto s ljubavi gori, zaupě: Bože moj, ti ljubavi moja! ti si vàs moj, a ja vàs tvoj.

6. Razmakni ljubav moju, da na skrovita i tanúšna ustaca srdca môga okusit uzmogu, koli je ugodno ljubit, u ljubavi plut, u njoj se raztopit.

Ljubav me obuzmi, te s velikog' joj žara i čezanja mene još nadame uznesi.

Daj mi zapěvat milovnu pěsancu; za tobom, miliću moj, visoko uzprhnut; a duša mi s pohvalivanja te i milovnoga klicanja jur jur onemozi.

Veće te ljubio nad istoga sebe; a i sebe samo tebe radi; a vsakoga onih, čto te istinito ljube, u tebi: tako bo hoće zakon ljubavi s tebe prosivajući.

Krilata je ljubav i srdačna; umiljata, vesela i ljubka; ona je snažna i strpljiva, věrna i mudra, dugovita i hrabra; nit je ikada sebi skrbna.

Ko je sebi skrban, ljubavi se odmeće.

Oprezljiva je ljubav, ponizljiva i čto se veli: na pravu; ona nije mekušna, nije větrenjasta, ni pristaje za vsačim; ona je

trězvena i čistmena; stanovita i mirovita; a u vsem, čto je srdca i čustva, strězljiva i varovna.

Ljubav je starešinam poslušna i podložna; sebe grdi i prězire; prema bogu pomolna je i zahvaljiva; u njega se i onda još uzdajuća i upiruća, kad se njim osladit ne može: er bez bolězni nitko u ljubavi ne uzživè.

8. Ko nije spravan vse prětrpěti, i miliću na volju biti: toga ne ide ime milovnika.

Milovniku je milića radi vse nemilo i nedrago s drage volje podnašat, nit izakoju nesgodu od njega se odvraćat.

Glavizna VI.

Milovnik pravi.

Sinko! još nisi milovnik snažan i mudar.

Po čem ne, gospode?

Er za malo čto neprilike odustaješ

od onoga, čto si počeo; i odveć za utěhom se poganjaš.

2. Čto je milovnik snažan, taj u napasti obstoji, nit uzvěruje lukavomu nagovaranju zlobnikovomu. Kako sam mu drag za dobre mu volje, tako mu ni za nevolje nedrag nisam.

3. Čto je milovnik mudar, manje gleda na dar milića svôga, nu veće na ljubav, kojom ga daje.

Veće prizire ljubav, nego cěnu dara; i miliji mu je darovatelj nego vsi darovi.

Milovnik plemenit ne zagnjuri se u daru, nu u meni, daru nad vse darove.

4. Nu zato još vsega izgubio nisi, ako za mnom ili za mojimi svetcî kděkad tako ne prioneš, kako bis htio.

Ono čustvo dobro i sladko, čto kděkad očuješ, ono je čustvo tadanje milosti, i něka oslast rajske domovine: nu za tim odveć ne nastoj, er ono prihodi i odhodi.

Nu rvati se, kad se duša kděkad do dna uzmuti, i prězirati šaptanje hudo-

bino: u tom je bilěg dobrinje i velikâ prěd bogom dobitka.

5. Ne daj se tad mutiti kojekakvimi pomislî, bud s koje ti se one ruke namitale i nanudjale.

Nu drži dobro tvoju odluku i namisao počtivu naprotiv bogu.

A biva to, niti je obsěna: da kděkad iznevarce visoko se zaneseš, a odmah zatim k naviklomu se neprikladu srdca tvoga povratiš.

Nu taj nepriklad: ti mu nisi uzrok, nego ti se on nameće; i doklě ti se god grsti od njega, i ti mu se opireš: dotlě ti on dobitkom jest, a ne gubitkom.

6. Znaj i pameti, da jur odněkadnja hudoba tvoja vsakako na te napire, nebi li volju ti, čto ju imaš za dobro, pokvarila t. j. od počtenja svetac, od omilnâ moje muke spomenovanja, od koristnâ-u pamet dozivanja grěhov, od straženja nad srdcem tvojim, i namněvanja tvrdâ u dobru naprědovat.

Mnoge ti on prišapće hude misli, jedva ti se vse to ogrsti i ogadi, te od molitav da te svrne i od svetâ čitanja.

Nije mu po ćudi spokorena izpověd; i da može kako: od pričesti povse te ukloni.

Nit mu věruj nit se za njega staraj, bud koliko on često svoje zamčice stirao i zapinjao.

Uzme li trusit što zlâ i poganâ, a ti mu reči:

Odatlě ga, duše gnjusoviti! sram te budi, jadniče! vrlo si gadan, kako mi tim uši zamećeš.

Miči od mene, opaki blazniče! s mene te lě čest koja ne dopadė; nu Isus bude sa mnom, vojevatelj hrabar; a ti ostaneš posramljen.

Umrti volju i vsaku muku podnesti, nego uza te pristat.

Muč i zaněmi! jur te ja ne poslušnu, pak i većih još neprilik ti mi nasnovao. *Gospod je spas i světlo moje, koga mi se plašit?*

I dvigao se na me vàs tabor vaš, još mi srdce ne uzpredne. Gospod mi je pomoćnik, on moj odkupnik.

7. Tebi je vojevat kao zatočniku; te ako se koji put i svališ, uz veću snagu i opet na noge skoči, u vse to veću se uzdajuć milost moju; a mnogo se varuj i strezi oholije i podnosa taštâ.

Po njih bo mnogi zahode, te u slěpotu greznu, kojoj lěka ne ima.

Ova zla kob, čto postigla 'holce, glave sobom zanešene, ona tebe, sinko, učuvala i sniženosti naučila!

Glavizna VII.

Kako sniženost da sakrije milost.

Koristnije, sinko, po tebe, i pouzdanije: ako sakriješ milost bogomolje i bogomilja tvôga; nit se s toga podneseš, ni mnogo o tom uzgovoriš, ni ju prěmećeš i stavljaš: nu sebe čto već ako prězreš, te se uzplašiš, da te nije možebit dopala nedostojnâ.

Nije ti ga kud u glavu si zabijat, da ti je bog dao milost: er vse to lasno za tren odè u protivno.

Dok teče milosti, pomisli, koliko si bez nje potrěban i nevoljan.

Ne stoji u tom naprědak duhovni: čto si zadobio milost božje utěhe, nu u tom: sniženo li nje odmak podnosiš, strpljivo i smireno? tako, da ti onda molitva neobdrěma, ni koje dělo propustiš, koje si činit navikao, nego je, čto bolje možeš i uměš, i koliko je s tebe, radostno obaviš; ni se zato povse zapustiš, čto si onda suhoparan i bojazljiv na srdcu.

2. Er ih je mnogo takvih, koji taj čas budu lotri i neuztrpljivi, kad im čto ne ide pravo za rukom.

Nije vsakad na našu, te da idemo *putem, kojim bi mi htěli*: bogu pripada davat i těšit; u čas, kad on hoće, i koliko hoće, i komu hoće; i kako je njega volja, nit ičto prěko nje.

Něki nemudri, da veću milost steku uz molitvu, sami sebe na těla povrědiše: er su veće htěli nego mogli, ne izměrivše količni su, nego pristajavše veće za srdcem, koje ih gonilo, nego za razumom, čto ih světovao.

I jer su toga veće naměravali, nego se bogu sviděl, zato su milost brzo pogubili.

Te tako oni, čto si po nebesih gnězda uvijali, ostaše napokon ubogi i tamni: jeda se sniženi sad i lišeni nauče, ne svojim pouzlitat krilom, nego na moje se peruti pouzdat.

Novaci, čto još puta gospodovâ ne izučili, s'větom se vladajte onih, koji su mudriji: er se lasno prěvariše i omakoše.

3. Nu veće li se povedu svojom glavom, nego da onim uzvěruju, koji stazice su božje već izučili i utaptali: zlo ga prodjoše, uikako li od svoje ne odpuste.

Malo kad onaj, čto je sam sebi mudar, od drugih čto sniženo da prima.

Bolje ti je na visoko ne smirajuć ostati ponizan, bud i manje uma ti bilo: nego uz velike poklade vsakojakâ nauka sam sebi da odražaš i omiliš.

Bolje ti je imat i pomanje, nego mnogo, pak se uzoholit.

Malo je razborit, ko s primljene milosti povse veselju s' prědaje, ne pominjuć ubožtvo si někad i stidljivu bojazan, da ne izgubi ponudjene milosti.

Ni tuj ga duhovne krěposti ne ima, kad koji za pristupa težkoće ili suprotive kakve u čas ufanje gubi; nit se u me tako pouzdava, ni tako o meni misli, kako trěba.

4. Ko se, dok je mira, odveć junači i svobodi, taj, bude li vojne, često se obrěte, da je kukavica i plašivica.

Da ti uměš ostajat ponizan i skroman, i duhom tvojim vladat i upravljat: ti ga tako hitro u gibalj i potik ne usrtà.

Dobro je pomislit, dok si tako žarak na duhu: koja bude onda, kad oganj utrne?

Ter odistâ li utrne, ne vrzi s pameti, da ga ja mogu nanovo ukresat; er ja te ga uliših za koji čas, to rad slave moje to koristi tvoje, da budeš na oprézu.

5. Takvo je kušanje dosta put koristnije, nego da bude vse po tvoju, kako ti hoćeš.

Er ga nije čitat zaslugu čiju po čislu, čto ga put ja těšio, ili mu poskitio vidjenja; ili dobro li je izučio pismo, ol' visoko li ga on zasio; nego po tom: tvrdo li mu osnovana poniznost, a srdce puno li ljubavi božje? izačto li haje nego vsakad i jedinice samo za čast božju? sebe li za ničta drži i u istinu prězire? ter veće li se raduje, ako ga i drugi prěziru i ponizuju, nego čto bi ga dvizali i častili?

Glavizna VIII.

Ko li smo prěd Bogom.

M*eni li je gospodu progovarat, koji sam prah i pepel?* Poveće li čto o sebi ja pomišlju, od tebe ne mogu, ti si mi nauprěk: er istinu svědoče opačine moje, nit ih ja zalažkàh.

Nu sebe li sam pohulju i splešu, i od vsàke hvale svoje uzmaknu, te se prahom, čim i jesam, provrgu: tad mi bude na poseg milost tvoja, i srdcu na domak. luč tvoja, i vsaka počta samoga sebe, bud količna i bila, u dolcu ničtinje moje zatone, te je nestane za věke.

Onda istom ugledat uzmogu, čim jesam, čim biah, kamo li dospěh: er *ičim na světu nisam, a ja ni toga ne znah.*

Kako sam o sebi, tu me već ne ima, i sama sam slabost: nu kako me ti pogledaš, udilje sam hrabar, i vsega me radost prohodi nova.

I za velje je čudo, kdě me tada trgne u vis iznenada, i ti blagostiv sa mnom se grliš: dočim po svojoj tegoti ja vse prema dnu zatežu.

2. Nu to čini ljubav tvoja, koja k meni se zatiče bez ikojega dobra mojega; u tolikih mi nevoljah dopomaže, u težkih me nezgodah ohranjuje, i zlu me otimlje, pravo reć, nebrojenû.

Er dočim ludo sebe sam ljubio, tim sebe sam pogubio; nu čim tebe poiskah i čisto uzljubih: i tebe nadjoh i sebe, te s ljubavi tvoje u ničtinju glublje se odtiskoh i spravih.

Er ti, o prěsladjahni, veće ga sa mnom činiš, nego ja ikad dostojat i utežat mogu, i veće, nego se ponadat směm ili oprosit.

3. Vsaka ti dobra rěč i hvala, bože moj! er, prem da ja ikojega dobra dostojan nisam, ti čestit buduć i nekonačno dobar, nikad ne prěstaješ dobro činiti još i onim, čto su nezahvalni, i daleko od tebe zaglědaju.

K tebi nas obrati, da budemo zahvalni, ponizni i bogomili: er ti si spas naša, ti krěpost i hrabrost naša.

Glavizna IX.

Vsaku upravimo k bogu.

Pravo li si za tim pošao, sinko, da blažen budeš: o meni vsaka se zaglavi i završi tvoja.

S takve namisli srdce ti s' očisti, koje s ljubavi k tebi ili kojemu stvoru nakučilo se ter izkrivilo.

Er čim budi u čem s e b e išteš, on čas te kržljavâ i osahlâ.

Vsaku tad ponaglavice k meni upravi i meni namnivaj: er vse i vsako, čega je god, s mene je.

Na vsaku se priziraj kano stvar s najvišjega dobra poteklu, i zato vsaku k meni opet navedi kano k iztoku svômu.

2. Iz mene veličak i maćuhan, bogat i ubog, kano iz vrutka živâ vodu zajimlju živu.

I oni, čto me rado te s drage volje služe, tih dopane milo za drago.

Nu onaj, ko se misli bez mene pohvalit, i drugim se něčim osladit: u toga se prava radost ne uhiti, nit se ona po srdcu razpusti i uvrěži, nu joj bude odavsud stiske i zaprěke.

Nikakvo tad dobro sebi ne pripisuj, nit nikoga bez mene dobro kakvo pomišljaj, nu vse k bogu navraćaj, bez kôga je čověk bez vsega.

Vse sam ti ja dao, vsega te i hoću, i podpuno da mi zahvališ.

3. To je takva istina, kôm se dim slave razgoni.

Unidje li ti u dušu milost nebeska i ljubav prava: to zavisti ne oćutiš, srdce ti se otvori, nit izačim prione, čto odklanja od boga.

Er ljubav božja u srdce nam usadjena vse prědobiva, i vsaka sila duše s nje nabrekne i poraste.

Pravo li si mudar: s mene se lěstor obraduješ, u mene se samâ pouzdaš; er

osven boga nitko dobar nije, kôga je nad vse ino pohvaljivat, ter u vsem njega blagoslivljat.

Glavizna X.

Světa se odbij: odmah ti bog zadahne.

Nanovo ti progovoru, gospode, nit zamuknu, na uho reku boga môga, gospodina môga i kralja môga, čto je na visini: Oh kolika je, gospode, slast tvoja, čto ju prihranì tebe se bojećim? a kolika je onim pak, koji te ljube? čto iz vsega srdca tebi služe?

Koja neizrečena slast o tebi promišljat! te koju onim pokučuješ, koji te ljube.

U tom najbolje dokazà sladkost milosti tvoje, čto me sasdà, kad me ne biaše; i k tebi na službu privedè daleko od tebe zahodivšâ; te mi još ukazà, da te miluju.

2. O studenče ljubavi věkovite, čto da reku o tebi?

Kako tebe da zabudu, koji se dostojà i onda još na me pomislit, kad biah izčeznuo i poginuo?

Nad vsako ufanje pomilovà slugu tvôga, te kakve nikad zaslužio, milost mu i prijazan pokazà.

Čim ti povrnut milost otu? nije bo vsakomu dosudjeno vsega se odreći, světa se odbit, ter uz život samostanski pristat.

Zar je tebi služit čto veliko, komu vsaki stvor služit ima?

Nije mi u tom nazirat čto veliko, da ja tebi služu, nu u tom pače uziru čto je veliko i divno, čto se račiš nevolnjnâ i nedostojnâ u sluge uzeti, te još milovanim ga slugam pridružiti.

3. Gle, čtogod imam, i čim ti god služu, vse je tvoje.

Pak još iza vsega toga: ti usuprot veće meni služiš, nego li ja tebi.

Er gle nebo i zemlja (a za ljude ih stvorì) tebi su u pomoć; i čto im god rečeš, vsaki dan i čine.

Pak ti nije na tom dosta, nu iste još angjele u službu nam dadè.

A čto vsaka prěuzhodi: ti se isti dostojà čověku poslužit, te mu obrečè, i sebe istog' njemu još poklonit.

4. Čto ti dam za vse ote tisuće dobar? kamo da ti bar služit mogu vsega mi života!

Kamo da sam podoban jednoga bar dneva dostojno službovat!

Ti odistâ dostojan si službe vsake, časti vsake i hvale věkovite.

Odistâ si ti gospodin moj, a ja ubog sluga tvoj; komu je tebe služit čto ikad uzmogu, nit u hvali tvojoj ikada posustat.

Tako hoću, tako sam rad; nu čega ne doteče, dopunit se rači.

5. Velika je čast, velika je slava tebi služit, i tebe radi vsega se odvrći. Veliku bo milost doteku, koji samohoć prěsvetoj se službi tvojoj podvrgu.

Nadju i zateku svetoga duha utěhu

prěugodnu, koji s ljubavi tvoje vsake se putne razblude odmetnu.

Postignu veliku srdca svobodu, koji rad imena tvôga těsnim putem zalězu, i vsaku pečal zemaljsku od sebe odtisnu.

6. O mile i vesele ti službe božje, s koje čověk uprav bude svet i svobodan!

Oh svetâ li rabovanja, čto ga je slugam božjim, te s kojega čověk angjelu je takmen, s bogom smiren, hudobam strahovit, a vsim dušam věrnim pohvaljiv!

Oh službe, koju da zagrliš i vsakad požudiš, s koje najvišje mož' doteći dobro, a pribavit veselje, kômu konca ne ima!

Glavizna XI.

Razglédajmo si požude, ter ih stežimo!

Mnogo ti je, sinko, naučit, čega ni sad pravo izučio nisi.

Čto takvâ, gospode?

Da požude tvoje na moju prikloniš, te ne budeš ljubitelj svoj, nego volje moje nespor sustizatelj i prěticatelj.

Požude često te razžižu i živo te podbádaju, nu dobro na um uzmi: ili te ima ganut moja čast ili tvoja last.

Mene li je u tom, čto si odabrao: kakogod ja odredio, vse ti bude u volju; nu tvojega li masla tuj se čto ukrije: kuka ti nastà i muka.

2. Gledaj se učuvat, da se bez mojega s'věta ne zalěpiš u požudu koju, kako ti mislìš, dobru; i da se poslě ne pokaješ; te ti ono ne omrzne, čto se izprvâ svidělo, te za čim ti, kô za boljim, požurio se i pristajao.

Nije bo odmah za onim se pognat, čto si uzljubio, i čto ti se dobrim uzvidělo; niti je usuprot s prvoga màha od onoga se klonit, čto je prvanjemu protivno.

Nije s gorjega i u dobrû se kděkad nastojanju i žedjanju obuzdat: da

ti se misli onud nerazidu, čemu vrěmena nije; da se drugi s tebe ne smute, čim reda ne držiš; da se ne uzmutiš i ne oboriš, na odpor li u braće nagaziš.

3. Kděkad je i silu u pomoć dozvat, i pohotljivosti puti naše junački se odaprt; niti se na to obazirat, čto bi ona htěla ili ne htěla, nu se živo upéti, da duhu i nehotički podložena bude.

I dotlě ju češljaj, siluj i pokoravaj, doklěgod bude spremna i gotova na vsaku zapověd, vsačim zadovoljna, i priprostû čemu rada i vesela, nit i malo skrovice zlovoljna i brundava, nije li joj koja u volju.

Glavizna XII.

Uztrpimo se i s požudom po'rvimo se.

Vidju, gospode bože, da mi je prěka potrěba uztrpiti se, er za života na mnoge suprotive nahodimo.

Čtogodj bo ja učinio s mirom se spravit: s ratom se ni bólju nikako ne minuh.

2. Sinko moj, tako je. Nu neću, da mi za mirom ideš, čto je bez napasti koje, nit ikakve protive da čuje.

Ter i onda drži, da si mir stekao, ako si po mnogoj napasti dobro se upekao, i na ognju suprotivštin dobro se prožgao.

Rečeš li, da ne možeš mnogo trpěti: kako misliš odolět ognju očistniku?

Dvě li su běde: vsakad odaberi manju.

Tim da uzmožeš muci věkovitoj uteći, gledaj da sadašnje zlo boga radi uztrpljivo podneseš.

Misliš li, da světski ljudi malo ili ničta ne trpe? Ne bì toga, još da razbereš i za najveće razkošnike.

3. Nu imaju, praviš, svoje razblude, ter idu za svojom voljom, zato malo im je stalo za koju napast.

4. Recimo da je tako, i da imaju čega im se hoće: nu čto misliš, doklè li to bude trvat?

Obilnikov světskih nestane kako dima, nit ostane spomena njihovoj radosti.

Nu ni sad, dok su na životu: bez grčine, bez straha i dosade uz te radosti svoje ni pristaše ni prilěgoše.

S onoga bo istoga, s čega razkoš pojimlju, odonud i bol ih snahodi osvetnica.

I pravo im biva, da, poklě se oni tako běsno na razblude dali te za njimi utrkivali, vse im to preseděe i grkne.

5. Oh čto li su ga vse te razblude kratke, himbene, razuzdane i sramotne!

Ta pijane su i slěpe, te s njih ljudi razabrat se ne mogu, nu kao němo blago bud za malu razkoš stlivâ im života u propast srću te dušu gube.

Tim, sinko, za požudom se ne povedi, i volja ti se od nje ukloni.

U gospodu se raduj, i čto ti god srdce uzhtè, to ti poda.

6. Er odistâ li se razbludit hoćeš i obilato po meni utěšit: niodkle ti blagoslov ne nikne, nit utěhe dobudeš bogate, van ako vsega se odvržeš zemaljskoga, i od vsake se odlěpiš razblude tamne.

I čto se ti bolje odbiješ od utěhe budi kojega stvora: vse to ugodnije i jedrovitije utěhe obrěteš u meni.

Nu bez truda i muke u borbi do njih totako ne nědopr̀.

Ako ti se i uzprěči nenavikli običaj: leh ga ùvikni, i dobit je tvoja.

Put li zamrmoši: žarom duha ju uzpregni.

Potakne te i podraži stara guja: nu ju molitvom zapudiš, i koristnom još rabotom u velike pristup joj zakrčiš.

Glavizna XIII.

Poslušan i ponizan kako Isukrst.

Sinko! ko se ište posluhu izmaknut: taj se izmiče milosti; a ko misli imat čto napose: i onoga se liši, čto je za vsakoga.

Ko se drage volje i samohoć starešini ne podlaže, u toga je vidět: da on puti još povse upokorio nije, nu da se ona još pokděkad riće i na njega vrči.

Zato privikni starešini se čto brže podložit: ako si rad tvoju put u jaram, zapregńut.

Brže bo ti prědobì zlobnika izvana ako si ti čitav iznutra.

Ne ima duši vraga dosadljivijega ni ljućega, nego si sam sebi: ako se s duhom složio i udesio nisi.

Vsakako živo upri i prioni uz prěziranje samoga sebe: održat li se misliš naprema puti i krvi tvojoj.

Zato istom, čto još o sebi lěpiš, tudjoj se volji podložiti plašiš.

2. Nu kakvo je to čudo, ako ti, čto si prah i ničta, boga radi čověku se podložiš: dočim ja vsemogutnik i višnjik, koji vsa iz ničesa stvorih, tebe radi sniženo čověku se podvrgoh?

Sklonih se, da budu najsniženiji i najzadnji: jeda sniženost moja ukroti oholiju tvoju.

Posluhu se nauči, ti prahu zemaljski; ponizit se uči, ti kalu, ti ilovačo jedna, ter oko vsačijih se nogû ovirati.

Nauči se volju tvoju lamat, i u vsaki se podlog davat.

3. Na sebe uzavri, ni pusti, da se nadutost u tebi uzdimlje; nu tako podložan i maljackan budi, da vsatko prěko tebe proći, i po tebi, kao po blatu na ulici, taptati može.

Na čto da se tužiš, čověče pusti?

Čim ga odbì ukor osvaditelju tvômu, oh gnujsni grěšniče! ti, čto si to-

*

liko put boga uvrědio, i mnogo put pakal zaslužio?

Nu oko ti moje odpusti radi duše tvoje, zoru mojemu dragocěne: da spoznaš milovanje moje, te mojemu dobru zahvalan ostaneš; i da se podaš na sniženost i podloženost pravu, ter i prěziranje samoga sebe strpljivo podneseš.

Glavizna XIV.

Moli tajne sudove božje, da se u dobru ne podneseš.

Zagrme li nadamnom sudovi tvoji, gospode, od straha i trepeta vse mi se kosti tresu, i duša moja kruto se sgrožava.

Stoju vàs zabušen ter pomišlju, da *nebesa ista tvojemu zoru čista nisu.*

Kad u angjelih obrètè zlobu, pak im ne odpustì: čto da bude s mene?

Ta zvězde su s neba popadale: pak kud ga ja drznuh, koji sam prašina?

Oni, čto im se děla vidjahu pohvaljiva: u dno se skotrljaše; ter one, čto blagovahu kruh angjelski: viděh da se želudom osladjuju svinjskim.

2. Ne ima svetinje, gospode: ruku li uztrgneš.

Ne pomaže mudrost: čim ti ne upravljaš.

Ne koristi hrabrost: ako ti ne učuvaš.

Nije čistinja bez straha: ako je ti ne ubraniš.

Ne prudi mi čuvanje: ako nije svete straže tvoje.

Er kako nas ostaviš: utapljemo i propadamo; a kako nas obideš: to se podvižemo i oživljujemo.

Nestanoviti smo: nu s tebe se krěpimo; młaki smo: nu s tebe se grijemo.

3. Oh koli ponizno te jadno meni je o sebi pomišljat! koli težko ničim se ne scěnit; čim mi se prividi koje dobro moje.

Oh koli duboko meni se je sklonit pod ponorite sude tvoje, kdě ne nahodju. da ičim jesam, nu ničim ter ničim!

Oh brěmena prětegotnâ, oh pučine nepręplovne, kdě ničega o sebi zaměrit ne mogu, nego svuděr ničtavilo moje!

Kamo li se dědė slava tvoja? kud pristà pouzdanje tvoje u dobrinju, o kôj pomislì?

Ponorila se i potonula vsa hvasta moja u glubinji sudov tvojih nadamnom.

4. Čim je vsakolika put prěd okom tvojim?

Grnčara da se pohvali prema lončaru, čto ju gnjete i měsi?

Kako se može podnesti i glomatati onaj, kômu odistâ srdce bogu je podložno?

Vàs svět onoga ne uznesè, kôga si je istina podložila; nit se ićijimi ganù pohvalami, ko si je vse ufanje o bogu zakotvio.

Er i oni, gle, čto glasno sbore, i oni su ničim; kako izreku, to i nesta nu: *nu pravda gospodova ostà do vèka.*

Glavizna XV.

Kako nam se vladat, kako li govorit uz ono, čto požudět směmo.

Sinko, uza vsaku reci: Gospode, ako je tebe volja: budi tako.

Gospode, tebi li je na čast: bud' u ime tvoje.

Gospode, ako vidiš, da mi kâ požuda prudi, i koristnom ju sudiš: budi mi je, nu na tvoju čast.

Nu ako misliš, da mi to bude vrědljivo i nahudljivo, nit i malo duši koristno: takvu mi požudu odnami.

Er ne pohodi vsaka požudica od svetoga duha, ako se i uzvidi čověku, da je prava i dobra.

Težko je pravo razsudit, je li dobroduh ili zloduh, čto te nagovara, da

ovo il' ono požudiš; ili je to nutkanje prem tvojega duha?

Mnogi se opekoše, čto izprvice minjahu, da ih dobar duh světuje.

2. Zato nikad bez mojega straha i vsakad poniznâ je srdca ono prosit i ožudět, čto ti se ožudljivo čini; te, sebe se odrek, meni vse izručit te reći:

Gospode, ti věš, čto je bolje, te se sbudi ovo ili ono, kako ti uzhtěš.

Daj, čto ti hoćeš, i koliko hoćeš, i kada hoćeš.

Upravi sa mnom, kako znaš i kako voliš, i kako veća da ti bude čast.

Postavi me, kdě ti drago; i čini s mene, čto ti je drago.

U tvojoj sam ruci: prěvrći me, na koju hoćeš.

Evo me sluge tvôga, spremnâ i gotovâ na vse; er nisam voljan živěti sebi, nego tebi. Ah da to uzmogu dostojno i cělovito!

Molitva

da bude volja božja.

3. Daruj mi, prědobrotivi Isuse, milost tvoju, da uz mene bude, i sa mnom da rabota, te do konca sa mnom i ostane.

Ono mi daj vasda htět i žudět, čto je tebi veće zaprijetno i veće ugodno.

Tvoja volja bud i mojom, te se volja moja za tvojom povedi, k njoj se priloži i povse priljubi.

Čtō tebi, to se isto méni htělo ili ne htělo; nit ja uzmogao čto ino htět ili ne htět, krom čto i ti bud hoćeš bud nećeš.

4. Daj, da vsemu odumru, čega je god na světu, i da milo mi bude boraviti nepoznat na světu, ili, tebe radi, prěziran ostat.

Daj mi, nad vsaku požudu inu, da u tebi odpočinu, te mi srdce u tebi se smiri.

Ti si pravi mir srdcu i pokoj mu

jedini; oliš tebe vse je nemir i tegota. U tom miru, te istom njega radi t. j. u tebi, dobru višnjem i věkovnom, budu spat i počivat.

Tako mi budi.

Glavizna XVI.

Prave radosti nikdè do u boga.

Čtogod žudět il' pomislit mogu za radost moju: tuj mi je ne čekat, nu do kašnje odložit.

Da su meni samû vsekolike radosti zemaljske, te mi se naužit razblude vsake i vsake: budi čto mu drago: dugo ne uztrvaše.

S toga mi se duša napuno ne obradovà ni s cělâ ne okrěpì, van da u bogu: čto je obradovatelj ubogim, a dočekivatelj poniznim.

Potrpi se, dušo moja, pričekaj božastvenu obět, da ti bude obilja vsakoga dobra, čto ga u nebesih.

Prěveć li se uzlakomiš na sadanje koje dobro: onoga se lišiš, kô je nebesno i věkovito.

S vrěmenitih obživi: nu věkovita žudi.

Nikakvo te dobro zemaljsko ne usitì: er mu na užitak ni stvorena nisi.

Da su ti vsa dobra, koja su stvorena: srěćna i blažena još ni s toga ne bì, nu je u bogu, vsaka stvorivšem, vsa srěća i blaženost tvoja;

U bogu ne onakvû, kako si ga misli ter hvali zanešenost zemljanikov, već takvû, kakvû se nadaju Hristovi pitomci, i kakvâ oni kděkad okuse duhovnjaci, čto srdca su čistâ, a *razgovor im sa nebesî.*

Tašta je i kratka vsaka radost ljudska.

Ona je radost istinita ter blažena: čto ju iznutra ter iz istine pojimlješ.

Pobožnik uzase nosi radostnika svôga, te mu progovara: Gospode Isuse, u pomoć mi budi vsakdě i vsakad!

U tom najveća mi radost: čto sam se zarekao vsake radosti ljudske.

I tvoje li mi uznebude utěhe: tvoja mi volja i pravična šiba najvećom utěhom budi.

Er se ne budeš vsakad gnèviti ni do vèkâ prètiti.

Glavizna XVII.

Vsaku brigu bogu izruči.

Pusti, sinko, da ja s tobom činju, čto ja hoću; ja znam, čega ti se hoće.

Ti misliš, kako ljudi misle; ter u mnogočem onako ćutiš, kako te nagovara ćud ljudska.

Pravo govoriš, gospode; veća te je briga za me, nego vsa skrb, čto je ikada o sebi ja imati mogoh.

Er tvrdo ne stòji, kogod skrbi svoje na te spustio nije.

Samo volje, gospode, ja uza te pri-

stani dobre i krěpke: a za drugo, čini od mene, čto ti je god drago.

Er čto mu drago ti od mene učinio: ne može nego dobro biti.

Hoćeš li me u mraku: slava ti! hoćeš li me na světlini: i opet ti slava! ako me dostojiš radosti: slava ti! muku li mi prisudiš i napast: slava ti takodjer na uvěk.

3. Takvû ti je bit, sinko, ako si rad sa mnom drugovat.

Tako ti je bit spremnû na strast, kaogod i na slast.

Bit ubogû i nevoljnû tako ti milo budi, kô bogatû i obilatû.

4. Tebe radi, gospode, vse sam rad prětrpět, čtogod hoćeš, da na me pridje.

Ni ovud ga pristajuć ni onud nu iz tvoje ruke vse sam rad primit, bilo dobro ili zlo. sladko ili grko, veselo il' dreselo, i za vse ti, čto me snadje, zahvalit.

Od vsakâ me istom grěha strezi: te se ne budu plašit ni smrti ni pakla.

Samo da me ne odvržeš za vse věke, ni me izbrišeš iz knjige života: čtogod na me prišlo muke i napasti, ničt' me ne ozledi, ničt' mi ne nahudi.

Glavizna XVIII.

Glotinje vrěmenite na miru podnosimo!

Sneba snidoh, sinko! da te spasim, ne s potrěbe koje, nu s ljubavi moje; te se tvojimi oprtih nevoljami, da se i ti naučiš otrpěti; ter ohotno glotinje bud koje da prěgoriš, ni se ozlovoljiš.

Er odkako nastah, pak vse do konca môga na križu: nikada bez tuge ne biah.

Čega hoće život na vrěmenu: tog' mi ne biaše; mnoge tužbe na me: počesto je slušah; panjkavce i psovače: s mira je podnašah; za svoje dobro: nezahvalu primah; za čudesa: hule, a za nauk: ukore.

2. Prem zato, gospode, čto si ti za

tvôga života strpljiv bio, slušajuć u tom otčevu zapovèd: pravo je, da i ja siromah grěšnik po tvojoj volji strpljivo se držu; te, doklěgod uzhtěš, brěme truhljivâ života, dušu si ohranit, veselo podnošu.

Er prem da dobro čujemo tegotu ovoga života, ipak po milosti je tvojoj puno utežljiv i pribavljiv; ter i put, po izgledu tvojem i po stopah svetac tvojih, za slabašku još čeljad sada jur podosta već prokrčen i utrven.

Nu-je mnogo još i veseliji, neg' biaše u zakonu starom: kad su vrata nebeska još zaprta bila, te i put u raj mrkal i potmušen bivao, i slabo se po njem putovalo.

Isti pravednici, pače raju naměnjeni u kraljestvo nebesko ulězt ne mogahu: dok ti muke ne podnes'o, ter po svetoj smrti tvojoj duga nam izplatio nisi.

3. Oh koliko me zadužio nisi, čim se dostojà, to meni to vsim blagověr-

nim, put u nebesa istinit pokazat i dobar?

Er tvoj život: to je put naš; ter po svetoj strpljivosti k tebi prihodimo: věncu našemu.

Bez tebe, koji nas prěticà i naučì, ko ga podjè tim putem?

Ej čto li njih daleko na tom putu zaostajahu, da im nije prěbistrâ zrcala tvogâ!

Pak gle, iza tolikih čudes i naukov tvojih: još se pravo ohrabrili nismo; čto bì istom bez one luči, koju nam ti zažgà?

Glavizna XIX.

Uztrpljivost.

Čto to govoriš, sinko? uzmi na um, čto sam ja, čto li svetci trpěli: te se već ne tuži.

Još se ti do krvi odupirao nisi.

Malo je, čto ti trpiš: kad one uzmeš, koji su toga toliko prětrpěli, to-

like napasti imali, toliku žalost podnosili, te na vsaku ih ruku mučilo i kušalo.

U pamet si tada dozovi prětežnije muke drugih: da ti olagša tvoja, čto je manja.

Ako li ti se ona ne uzvidi manja: pazi, da neuztrpljivost tvoja tomu kriva ne bude.

Nu bud ona velika il' mala: strpljivo ju snašaj.

2. Čto se bolje na stradanje skloniš: to mudrije činiš i veće utežaš, ter lagše i podneseš: duhu ti ter tělu jur podobro na to uviklim i spravljenim.

Ne reci: toga ja od takvâ čeljadeta trpěti ne mogu; nit je prilika, da ja čto takvâ podnesu: er mi je veliku sramotu nanesao; ter me něčim kori, na čto ja nikad ni pomislio nisam; a od drugoga hoću primiti rado i podnesti, kako po prilici trěba.

Luda je takva misao, koja ne razbire, kojom je strpljivost dobrinjom, ni

ko ju ima ověnčat: nego ljude samo prizire i uvrěde sebi nanešene.

3. Nije taj odistâ uztrpljiv, koji neće trpět, nego koliko mu se hoće, i od koga mu se hoće.

Čto je pravi uztrpljenik, taj ne gleda, ko ga je obružio; je li bilo od svôga starešine, il' od kôga vrstnika ili nevrstnika, od dobrâ čověka i svetâ, il' od kõga pakostnika i nedostojnika.

Nu bez razliké kojega čeljadeta, prigodilo mu se čto mu drago i koliko put mu drago: vse on to iz ruke božje dragovoljno prima, i u velik svoj dobitak piše.

A to zato: er u boga ničta, bud koliko maljahno i bilo, nu boga radi prětrpljeno, s plaćom se ominut ne može.

4. S toga da si gotov na boj: ako misliš prědobit!

Bez borbe na glavu věnca ne udědè, čto ide strpljenika.

Nećeš li trpět: to ti nije za věncem ni stalo; nu věnčat li se misliš: junački se bori i strpljivo podnosi.

Bez truda ti pokoja ne dočekà, ni poběde bez rvanja.

5. Po milosti, gospode, uzmožno mi budi, čto po naravi neuzmožno se vidi.

Ti znaš, da ja mnogo strpět ne mogu, i da odmah klonu, kako se iole namrči.

Uzme li me tuga na greben, a rad imena tvôga: daj da mi bude ljubka i željna: er za te mučenû bit i trpět, duši je mojoj velmi spasivo.

Glavizna XX.

Slabost i nevolja naša.

Izpovidět mi je nepravdu moju, izpovidět, gospode, krhkost moju.

Dosta put sitnica je kakva, koja me obori i opečali.

*

Vse sam naum držati se hrabro; nu kako bude male napastice koje: odmah u velikoj sam stisci.

Iz koje trice kděkad i ničtine grdna mi se napast izsuče.

I dočim ja mišlju, da sam konči za koji čaš na miru: iznèbuha eto me, kô da něčto duhnù, povse obórenâ.

2. Gledj tada, gospode, sniženost moju a i krhkost moju; s koje hoćeš ruke tebi věstovitu.

Pomiluj, ter me *iz kala izvuci, da ne ugreznu*, te završen ne ostanu od vsih i vsakoga.

Sklizave sam ćudi, gospode, a napastim se oduprt ne uměm, te s toga često s dobra se odbijam: tako, da me je stid prěd tebe izići.

I prem da ja k njim ne pristaju: itako težko mi je i dosadno s njimi se gonati, te me mrzi vele vsaki dan o karu živěti.

Kad me izvučeš, tad mi bude očita mlohavost moja: er sad zlokobnice utvo-

rine uma puno lagše u srdce nam ulězu, neg' ih možeš odpuditi.

3. Ugledaj, oh prějaki bože Israiljev, čto si privrženik vsakoj duši věrnoj : ugledaj muku i trud sluge tvôga, i kudgod on napre, pomozi mu, i s oka ga ne pusti.

Nebesnom me snagom okrěpi, da u meni ne prěotme čověk někadašnji, čtono puti svoje duhu ne podložio, puti, na koju vse doklě, dok ne izdahnemo, vójevat nam bude.

Oh kakov li je život ovaj, kdě ti ga nije bez tuge i nevolje kakve, te se imaš zaděst il' o zamku kakvu ili o zlobnika.

Er jedna li nas tuga ili napast mine: s drugom se utakneš; pače za boja istom prvâ, nenadom se i drugi još upjákaše mnogi.

4. Ta kako uzljubiti život, kad je natrušen tolikom grčinom, podložen tolikim nesgodam i nevoljam ?

Po čem i reći mu život, kad se njim uplodila vsaka smrt i kuga ? I

opet ga miluju, te gledaju mnogi, da se ga naužiju.

Dosta put svět se kudi, da je vuhljiv i taštinav: nu se ga mučno ostavlja: er je pohotljivost puti mah prěuzela.

Ali je drugo, s česa ga milujemo, a drugo, s česa prěziremo.

Milujemo ga: er ja pohotljiva put, pohotljive oči, a razkošan život; nu er iza toga prihodi muka i osveta: zato nam je mrzak i gadljiv.

Nu ga, žalibože, prětegnù milovanje hudo: er je ljudska ćud povse za světom pošla, ter se domišlja, da je puti robovat naslada; a to zato: er miloduha božjega ni ugodnosti one, čto ju ima dobrinja u sebi, niti kad viděla ni okusila nije.

Nu oni, čto podpuno svět pogrdjuju, i pod svetim pravilom bogu služit nastoje: tim božastvena oslast, obećana pravim odricateljem, nije nepoznata; i kô li se svět vara i vsakako méte, bolje uvidjaju.

Glavizna XXI.

U bogu se smiri.

Nadavse i uvse, dušo moja, u bogu se smiri: er je on svetcem pokoj věkoviti.

Daj, o prěsladki i prěmili Isuse, da nad vsaki stvor ini u tebi odpočinu, nad vsako sdravlje i lěpotu, nad vsaku čast i slavu, nad vsaku vlast i mogutnost, nad vsaku umnost i tankovitosti, nad vsaku bogatinju i věštinu, nad vsako veselje i klicanje, nad vsako glasanje i hvalisanje, nad vsaku ugodnosti radost, nad vsako obećavanje i izčekivanje, i nad zaslugu i požudu vsaku;

Nad vse darove i prikaze, čto ih možeš podat i poskitit, nad veselo treptanje i juhukanje, čto ih ikad um naš ponimit i očut može;

Napokon nad vse angjele i arkangjele, i nad vsu vojsku nebesku, nad vsa vidljiva i nevidljiva, i nada vse, čim ti, bože moj, nisi.

2. Er si ti, gospode bože moj, nad vsaka najbolji, ti sam najuzvišeniji, ti sam najmogutniji, ti sam najdostatniji i najobilatiji, ti sam najugodniji i najsunčaniji.

Ti sam najlěpši i najljubavniji, ti sam najplemenitiji i najslavniji nad vsaka, u kôm vsako je dobro kupno i cělovito, vsakad i bilo, vsakad i bude.

Zato čto mi god podaš oliš istoga tebe, budi koja o tvojem božastvu da mi odkriješ ili obrečeš, nu tebe istog' ne viděv ni s' punâ te ne dotek: vse je to prěmalo i nedostatno.

Er mi srdce ne može pravo odpočinut ni se povse niukom smirit: van u tebi da počine, te darove i stvorove da mine vsekolike.

3. Oh moj sladki věreniče, Isuse Hriste, čto si čist i prěčist nad vse milovnike, a vsakomu ikdě stvoru gospodar: ko mi poda krila prave svobode, k tebi poletět, u tebe odahnut?

Oh kada li me dopane, da se povse u sebe zadubu i vidju, koliko si ugodan, gospode bože moj?

Kada li se povse u tebi saberu tako, da s ljubavi tvoje sebe ne očuju, nego samoga tebe, tako, da toga nikad nitko oćutit ni ponimit mozi, i da se to jedva komu tako i prisnilo.

Nu sad gusto mi je uzdisat, i moju nesrěću bolestno ponašat.

Er se mnogo toga prigadja u jadovitoj dolini ovoj, čto me dosta put smućuje, žalosti i oblakom nadstire, čto mi često prěči i zabavlja, čto zamamljuje i zaupliće: da mi nije svobodno k tebi pristupiti, ni s tobom veselo se grliti, kô čto blaženi duhovi do volje mogu.

Gani se na moj uzdah i razruh vsakojak na zemlji.

4. Oh Isuse, ti světlost slave věkovite, čto si utěhom našoj putnici duši: u tebe su usta moja, nu su zamukla, ali muk moj tebi progovara.

Gospod moj, dugo li još oklěvati misli?

K meni on dodji, siromášku svômu, te ga razvesèli, na njega on ruku polòži, ter ga otmi, tužnâ, nevolji vsakoj.

Dodji ter dodji, er bez tebe ni veselâ mi časa ni danka; er si ti radost moja, a bez tebe stoli mi pusti.

Jadnik sam i mal da ne tamničar težko okovan, doklěgod ti mi ne sineš, te me ne okrěpiš; ti na svobodu ne izvedeš, i lice mi umiljato ne pokažeš.

5. Iskali si drugi město tebe čto ih je god volja: mene zatim drugo čto ne mili, nit mi kad omiljè do tebe boga môga, koji si ufanje moje i spas moja věkovita.

Ja ga ne zamukoh ni prositi prěstadoh: dok mi se god tvoja milost ne povrati, te mi srdcu ne progovori.

6. Evo me! Evo me k tebi, er me zazivà. Tvoje suze i želja duše tvoje, i sniženost tvoja na to me skloniše i k tebi privedoše.

7. Rekoh na to: Zazivah te, gospode, i požuděh tebe se naužit, spravan i gotov tebe radi vsega se odbit i odmetnut.

Er me ti prvi ponutkovà, da tebe ištu.

Da si tad pohvaljen, gospode, čto bì tako dobar sluzi tvômu po množini smilovanja tvôga.

Čto još da reče sluga tvoj, nu da povse prěd tobom se snizi, i na um si privede nepravičnost i nedostojnost svoju.

Er čto je čudes na zemlji i na nebu: tebi, gospode, prilike nije.

Divna bo su děla tvoja, sudi pravedni, i vsekolika po tebi obstoje: er im ti promišljaš i za njih se skrbiš.

Hvala ti tad i slava, oh mudrosti otca tvôga; tebe hvalite i blagoslovite usta moja, duša moja, i vse, čto je stvora ikojega.

Glavizna XXII.

Spomeni se dobrote božje.

Raztvori, gospode, srdce moje zakonu tvômu, te me nauči hodati putem zapovědi tvoje.

Daj mi razabrat volju tvoju, te sa strahom i s pomnjom k srdcu si dozivat, vse i vsaku, dobrote tvoje; da uzmogu hvalu ti klicat tebe dostojnu.

Nu věm ter izpověm, da ti se hvalom, koja te ide, bud ikojom nikad ne odměnih.

Ni ga ikad ja dosegoh do dobra meni učinjenâ; te na tvoje li se prizru božastveno pleme: duha mi nestaje s veličastva tvôga.

2, Vse, čega nam je il' u duši il' u tělu; vse čim smo svoji bud unutri il' izvana, bud s naravi ili još prěko nje: vse je to s blagoděti tvoje; ter dokazuje, da si milostiv, blag i dobrotiv, s kojega vsako nas dobro i dopalo.

Ako i jest koga veće koga manje dopalo: vse je ipak tvoje, ni bez tebe itko ičega imati može.

Onaj, čto ga dopalo veće, u svoju slavu toga ne upisà, ni se inadkim podnesè, ni manjemu se komu porugà: er je onaj i bolji i veći, ćto si manje pripisuje, ter u odhvalivanju veće je ponizan, veće pokoran.

A ko sudi, dą je lošji i nepodobniji od vsakoga: taj je i prikladniji veće primiti.

3. Nu onaj, čto ga zapalo manje, s toga se ne žalòsti ni zlovolji, ni bogatijemu zavidjaj: nu tebe pričekaj, i dobrotu u velike ti pohvaljuj: koji, ne priziruć ičije lice, tvoje darove tako obilato, tako dragovoljno te još zaobstun podaješ.

Vse je od tebe, ter ti zato hvala u vsem.

Ti znaš, čto komu podati trěba; te začto ovaj manje, onaj veće da ima: o

tom nije nam, nego tebi sudit; u tebe je upisano, čto ko dostoji.

4. Zato, gospode bože, u veliku ja to srěću pišu, da je u mene malo toga, s čega bi, naizvan te po misli ljudskoj, hvala mi i slava probijala; jer kad ko pomisli na jade ter ubožtvo osobe svoje, ne samo žalostit mu se nije, ni turobit ni pokunět, nego veseliti se i radovati u velike.

Er si ti, bože, one, čto su siromasi i ponizni, a ovomu světu zazorni, za svoje obrao domare i prijaznike.

Tomu su svědoci sveti posli tvoji, čto ih postavì glavarî nad vsom zemljom.

Ninačto na světu tužili se nisu, nu su bili krotki i ponizni, bez himbe ni zlobe, tako: da, tvôga imena radi, još i psovke rado podnašahu; te ono, čega se svět grozi, ljubavno zagrljahu.

5. Ninadčim se po tom onaj, čto te ljubi i poznaje dobroděti tvoje, toliko radovati ne ima, koliko nad tim,

da je volja tvoja u tom, i da je to zakon naredbe tvoje od věka.

S koje mu se tako smirit i utěšit, da mu biti najmanjim tako bude drago, kô čto bi se někomu htělo najvećim.

I da na městu zadnjem tako bude voljan i mirovan, kako i na prvom; da mu biti zaziranû i opometljivû, ter bez imena ni glasa, tim bude, čim je drugim čast i gospodstvo na světu.

Er trěba, da su u njega volja tvoja i čast tvoja vse drugo prětekle; i veće mu je s toga radovati se, i bolje mu to ima ugodit, nego vsa dobra, koja mu se il' podala, il' mu se podadu.

Glavizna XXIII.

Četvero, čto velik mir donose.

Sad, sinko, da te izvedu na put mira i prave svobode.

2. Učini, gospode, čto rečè, er mi je to milo slušat.

3. Nastoj, sinko, veće da učiniš volju drugih, nego tvoju.

Bolje ti je vsakad imati manje, nego veće.

Išti vsakad mĕsto nižje, i vsim se podloži.

Moli vsakad i žudi, da se na tebi volja božja napuno ovrši.

Takav čovĕk, gle, ulazi u krajinu mira i pokoja.

4. Kratka ti besĕda, gospode: nu jedra i vrhovita.

Skoro si ju izrekao: nu je puna razuma i plodom obilata.

A da mi ju vĕrno ohranit: u meni tako lasne smutnje ne bì.

Er kad mi je god muke i nemira, vìdju, da sam od toga nauka odstupio.

Nu ti, čto vsaka uzmožeš, a dušu si rad u naprĕdak pomaknut, daj milost mi umnoži, da ti mógu besĕdu ovršit i dušu si ohranit.

Molitva

zlim se mislim uklonit.

5. *Gospode bože, ne odmiči od mene, nu mi u pomoć priteci:* er bahnuše i nahrupiše vsake misli na me, i velike strahote, čto mi dušu smućuju.

Kako ga tudaj čitav promakoh? kako li je razbih?

6. *Ja*, rečè: *podju ponaprèd put prokrčit i zatrt hvastala zemaljska.* Ja odapru tamnici vrata, i tuj ti odkriju otajno u otajstvu.

7. Tvori, gospode, kako rečè, ter se razběžite izprěd lica ti vse misli hude.

To je uzdanje i vsa utěha moja, čto u tuzi vsakoj k tebi priběći mogu, tebi s' pověrovat, tebe iz dna srdca prizivat, ter na miru očekivat utěhu tvoju.

Molitva

za razsvit uma.

8. Prosvětli me, dobri Isuse, jasno-

tom světla nutrnjega, te iz kućišta srdca moga tmine vsekolike izždeni.

Ne daj mi se pameti zanesti, nu napasti silovite zatri.

Hrabro za mene se bori, te ob'rvi ljute zvěri: požude, mišlju, blazike gojne; da s krěposti tvoje mira mi bude, ter da ti zazvoni hvala obilata u dvoru svetom t. j. u svěsti čistoj.

Ukaži větrom i nepogodam; reci morju: miruj; a séveru: ne puši, te nastane velika tišina.

9. *Spusti zraku ter istinu tvoju,* da zemlja obsine: er ja čto sam nu glina pusta, dok me ti ne prosvětiš?

Oblij me milostju odosgor, srdce mi napoj zorom nebeskom, pokropi me daždjicem molitve svete: da se nakvasi gnjila, te dobar i gizdav plod da izvede.

Podvigni mi dušu, koju tegota grěhov pritisnula, te vsaku želju moju o nebesih zavěsi, da okusiv ugodnost blaženosti višnje, o zemaljskoj i pomislit meni se uzgrsti.

10. Odlěpi me i odčehni od vsake nedugovite utěhe ikojega stvora: er čto je god stvoreno, pohlěpe moje izpunâ ne nasitì, ne umirì.

K sebi me pripaši osugom prijazni nerazdružive, er je ciglâ tebe milovniku dosti: a bez tebe ono drugo bez ikakve je cěne.

Glavizna XXIV.

Ne budi te skrb, kako drugi žive.

Sinko, ne propitkuj za vsačto, niti si koječim glave razbijaj.

Čto je tebi za ovo il' za ono? *ti se mene drži.*

Il je to zar tvoja izvědjat, je li ko ovakav il' onakav, ili taj ovako i ovako raboće i govori?

Ne bude ti odgovarat za druge, nu o sebi ti bude davati razlog; čto se tada umećeš?

*

Ja, gle, ja ih znam vsih; i čtogod pod suncem biva, to vidju; te věm, kako još i sa vsakim stoji: čto misli, čto hoće, i kud je směrio.

Meni tada vse izruči, a ti lěpo miruj, niti se ičijim podticanjem uzvrši.

Čtogod podticalo reče ili stvori, vse to njega snadje: mene bo ne prěvarì.

2. Ne budi te skrb o zasěnak imena glasovitâ, ni za mnoga poznanstva, nit za ikojega čeljadeta ljubav.

S toga se misli samo raztiplju, a srdce debel mrak obuzme.

Rado ti ga svoju rekoh i potajna odkrih, da bolje na moj prihod strižeš, ter mi vratačca na srdcu odtvoriš.

Budi tada na oprezu, bogu se moli i u vsem ponizi.

Glavizna XXV.

Srdce mirno i pravi naprědak.

Sinko, ja sam rekao: *Mir vam ostavljam, moj vam mir poklanjam, niti*

vam ga onakva dajem, kako ga svèt podaje.

Vse je za mirom uzhlěpilo; nu čega se hoće pravomu miru: na to vsi pomnjivi nisu.

Moj mir pristaje uz one, koji srdca su poniznâ i krotkâ. Potrpi i podnesi, pak ostaneš na miru.

Mene li posluhneš i meni se ne oglušiš: ni brige ti za mir.

2. Čto mi je tada učinit?

3. Pazi na vsaku, koju il' da rečeš ili da učiniš; i vsu pomnju na to upravi, meni da obikneš samû; a okrom mene niti čto da žudiš, ni o čto da pitaš.

Nu ni ob onom, ćto drugi reku il' učine, prěnaglo ne sudi; ni se tim uloži, čim te ne oprte: te bi onda moglo bit, da se i malo kad, ni velmi uzmutiš.

Nu nikada se ne uzmutit, ni otrpět kojegod běde, bud na srdcu bud na tělu: to nije dosudjeno vrěmenu sadašnjemu, nu pokoju vékovitomu.

S toga ne misli, da si pravi mir stekao: nikakve li ne oćutiš tegote; ni da je onda vse dobro: ako ti se nitko neuzprěči; te nikad bolje nego tada: kad vse ide, kako ti srdce hoće.

Ni onda čto velikâ o sebi ne pomišljaj, ni scěni, da si odabrani ljubimac božji, ako ti je molitva omilěla, ter u slasti ploveš: er se ni po tom još ne razpoznà dobrinji prijaznik pravi, niti je u tom pravoga naprědka ni vrstine čověčje.

4. Da u čem je, gospode?

5. U tom: da punâ srdca bogu se izručiš i volji božjoj, ničta za se ne ištuć ni sitnâ ni golemâ, za vrěme ne, ni za věke ne.

Tako da bogu hvaleć vse taj isti ostaneš, nit ikada dobra ili ozla srěća na koju te prětegne.

U tom: da tako uzbudeš hrabar i ufanja dugovitâ, da kad i ostaneš bez utěhe na srdcu, ti se ipak uzpremiš za trpnje još i veće, nit se uzopreš, kao da

te ne ide toliko trpěti ; nu me u vsem opravdaš i svetim porečeš.

Tako li uzradiš : tad si pravi ter istiniti put nastupio; niti je sumnje, da u slavi i veselju mojega lica ne ugledaš.

Samo gledj, sebe da ometneš i prězreš podpuno, pak te nebudi strah, da se mirom ne osladiš, koliko ga ikad na zemlji biti može.

Glavizna XXVI.

Visina svobodne ćudi.

Čto je vrstnik pravi, gospode, nikada se priziranja stvarij rajskih ne odmetnù; i po světu, na kom tolike su skrbi; bez skrki prohodi; ne zato, čto je ohrepenio il' na srdcu zatrnuo, nu po pravu, čto ga je svobodnoj leh ćudi, niukakav stvor on se ludo zagledao ni uzanj prilěpio nije.

2. Zaklinju te, oh prěblagi bože moj, ohrani me starostij ovoga žitka: da me ne

zapletu i zavrzu; tih tolikih potrěb tělu našemu: da me ne prěmame i uglibe; i vsake duši zaděvice: da s dosade razbijen i ozlovoljen ne zakunjam.

Ob onom, za čim se ludost světa ganula i zatekla, ni ne govoru; nu za one spominju ti běde, koje, po někoj prokletinji čto je na vsem živû, sluzi tvojemu dušu tegote i uzprežu; te u svobodu duha, vsakad kad bi htio, unići ne može.

3. Oh moj bože, oslado, da je izreći nije, vsaku mi razkoš putnu čemerom provrzi, er me ona od věkovitih odbija i odmeće, da mi omrznu; a k sebi me, jeda se doskoricom kôm razbludom zanesu, na zlu mi ga srěću blazni i primiljuje.

Nu, bože, put me i krv ne prěmozite, te svět me i kratka mu slava ne zasěnite, nit mi lukavac sotonski noge podmakni.

Daj hrabar da se odapru, strpljiv da podnesu, krěpak da uztraju.

Za vse utěhe, čto ih ima svět, ti me prěugodnim pòmaži duhom tvojim,

i město ljubavi putne, daj da upiju ljubav imena tvôga.

4. Pivo, gle, i jestivo, oděća i orudje drugo, čega tělu treba : vse je to duhu plameniku tegotno i dotužljivo.

Takvih mi pokrěpic daj okusit trězveno, nit se u njih srdce mi zapetljaj.

Vsega ne odvrgosmo : er i narav hoće svoje; nu pohtěvat, čto je zališno, i čto samo draži i prokši : tomu sveti zakon ne da : er inako put na duha se podvižè i prěuzè.

Molju tada, da me tvoja ruka vodi i upravlja, te da medje ostanu na miru.

Glavizna XXVII.

Ne milujmo samih sebe.

Dati je, sinko, sebe vsega za onoga, čto je vsim, nit i malo svoj ne ostati.

Znaj, da milovanje samoga sebe veće ti hudi, nego ičto drugo na světu.

Kako koju stvar uzmiluješ: tako tę se ona veće ili manje prilěpi.

Bude li ti milovanje čisto, prosto i zakonito: to se ti očuvà ičijega sužanjstva.

Ne požudi, čega imati ne směš.

Nit onoga imaj, čto bi smetalo, i svobode srdċa te lišilo.

Za čudo je, čto se iz dna srdca meni povse ne izručiš, i s onim ujedno, čto ikad imati ili žuděti možeš.

2. Čto se uludo pojidaš i žalostiš? čto se dadè na suvišne brige, da te kine?

Uz mene pristani: nebudeš na kvaru.

Tebi li se hoće sad ovo sad ono, ili te volja bude sad ovdě bit sad ondě, istom tebi da je u last i kako tebi godi: to ti nikad miran ne budeš ni bez starosti koje, er u vsačem čega toga nedostane, i vsakad se na koga toga naměriš, čto bi htio, da ti se oprěči.

3. Tim se tad ne pomožè, čto izvana koju stvar stečeš ili umnožiš: nu

tim, ako ju pogrdiš, ter i s korenom iz srdca izguliš.

Nit je to rečeno za dobitak samo novčani i za bogatsva; nu takodjer: ako se puno vrtiš, da koju čast stečeš; ili za pohvalami hlěpiš: er vsega toga, pak i světa nestane.

Město te i zidina ne obranì: ako ti se duh razgorio nije; ni za dugo onaj mir uzrtvà, čto si ga izkao izvana: ako ti unutri na srdcu pravoga dna nije t. j. sa mnom li se ne spravì: to se ti i prědědè i provržè, al' na bolje ne vržè.

Er uz prvu priliku, o koj zaděneš: ono nadješ, čemu se ti uklanjao, pače i veće.

Molitva

srdce očistit i nebesku mudrost steći.

4. Po milosti duha svetoga ukrěpi me, bože!

Daj da mi se dobrota u nutrinji ukrěpča, a o srdce nikakav se strah ili

briga ne zalěpi; ni koiekakve pohoti njim potresaju, bud si to stvar vela ili mala; nu vsemu da se priziru kao čemu minutljivû, uz koje ti ga prěminem i ja.

Er pod suncem ničta stanovito nije, nu je vse *jalovo i žalostno po dušu.* Oh čto li je mudar, koji tako stvari nazire!

5. Daj mi, gospode, mudrosti nebeske, da naviknu tebe nada vse iskat i nahodit, tobom se sladit i tebe zaljubit; a o vsem inom da razbiru po zakonu mudrosti tvoje.

Daj mi se blazniku mudro uklonit, a suprotnika strpljivo podnosit.

Er je vrlo mudro po vsakom se větru ne uvijat, ni priklonit ušiu zamamljivim vilam: tako bo bez straha put svoj nastavismo.

Glavizna XXVIII.

Lajavci.

Sinko, ne budi ti težko na srdcu: ako kdětko zlo o tebi misli, te i koju reče, kâ ti uhu ne bude mila.

Ti o sebi još i gorje sudi, nit izakoga pomisli, da je tebe kržljaviji.

Ko je vikao po svojoj se duši prohodati, tomu besěde, čto ih větar pronosi, težke ne budu.

Mudro je te povse mudro mučati za vrěmena kobnâ, na duši k meni se obrnut, ni se onim mésti, čto ljudi sude.

2. Mir ti se ne oslonio ob usta ljudska, er govorili ga oni krivo ili pravo: s tebe zato drugi ne ostà. Kdě je pravoga mira i slave prave? Nije li u mene?

Onaj istom, koji niti hlěpi ljudem ugodit, nit se plaši neugodit: taj ga bude mira sit.

Da nismo tako nagli, kad ljubimo; i da tako ne predamo ludo: srdce nam ostà na miru, i pamet se razabrà.

Glavizna XXIX.

Kako uz tugu i nevolju boga prizivat.

Da je hvala imenu tvômu, gospode, u věkove, čto si htió, da ova tuga i napast na mene pridje.

Já joj se ne mogu izmaknut, nu mi je k tebi se primaknut: da mi pomožeš, i na dobro ju svrneš.

Oklopila me tuga, gospode, nije mi srdce na miru, nu napast nemilo njim razmeće.

Čto da reku sad, otče mili? sad me zateklo u těsnacu. *Izbavi me neprilike i nesgode ove.*

Nu zato te nesgode dopadoh, da tvoja slava sine, čim mene snizilo i oborilo, te po tebi ja se osvobodio.

Udostoj me, gospode, ter me izbavi, er čto ga začeh ja siromah, i kud ga pristadoh bez tebe?

I ovaj put, gospode, daj da se potrplju.

Ti me pomozi, bože moj, te čto mu drago na me palo, ničega se ne uzbojim.

2. Pak u ovaj tren čto ino da reku razve: Gospode, budi volja tvoja, ta drugo me ni ne ide, nego muka i nevolja.

Nije druga nego podnosit, te i to u dobri čas, samo strpljivo da podnesu: dok nesgoda mine, te i bolje bude.

Nu moguća je vsemoga ti ruka i ovu napast od mene uklonit, i silu joj ukrotit, da sasma ne podlegu: kô čto si i prvo učinio mi gusto, bože moj, ti milosrdje moje!

Nu koliko je meni težje zlu se ubranit: toliko je lagše tebi prěvišnju desnicu tvoju krenut i prěbacit.

Glavizna XXX.

Pomoć prosi, u milost se uzdaj.

Sinko, ja sam *gospod, čto te mogu razveselit u dan, kada ti se smrkne.*

Snadje li te koja muka, k meni dodji.

Tuj ga i jest, čto se mnogi lišavaju razgovora s nebes: er se kasno na molitvu spravljaju.

Er dok mene pravo uzmoliš, mnogo se zatim kojekud za veseljem goniš i gubiš, te onim nasladjuješ, čto je istom vanašnje.

I zato biva, da vse to malo pomaže, dok ne opaziš, da sam ja taj, čto može izkopat onoga, čto se u mene uzda; i da oliš mene niti pomoći krěpke, ni dobrâ s'věta, ni lěka za dugo.

Nu iza vihra i nepogode opet si odahni, priuzmi sile na zraku mojega smilovanja: er evo me tuj, govori gospod, da vsačemu opet svoja snaga bude, ne samo cěla, nu i obilata ter vrhovita.

2. Meni zar ičto li je mučno i težko? ja li onomu da se upodoblju, koji, čto ga reče, toga ne učini?

Kud věra tvoja? krěpko stoj i stanovito.

Volje ne budi kratke, nu dugotrp mi budi i muž hrabren: svoje dobe jur utěha stigne.

Pričekaj me, velju t', pričekaj i doskorâ mi se nadaj, er ti lěk donesu.

Vsa ta muka, čto ti dosadjuje, gola je napast, i strah te obuzeo.

Načto ti se starat za ono, čto bude, van da žalost na žalost sgrneš: *vsakomu je dnevu svôga jada dosta.*

Ludo je a i bez koristi dohodnû se čemu radovat ili nad njim žalostit; te koje, lagko, nikad se ne navrši.

3. Po navadi je ljudskoj takvimi se utvorami zamamljivat; i slabâ duha znamen tako se lagko onim zanosit, čto zloduh šapće.

Er on malo haje, istinom li te zavara ili neistinom; jeda te obori po o-

nom, čto ti je sada milo, ili po onom, čega se u naprědak plašiš.

Nipočem tada srdce ti s' ne muti ni straši.

U mene věruj, te se u moje smilovanje uzdaj.

Daleko li misliš da sam, kad tamo: a ja tik do tebe.

Kad se domišljaš, da je vse izgubljeno: tad istom duši dobitak nastaje.

Ni onda izgubljeno nije, uzbude li prem protivno.

Ne sudi po tom, kako ti je sada oko srdca; ni se tako pogruzi u jade kakve, čto su budi s koje na te nahrupili, da odmah pomisliš: nikada ti veće iz njih ne izronit.

Ne misli, da si povse zapušten, ako i pošlju za čas koju tugu na te, ili odmaknu utěhu željnu: tako bo se uhodi u kraljestvo nebesko.

I bez ikakve sumnje bolje je tako po tebe i vse sluge moje, da vas nesrě-

ća i protivština k čemu priuči, nego da vam vsaka po volji budu.

Čim ja proniru ćudi ljudske, věm i to, da je koristno spasitvi tvojoj: da kděkad na srdcu i bez slasti ostaneš; da te uspěh ne uzponese, i da u sebi onoga ne uzireš, kojim nisi.

5. Čto komu dadoh, mogu i uzkratit i opet povrnut, volja li me bude.

Ako dam: moje je; uztegnu li: tvoje ne odnesoh: er *vsaka podat, čto je dobra, i vsak vrstan dar od mene je.*

Ako navalim na te jade kakve ili protivštine: nit se ljuti niti srdcem kloni.

Er me ne stoji muke vsaka olagkotit, i vsaku tugu u radost sprěobrnut.

Nu sam pravedan; i čim ja tako s tobom: puno sam pohvaljiv.

6. Pravo li sudiš ter istinu naziréš: nikada ti se suprotive radi kukavački ne žalostit; nu usuprot tomu se radovat i još zahvalit.

*

Čto veće: to jedino u radost počituj, da kada bičem otipljem, i tuge prosipljem: tada baš tebe nečtedim.

Kako je mene otac milovao, tako i ja vas miluju: to su mi bile rěči k mojim učenikom; kojih ne odaslah na radosti vrěmenite: nu na velike borbe; ne po časti: nego po sramote; ne u hlad: nego u rad; ne da se odmaraju: nego da se muče i lětinu sprave. Ove rěči, sinko moj, dobro upamti.

Glavizna XXXI.

Pusti tvar, da tvorca nadješ.

Gospode,, još mi trěba i veća milost, tamo li mi doprt: kdě nitko nit ikoja tvar puta mi zastupit ne mozi.

Er doklě me god něčto drži: k tebi u svobodi ne priletěh.

I onomu se htělo u svobodi lětat, čto je govorio: *Ko mi da krila golubice, da poletim i da odpočinem?*

Čto li je nevižlasto oko mirovito u čověka smirenika? čto li ga je svobodan čověk, koji ničega ne žudi!

Vsaku je tada tvar ominut, istoga sebe ostavit, pak umom se uznesti ter upoznat, da si ti vsemu tvorac: nu da nikakva tvar tebi prilična nije.

I doklěgod se ne ulišimo tvari: božastvenim ne razuměsmo.

Zato je tako malo ljudij, čto iztihâ misle i bogom dišu: er je tako malo njih, čto se dopunâ otrěbili tvari, i vsega onoga, čto pada i propada.

2. Tomu se hoće velika milost, koja dušu da dvigne, i nad sebe zanese.

A nisi li se duhom uzvisio, vsake tvari ulišio a sbogom povse ujedinio: to onda, čto god uměš i čtogod imaš, vse to mnogo ne teži.

Do věka kržljo i jadnik, nit ikada krilom zatreptjè, kogodj ičto u veliko cěni oliš onoga dobra, koje jedincato, bez kraja i konca, u vse věke nikad ne konča.

I čto godj nije bog, to ičim i nije, nit se izaćto držati ima.

Vasma je drugo mudrost - čověka božjâ ter osvětljenâ, a opet drugo věst duhovnika učena i književnâ.

Mnogo je plemenitiji onaj nauk, čto s visine kaplje, bogom uliven, nego onaj, čto je velikom mukom ljudskoga uma pribavljen.

3. Mnogi rado bi se u boga zagledat i zadubsti: nu im se onoga tvorit neće, čega se k tomu hoće.

Velika je zaprěka u tom: čto se ulěpili u znamenja lěstor i ono, čto pod oko pada: nu slabo da se koji dobro izmuči i promori.

Ne věm čto je, ni kôga li je duha u nas, ni kud ga naumismo-mi čto nas duhovnjake zovu: da nam je tolik trud i tolika na skrb o koječem, čto je sitno i skoro ga nestane; dočim ob onih, čto je duše naše, jedva ikad pamet da priberemo i skupimo, te o njih pomislimo.

4. Žalibože jedva se i malko čto na srdcu skupismo: već ga i na vrata provalismo, nit smo volje naša děla staviti na měrila tanka.

Niti marimo, čto nam se srdce uzleljuhalo i oborilo, ni žalimo, čto smo se u blato zavalili.

Vàs porod puti s pravoga puta zamakao.

A srdca li se poprimila plěsan te ono iztruhnulo: i dělo cto iz iz srdca protiče, bez sdravlja i snage u korenu, ne može da ne bude truhlo i gnjilo.

Na srdcu zdravû i čitavû niče plod dobrâ života.

Uprašaju ljudi, koliko je ko učinio: nu uz koliko prave dobrinje on to učinio: to se na tanko ne uzimlje.

Idu za tim doznati, je li ko hrabar, je li bogat, je li lěp, je li k čemu prikladan, je li pisac dobar, dobar težak itd. nu koliko je smirenâ duha, koliko uztrpljiv i krotak, koliko na božju i duhovan: o tom mnogi nit ne spominju.

Narav ne razgléda na čověku nego vanjska: nu milost, ona svraće na nutrnja.

O n a se često sklizne i omakne: nu o v a k bogu pritiče, da se ne prěvari.

Glavizna XXXII.

Sebe se odvrzi i vsake požude odreci.

Svobode, sinko, podpune ti nikad ne smožè: sebe li se ne odvržè.

A sužanj je i nesvobodan vsak, čto je sebirad, samoljub, lakom, doznatljiv i pustolova skitalica, ištuća blud za bludom, a ne Isukrsta, osnivajuća i začinjuća čto ne može biti ni obstati: vsega bo nestane, čtogod iz boga poniklo nije.

Ovu si kratku nu vrstnu rěč u pamet zakopaj: pusti vse: našao si vsé; ničega ne žudi: bez ičega miran.

To dobro promozgaj; pak to li si učinio: vse si razabrao.

2. Gospode, toga nitko za dan ne-

izučì, niti je to igra za dětcu, nu ga je u tom život samostanski lěpo do svoje vrste.

3. Ne směš se, sinko, obnujat ni pokunět, čim začuješ o putu dobrih vrstnikov, nu vse na višje tim se potakni, ili pone za njim uzdahni.

Da po srěći bar u toliko uspěš te sebe ne ljubiš, nu da izglédaš, na koju li magnu, to ja to li onaj, kôga ti za otca dadoh: puno mi se ťad uvoljì, a vàs ti život protečè u miru i veselju.

Puno je toga još, čega ti se ohajat, kojih, povse li se ne odrečeš, onoga ne dobudè, čto išteš.

Svètuju te, da u mene si kupiš zlata žežená, jeda obogatiš, t. j. mudrost stečeš, s koje vsaki mutež i trulež odmah tone i pada.

Na stranu sa mudřijom zemaljskom; ne ugadjaj i ne laskaj ni sebi ni ljudem.

3. Ne kupuj onoga, čto je visoko i dragocěno po pameti ljudskoj, nu uzmi čtogod priprostâ.

A ubah je prosta i sitna i mal' da ne u zabit stavljena prava mudrost nebeska, koja o sebi visoko ne smišlja, ni je rada na zemlji se uzveličat; koju mnogi ljudi na usta mnogo pohvaljuju, nu zivotom daleko od nje zahode; ali je ona itako biserom, čto je mnogim i mnogim sakriven.

Glavizna XXXIII.

Nestašno srdce.

Sinko, ne věruj tomu, čto ti srdce ćuti, er je ono sad ovako, a za čas onako.

Doklěgod uzživeš: i prěko volje ćud ti ostà vrljiva; tako da čas budeš radostan, čas žalostan; čas smiren, čas smućen; sad bogoljub, sad bogopust; sad prionljiv, sad nehajljiv; sad plah, sad mudar.

Nu čto je čeljade, koje duh svoj uvěžbalo, te uprav mudro: to ne pazi na ono, čto ćuti, ni s koje strane větar

nestašnik propuhuje, nu je uprlo vsom dušom, da k pravomu i žudjenomu priměri koncu.

Po tom on ostà vse taj isti te nepomičan: er mu oko, kud zaměrilo, odonud ne svraće, sbivalo se čto mu drago.

2, Nu čto je oku naměra čistija, to ga lagše vihrom i zlim vrěmenom promaćè.

Nu mnogomu se oko, ako i jest dobro naměrilo, zasěni: er je kraj puta na kakvu omamu zavrljilo.

Er na malo kom da te trohe nije: čto je rad sebi něčto ugledat.

Tako su bili Židovi u Betaniu došli k Marti i k Marii: ne samo Isusa radi, nu i Lazara da vide.

Tad čistâ oka i bistrâ k meni ga směri, ter proz vse ono, čim put bude zakrčen, uprav i bez veruganja k meni zaudari.

Glavizna XXXIV.

Bog najsladji.

Evo mi te, bože i vse dobro moje! Čega mi se hoće još, te koju mi bolju srěću požudět?

Oh besěde li sladke i smočne, nu onomu, čto za *slovom* pristadè: ne za světom, ni za onim, čega je na světu.

Bog moj: vsekoliko moje. Mudrû je na tom rěčij dost; a čto je ljubavan: vse ih ponavlja i poriče.

Er tebe li je kdě: vse je veselo; a kako tebe nije: vse čověku dotuži.

S tebe srdcu bude mira i pokoja i veselja kô u blagdan.

S tebe o vsem, čto jest, milo pomišljamo, i u vsem tebe hvalimo, nit nam se ičto bez tebe za dugo ne udražà: er hoćemo li, da nam čto ugodi, i da nas osladi: bez tvoje milosti toga ne bì, nu se hoće pri tom zasmoka mudrosti tvoje, da se začini.

2. Komu si ti u slast, čto mu bude u neslast?

I ko se tobom ne osladi, čemu se taj ikad obveseli?

Nu ne pristaju uz mudrost tvoju mudraci světa ni sinovi puti: čim u onih samu ludost nahodiš, u ovih smrt sukobiš.

Nu oni, koji za tobom pošli, ter světska prěziru a put izmučili, tim se može reći, da su mudri: er s ludosti na istinu, a s putnoga prěhode na duhovno.

Takovim je bog vele slastan, i čtogod u stvoru nahode dobrâ, vse u slavu božju pišu.

Nu druga je oslast stvorčeva a stvorova, drugo je věčnost a vrěmenitost, drugo luč samosěvna a odsěvna.

3. Oh světlo věkovito, koje si nad vsako světilo vrěmenito: s visokâ se zalěšti i prosěci, da mi srdcu do dna zasineš, i oko njega vse prosjatno bude.

Očisti, proveseli, razbistri ter oživi duh moj i čto mu je pod ruku, da se od radosti vàs zanesem i k tebi prilěpim.

Oh kada li jednom da stigne onaj blaženi i žudni ćas, da se tvoje očivesti do volje zasitim, ter mi u vsem ti jedan vse i vsako budeš.

Dok toga ne bude: ni radost mi puna.

Još u meni, zalibože, vethi čověk žive, nije vàs propet, nije povse izdahnuo.

Još on na duh napire, rat zameće, ni duši pusti na miru kraljěvat.

4. Nu ti, čto *nad silovitim morjem vladaš, i turkot slapov morskih krotiš*: krsni te mi pomozi.

Razprši rodove, kojim se hoće vojne, te ih s krěposti tvoje satri.

Pokaži, prošu, veličastvo tvoje, ter se proslavila desnica tvoja: jer nit se čemu nadat nit kamo priteći, nego k tebi, gospode bože moj.

Glavizna XXXV.

Dok smo god živi: nikad bez napasti.

S brigom, sinko, doklěgod živěš, nikad se ne razstà; i dok te god bude živâ: oružja se duhovnoga ti ne ominù.

Kud prohodiš, s desne i s lěve, vse sami zlobnici, koji prežaju, da te zaskoče.

Na vsaku li tada štitom se ne zastreš, štitom strpljivosti: ti bez rane za dugo ne ostà

Pak srdca li još svôga meni ne izručiš uz volju tvrdu, mene rađi, vse podnesti: ti ga toj navali ne odoljè, ni se domožè věnca duhov blaženih.

S toga na vsaku je mužastveno prodirat, i čtogod nauzprěk ti stane, s onim snažno se zalaktit.

Er dobitnike dopađe hrana nebeska, a lotrovce nevolja čeka.

2. Ovdě li već pokoja hoćeš: odkuda ti onda věčnoga?

Ne podaj se na velik pokoj: nu na velik trpež.

Ne išti pravoga mira na zemlji. nit u ljudih nit u ikojem stvoru: nu u bogu ciglom.

Muke i trude, tuge i napasti, brige i nevolje, nemoći, nepravde, klevete i ukore, prětnje i grdnje, vsako tvoje ponizivanje i sramotu, boga li ljubiš: vse to rado i dragâ srdca podnesi.

Toga se dobrinji hoće; tim se dokazuje, ko je iz Hristove vojske; iz toga se rajski věnac svija.

Za kratak trud: ja mi to podam věkovito; i za nepriliku kojega časa: slavu nekonačnu.

3. Misliš, da ti uvěk bude utěhe, koliko te volja?

Ni svetcem mojim vsakad je ne sustizalo, nu ih prignječile mnoge težkoće, napasti vsake, tuge velike.

Te su vsakad ustrpljivi bili, i veće u boga se uzdali nego u sebe: znajuće, *da vse muke i strasti ovoga vrěmena slave nas buduće ne udostojiše ni upodobiše.*

Tebi li odmah onoga da bude, čega se drugi iza groznih suz i trudov golemih jedva domogli?

Gospoda pričekaj, mužastveno bojuj i hrabruj, ne predaj ni uzmiči: nu za slavu božju vsaki čas da si spreman i dušom i tělom.

Ja te nagradju vrhovito, i u vsakoj stisci uzate me bude.

Glavizna XXXVI.

Sudovi ljudski.

U gospoda se, sinko, srdcem zaždeni, pak se ne boj, čto ljudi sude: čim ti svěst reče, da si moj čtovatelj, da si pravedan.

Kad ti ju bude ovako trpěti: ta je muka dobra i blažena; nit je tegotna

srdcu sniženû, i u boga se uzdajućû, veće nego u se.

Mnogi toga sbore mnogo: zato im i nije puno vĕrovati.

Nu ga opet nitko vsim ne ugodi.

Prem da je Paval nastojao vsakomu se umilit u gospodu, i *vsakomu se utvorio vsačim:* itako je *malo* za to *mario*, čto ga *sud vrèmeniti* odvrgao.

2. Mnogo se on izmučio, da druge, po sebi i koliko može, k bogu privede i spasi: nu toga prĕčit ne mogao, da ga poslĕ drugi ne prosudjuju i ne grde.

Zato je vse na boga spustio, komu vsa biahu vĕstovita; te čim je snižen i strpljiv bio: tim se ubranì i ubljudè ustiu lajavih; i onih, čto gataju laž i utvore; te kako im ugadja, onako i mudruju.

Nu kdĕkad je ipak odgovorio: da se ne smute oni, koji su slabi, čto je tako mučaljiv, i da od njega ne zaziru.

3. *Čim si ti, da se smrtnika plušiš?* danas ga jest, a sutra se ne javlja.

Boga se plaši, pak ti se ne bude lecat strahote ljudske.

Čto ti može besěda ili pogrda? sebi čtetu nanosi, veću nego tebi: er kogodj on i bio, sudu se božjemu ne izmačè.

Ti boga na um uzmi: a ne prěpiri se, ni se prěgovaraj.

Ako se za sad komu i uzvidi, da si izgubio; ter dopaneš sramote, kâ te ne ide: zato se ne srdi, ni si věnca tim ne natruhni, čto si nestrpljiv.

Nu bolje, k meni da pogledaš na nebo: koji te mogu oteti vsakoj sramoti i pogrdi; i vsakomu uzvratit, čto bude pravo.

Glavizna XXXVII.

Sebe se odreci: srdce ti svobodno.

Sinko, sebe odstavi: te me nadješ.

Ako te ne izberu, ako si bez imetka: vsakako si na dobitku.

*

Jer odmah ti pribude milosti: čim sebe se odrečeš, ni porečeš.

2. Često li, gospode, da se odreku? u čem sebe da s' odmetnu?

3. Vsakad i vsaki čas, to u velû to u malû; ničega ne obišad hoću da si lišen vsega.

Kako inače ti da budeš moj, a ja tvoj: razmi tvoju volju povse i skrozimice da ometeš?

Čto ga brže to uradiš: to ga po te bolje; i čto podpunije ter istinije: to mi bolje ugodiš i veće stečeš.

4. Něki se odrekli, nu si čtogod zadržali: ti se nisu povse na boga spustili, zato o sebi i pomisliše.

Drugi opet izprva prikazuju; nu kad ih poslě napast posune: onda se vraćaju na svoje, te im je naprědak u dobru nikakav.

Ti do prave svobode, čto ju ima srdce čisto, ni do milosti veselâ sa mnom drugovanja nikad ne prispěše: doklěgod se cělovito ne odreku, i vsaki dan

iznovice meni se ne prikažu: bez čega nit obstoji uspěšnâ sa mnom jedinstva, nit ga obstane.

5. Rekao sam ti toliko put i opet ti govoru: pusti sebe, sebe se odvrzi, te si pribaviš velikâ mira na duši.

Vse izruči: da vse dobudeš; ništ' si ne oberi, ničta ne zadrži: nu s čistâ i s kratkâ uzame pristani: pak sam tvoj.

Svobodan na srdcu: mrak te ne objahà.

Na to upri, o to se moli, to žudi: da se vsega otreseš, čto je tvoje; ter da bez ičega u stope stupiš Isusa prěubogâ; sebi da odumreš, a meni u věke da živeš.

Onda te se prodju vse obsěne, vsaki metež hudi i suvišne skrbi.

Onda odstupi tvoj veliki strah, a běsna ljubav odumre.

Glavizna XXXVIII.

K bogu se uteci.

Na to, sinko, vsu pomnju stavi: da vsakdě i uz čto mu drago na srdcu svobodan ostaneš i sam sobom vlastan; tako: da vsaka pod tobom budu, a ne ti pod njimi;

Da budeš gospodar i upravitelj dělovanju tvômu: ne sluga ni najamnik;

Nu pače svobodnjak te pravi Evrejac, odabran u ždrěb i svobodu sinov božjih;

Da onih jedan budeš, čto su uzvišeni nad sadašnja, te motre věkovita;

Koji na ono, čega nestaje, prěkim okom gledaju: nu veselim na ona, koja su nebeska;

Kojih vrěmenita ne zamamljuju, nit im se oni prilipliu: nu oni pače pritežu vrěmenita, da im pravo služe, onako: na čto ih je bog, najvišji stvorac, odredio i postavio; koji ničega, u vsem

čto je stvorio, bez reda i zakona ne ostavì.

2. Da ne budeš, pa došlo na te čto mu drago, na čuveno ili vidjeno pozirat izvana samo te okom putnim: nu uza vsaku s Mojsijem u kovčeg zakona unidješ, da se s gospodom posvětuješ: po tom ti često odvět božastveni začuješ, te se mnogim obučiš, koja ili jesu ili budu.

Er je Mojsije, rěšiti sumnje i razpre, ubah k kovčegu pritrčao; a odvratiti pogibal i opačinu ljudsku: u molitvi pomoć iskao.

Tako se i ti zateci u otajstveno srdca tvôga: da ti molitva bolje iz dna k bogu uzleti.

Po čem li se opariše Josua i sinovi Israiljevi nego po tom: *čto ustiu božjih u s'větu ne pitaše*, nego se odveć pověrili sladkim besědam, te se tako i prěvarili, čim pristali uz zakon vuhleni.

Glavizna XXXIX.

Ne vrti se toliko.

Sinko, čto imaš opravit: meni izruči; bude li tomu doba: vse ja to obavim.

Pričekaj, dok ja ne kimnem: te oćutiš naprědak, čto iz toga bude.

2. Rado, gospode, vse na tebe spuštaju; er s moje misli daleko ne dospěh.

Kud po moju srěću, da se ob onom, čim se vrěme uprtilo, vele ne staram, nu da se mahom maškomice tebi prikažem.

3. Često, sinko moj, ono čto žudimo, mnogo se i mnogo po glavi nam méte: nu kad se ga dotaknemo, tad smo izkipěli: er nam srdce zadugo ne vrě za jedno te isto, nu sad ovim se uzpari sad onim.

Nije tad najmanja zapověd: bud u najmanjem sebe zametnut.

4. Na čověku istom je onda naprědak pravi: kad se povse sebe odrekao;

i totakav velmi je svobodan i bez skrbi.

Nu stari zloduh, čto je suprotan vsim dobrotnikom, napastovat ne prěstaje, nu dan i noć mrěže razpreza, ne bi li koji, čto se ne obzire, u zamku zamaknuo.

Ne drèmljite, nu se bogu molte, govori gospod, *da vas napast ne zaskoči.*

Glavizna XL.

Svojim se dobrom ne pohvalismo.

Gospode, čim je čovèk, da na njega misliš? i porod ljudski, da u pohode mu ideš?

Čim li tebe čověk zadužio, da mu tvoju poklanjaš milost?

Mogu li se potužit, gospode, ako me odstaviš? o čto da oprem pravicu moju, ako mi molbe ne izpuniš?

Odistâ ga po pravdi mislit ter izreći mogu: Gospode, niti čto jesam, niti sam čto uzmog, niti mi je ikakvâ dobra po

meni; nego, niučem uspěšan, kô da sam u ničtavet srnuo.

I ti li mi ne priskočiš i dušu mi na dobro ne nastaviš: ja vas omlitavih, te se i razsuh.

2. *Nu ti*, gospode, *ti vse taj isti*, i bude te do věka, povse dobar, svet, pravedan i čineć vsaka po zakonu dobrote, pravice i svetinje a vladajuć mudro.

Nu ja, nazadujuć a ni malo ne naprědujuć, ja ga nisam vse u stanju istom; *sedmera vrèmena mene opasala.*

Nu ipak u brzo vse na bolje se poda, ako ti uzhtědeš, te ruku pomoćnicu pružiš: er ti sám bez upleta ljudskoga mene si vrstan pomoći, i tako okrěpit, da mi se lice na vsaku ne promeće, nu moje srdce k tebi da svrne i u tebi odpočine.

3. Zato da mogu kako od sebe odvalit vsako radovanje ljudsko! ta s toga li već, ne bi li se k tebi jednom već prikučio; a i trěbaš mi i sila mi je, baš tebe da poištu: er nije čověka, da me može obradovat. To da mogu: tad prilika

gotova tvojoj se milosti uznádat, i daru novoga veselja obradovat.

4. Tebi hvala, er dobro li ga ikad prohodju: vse je od tebe pošlo.

A ja u oči tvoje ničtavet sam i ludilo, krhljac i vrtljivac.

Čim tada da se slavim? čim da se podnesu?

Tim čto sam ničtavet? ta prazna je i šuplja?

Odistâ je sujetna slava ljuta kuga i najveća taština: er od prave slave zavodi, a nebesne milosti liši.

Er dočim čověk sebi je mil: tebi je nemil; i dočim je zěhnuo za pohvalom ljudskom: pravoga mu dobra nestaje.

5. Nu u tom ga je prava slava i veselje sveto: tobom se slavit, a ne sobom; tvojemu se imenu obradovat, a ne svojoj tobože dobrinji; nit ikojim se stvorom osladjivat, oliš tebe radi.

Tvoje se ime pohvaljuj, ne moje; tvoje se dělo uzveličuj, ne moje; tvoje

se sveto ime proslavljuj, nu od proslave ljudske meni ničta ne pripadaj.

Ti si slavom, ti veseljem srdca môga.

Vas dugoviti dan u tebi se budu slavit, u tebi veselit: u sebi se obveselju, kadar obolju.

6. Židovi si držte i pozajmite slavu jedan od drugoga: ja krom od boga druge slave neću.

Er vsa slava ljudska, vsa čast vrěmenita, vsa uzvišenost světska pri tvojoj slavi věkovitoj samo je taština i ludost.

Oh istino moja i milosrdje moje, bože moj, blažena trojico: tebi samoj čast i hvala, moć i slava na vse věke věkov.'

Glavizna XLI.

Prězirimo čast vrěmenitu.

Sinko, ne primaj k srdcu, kad vidiš, da drugih dvižu i počituju, a tebe prěziru i ponizuju.

K meni na nebo srdce podvigni, i ne bude te žalostit prězor ljudski na zemlji.

2. Gospode, slěpi smo, te se za vsačim povodimo.

Dobro li se ogledam: nikada mi koji stvor krivo učinio nije; zato i ne imam uzroka tebi se potužit.

Nu er sam tebi često i težko sgrěšio, pravo je, da se vsaki stvor na me oruža.

S toga mene ide sramota i prězor: a tebe hvala, čast i slava.

I doklěgod samoga sebe na to ne dovedu, da mi milo bude, čto me stvorovi prěziru i ostavljaju, i povse za ničta me drže; dotlě se ja na srdcu ne umirih ni ukrěpih, duh mi ne progledà, ni se ja s tobom povse ujedinih.

Glavizna XLII.

Ne prisloni svôga mira o ljude.

Ako mir tvoj osloniš o koje čeljade, čto jednako s tobom misli i s tobom žive: ni stanovit ostà ni bez neprilike.

Nu ako se k istini zatečeš, čto uvěk žive i ostaje: tad te ne razžali s tobom se razstajući ili umirući.

O mene se j' upirati tvojemu milovanju, i mene radi vsakoga da ljubiš, ko ti god za života vidio se dobar i puno drag.

Bez mene prijateljstvo ni stoji ni uztrvà, niti je ono ljubav čišta i prava, čto je nisam ja věnčao.

Tako ti trěba odumrt ljubavi, čto ju imaš za prijaznike tvoje, da bis htio, čto je tebe, da ljudskoga družtva i ne bude.

U toliko je čověk bogu vse to bližji: u koliko je dalji od vsake radosti zemaljske.

I u toliko se višje k bogu uzpinje: u koliko se dublje u sebe zanori i samâ sebe veće pogrdjuje.

2. Nu ko dobro koje sebi pripisuje, taj ne da milosti božjoj blizu: er milost svetoga duha slědom slědi za srdcem poniznim.

Da se uměš povse zatrti, i otrěbiti se vsake ljubavi ikojega stvora: moja tad milost nebi mogla, da se obilato nad tobom ne prospe.

Dok ti stvorove zaglédaš, to ti stvorca ne vidiš.

Navikni, tvorca radi, sebe prědobit: tad mož' doprti do poznavanja božastvenih.

Bud i malo samo ti prizirao zemaljska i njih se hvatao: jur se do vrha tako lasno ne uzpneš i vse pokvariš.

Glavizna XLIII.

Pusta učenost ovoga věka.

Beséda te, sinko, čto ju ljudi reku, bud ona mila i duboka, ne primili ni priblazni: *er ga kraljestvo božje nije u slovu, nego u tvoru.*

Nu na moje besěde pazi: er s njih srdce se razgori i um prosine, one skrušuju i vsaku utěhu prinose.

Nikad u to ime ne čitaj, da se možeš prividět komu učen i mudar.

Veće ti uspěha s toga, na to li se daš, da tvoje zlobinje udušiš, nego čto učene razpre proniresš i pronićeš.

2. I onda još, kad si mnogo toga pročtio i dobro se uvěstio: vsakako ti se opet k izkonu navrnut.

Ja sam onaj, u koga je ljudem nauka primit; te s kojega i dětca bistrije razbiru, nego im ikad čověk dokazà.

Komu ja progovaram: doskorâ taj mudar, i podobro mu duh odmakne napréd.

Běda si ga onim, čto su oplazive ćudi, te u ljudij za koječto razbiru: nu kako bi meni služili, za to im se malo haje.

Nu prispě čas, kad se ukaže Hrist, čto je učitelj vsakomu učitelju i gospodar angjelski; kad vsaki uzme čitat svoju, te duše i svěsti ljudske na tanko sito dodju.

Tad se pronese svěća po Jerusolimu, te dodje na vidělo, čto mrak zakrivao, a mudrolijam jezik zamukne.

3. Ja sam onaj, čto i razum plitak za časak visoko uzponesu, da uzmog bude ponimit razloge istini věčnoj, bolje neg' onaj, čto je deset lět u školi naukom probavio.

Moj je nauk: prězirat zemaljska, mrzit na sadašnja a věkovita iskat i k njim pridisat, od gospodstva běžat i sramotu podnosit, u mene se uzdat a oliš

mene ničega ne žudět, i čto je glavno: žarko me ljubit.

4. Ne jedan, srdačno me ljubeć, božastvena je izučio, te čudesno progovarao;

Te, odstaviv vsaka, bolje je naprědovao, nego da se u tankoće nauka pogruzio.

Nu kděkojim progovaram krupnije, drugim drobnije; k jednim se iztihâ prikučujem po znamenih i prilikah, a na druge opet sipljem světlost otajstvu.

Vse mi knjige to isto glase, nu vsakoga uče po njegovu: er ja sam učitelj, čto istinu uči i srdca pronire, mislim se domišlja i na děla podtiče, děleć vsakomu, kako mi se za njega prilično uzvidi.

Glavizna XLIV.

Pustimo, čto je vanjsko!

Glede mnogih, sinko, trěba da si neznalicom; misli, da te ni živâ nije, i da si vsemu světu odumr'o.

Na mnoga trěba da ogluhneš, pak o miru svôm da nastojiš.

Bolje: oči odvratit od onoga, čto ti milo nije, i pustit ljuđe, da misle svoju: negọ da se pustiš u svadje i prěporẹ.

Dobro li s bogom stojiš, i vsaka na njegov sud spustiš: laglje ti bude dobivenû ostat.

2. Oh gospode, koja li to s nami? Kako je koje čtetice: plačemo; za malen dobitak: mučimo se i žurimo; nu bude li čtete na duši: jedva ju spominjemo i kasno izpravljamo.

Čto slabo ili ni malo ne prudi: to priglédamo; a čto je prěpotrěbno: na to se i ne oziremo: er smo ga povse na neduhovna spali; i brzo li se ko ne osvěsti: u neduhovnih zaleži.

Glavizna XLV.

Nije vsakomu věrovati: lagko se beseda izmakne.

Daj *tuzi lèka*, gospode, *er je čověk malo kad bez nje.*

Koliko put tamo věre ne zatekoh, kdě joj se nadah?

A čto put opet tamo ju zastigoh, kdě o njoj posumněh.

Nije se tada čto u ljude pouzdavat, nu si ti, bože, uzdanikom.

U vsem, čto nas postigne: slava tebi, gospode, bože moj!

Mlohavi smo i nestanoviti, vse se vrtimo i varamo.

2. Ko je taj čověk, tako svěstan i tako na oprezu: vsakad se učuvat od prěvare kakve i smetnje?

Nu ko u tebe se uzda, gospode, i iz pravâ te srdca poište: tako se lagko ne omačè.

Ter ako tuge i dopade, i zavrzlo ga koliko mu drago: ti ga doskorâ ili odrěšiš ili utěšiš: er ti nikad ne odstaviš, ko vse do konca u tebe se uzda.

Rědak je prijatelj, čto se ne da odbit nikakvim jadom i nevoljom druga svôga.

Ti si, gospode, cigal u vsem věran, nit' je itko drugi tebi vrstan.

3. Oh mudra li biaše ona sveta dušica, koja rečè: Moja se ćud ne uzljuljà: na Hristu ju zasnovah.

Da je sa mnom tako: lě ga se ljudskoga straha radi tako ne kolébah, nit se o meni zaděvahu koplja beséde čije.

Ko je vrstan vsaka prozirat, i vsačemu se, čto prihodi, uklonit?

Ako li zadire strěla, kojoj se ugibliješ, kako da težko ne rani ona, kôj se ne dozireš?

Nu začto sebi kukavcu bolje ne providěh, te ga tako lagko drugim uzvěrovah!

Ta ljudi smo, ni drugo čto nego krhki ljudi: prem da nas kdĕkoji za angjele drže, i tako zovu.

Komu vĕrovat, gospode? komu nego tebi? ti si istinom, koja niti vara, niti može prĕvarena biti.

A naprotiv: *Vsak čovèk lažljiv*, mlohav, nestanovit i popuzljiv, naime u besĕdah, tako: da ni onoga vĕrovati ne smĕš, čto je kao na istinu slutilo.

4. Mudro li opomenù: da se trĕba *čuvati ljudij*, er su *isti kućani čovèku zlotvori*, nit mu je vĕrovati, ako i reče: *evo ovdĕ* ili *eno ondĕ*.

Učio sam na svoj gubiš; nu za korist li, da budu bolje na oprezu, a ne gluplji nego i prvo?

Pazi, rečè mi nĕtko, pazi, za sebe to drži, čto ti govorim. I čim ja mučim i mislim, da ostane skrovito: a to ni on zamučati ne mogaše, o čto je prosio, da se zamuči: nego izdadè i mene i sebe, ter odè.

Takve tlapljive i čeljadi neoprezne ubrani me, bože, da niti ja rukû im dopadu, ni sám čto takvâ učinju.

Stavi mi na usta slovo istinito i stanovito, a jezik prěmetljiv daleko me se kloni.

Čega sebi neću, toga mi se i za druge čuvat.

5. Oh lěpo ti li je i miru u prilog: o drugom mučat, ni věrovat vsaku, koju uzčuješ, niti ju dalje pronašat;

Malo se komu odkrivat, nu tebe, čto srdca pronireš, poiskivat;

Ni vsakim se větrom beséde čije zaleljuhat, nego žudět, da vsaka, to vanašnja to nutrašnja, po tvojoj volji onako se izvrše, kako se tebi uzvidi.

Oh kô li je manje brige i straha milost ne izgubit: kad se ukloniš prividljivosti ljudskoj; i za onim čežat se odučiš, za čim se ljudi uzrujali: nego za onim čto življe prionut, s čega i život ti bolji, a ti zažganiji budeš.

Kolikim je to nahudilo, čto su dru-

gi, doznavše za koje njihovo dobro, prěrano ih pohvalili!

A kolikim je prudila milost, čto ju zamučali, krhkâ im života ovoga, koji vàs je samo boj i napast!

Glavizna XLVI.

Kad napru strěle pogovora: u boga se uzdaj.

Sinko, stoj tvrdo, i u mene se uzdaj. A čto su rěči nego rěči? Po zraku lete, nu o kàmen ne zadiru.

Ako si kriv: pomisli, kako da se popraviš.

Ako li si prav: naumi, boga radi, vse i vsaka drage volje podnesti.

Malo je to, čto te rěčmi biju, kad još za to nisi, da te bičuju.

I začto sitnice k srdcu primaš, nego zato, čto si još putan, i veće se na ljude ozireš nego trěba;

Zato, čto se prězora bojiš, te zato ni ukora za krivicu nećeš, nu se pod izprike zaklanjaš.

2. Bolje se razgledaj, te ugledaš, da si ti još světovan, i da te još mili ljudem ugadjat.

Er kako se ti čuvaš, da te ne ponize ni po čem osramote za koji tvoj grěšak: to je viděti, da niti si pravo ponizan, ni pravo světa se odrekao, ni on tebi propet.

Nu moju sad posluhni, i ne bude te mar ni za deset tisuć rěčij ljudskih.

Pomisli, da vse rěči na te iznesu, čim se ikada koga po najvećoj zlobi potvoriti može: koliko bi ti nahudilo, da ih pustiš mirom prominut, ni za veće trunka ih ne držat? može li ti vse to samo vlasak iz tvoje glave izskubsti?

3. Nu ko na srdcu hrabar nije, a boga na umu ne ima: mnogo je čkaljiv na rěč pogovorljivu.

A ko u mene se uzda, a tvrdoglavo na svoju se ne upire: ljudij se ne uzplaši.

Er sam ja sudac; meni je věstovito, čto je god otajno, ja věm, kako je to bilo; poznat mi je hulitelj i pohuljenik.

S mene je ona beseda potekla; bez moje věsti ona se ne izrękla: *da se odkriju misli, čto su komu na srdcu.*

Ja osudim i pravâ i krivâ, nu sam u to htio sudom tajnim kušat obojicu.

4. Svědočastvo ljudsko često se i često vara: moj sud je istinit, obstane, i nitko ga ne podvrnù;

Škrovit je, i malo ko da ga povse razbire: nu nikad ne zahodi, nit zahodit može, prem da očima glupim pravedan se ne vidi.

K meni tada za vsaki sud priteci, i da se nisi upr'o o razsud tvoj!

Er pravednik ničim se ne smuti, čto mu god od boga prihodi; ako se i ne-

pravo na njega čto reče: mnogo ne uzmari.

Pače i slabo se još obraduje: drugi li ga po razlogu obrani.

Er si misli, da sam ja onaj, čto *pronire srdce i obistje*, a ne sudi po ljudsku: na oko leh i po prilici.

Er je na moje oči dosta put něčto pohuljivo, čto je po sudu ljudskom pohvaljivo.

5. Gospodine bože, ti sudče pravedni, hrabri i strpljivi, čto poznaješ slabost i krhkost ljudsku: budi snagom i jedinim uzdanikom mojim: er na mojoj svěsti dosta mi nije.

Ti věš, čega ni sam o sebi ne věm, i zato mi se na vsaki tvoj ukor biaše poniziti i krotko ga podnesti.

Oprosti mi tada po dobroti tvojoj vsaku, kad ju god tako ne uzradih; i podaj milost strpljivosti veće.

Er zadobiti odpust: veći mi je uspěh s tvojega milosrdja, nego čto bi

pomišljena mi pravica ono obranila, čto mi se pod srdcem krije.

Još i *ničega na meni da nije: s toga se itako ne opravdah:* er bez milosrdja tvoga, *tebi na oči nikakvo živo pravednim ne ostà.*

Glavizna XLVII.

Raju za volju vse podnosimo.

One muke, kojimi se mene radi zavržė, tvoje odluke, sinko, razbit ne mozite, ni mnoge tuge povse te oborit: nu te moja obět, slučilo se čto mu drago, obraduj i pokrěpi.

U mene ga ima čim nagradjivat, kako nikdě ne biva, i vrhom vrškomice.

Dugo se ne budeš mučit, nit imaš bolovat do věka.

Pričekaj malo, te se doskorâ bědi konca dočekaš.

Stigne čas, kad vsaka muka i metež prěstane.

Vse, čto s vrěmenom minuje: nit ga je čudo, ni za dugo.

2. Čto činiš, to i dalje čini; prioni te radi na vinici mojoj: ja ti budu odplatom.

Čitaj i piši, sada poj sad uzdahni, i muči i moli, s suprotivom junački se bori: dostojan je život věčni vsega toga, te bojev još i većih.

Stigne mir u dan, čto ga zna gospod, kdě ne bude ni dana ni noći, nego světlo věkovito, jasnota neskončiva, mir stanovit i pokoj pouzdan.

Tad ne rečeš: *Ko me osvobodi ovoga smrtnoga tèla?* ni zavapiš: *Jao si ga meni, kdè se tako otegao moj boravak ovdè!* er smrt se bude sunovratati, naša blaženost bude podpuna, nikakve tuj bojazni, nu veselje ugodno, družtvo milo i hubavo.

3. Oh da si vidio věnce u svetac na nebu! u kojoj li slavi sada uzigravaju oni, čto světu někad zazorni, te ni istoga života dostojni se ne vidjahu; to

vidět: odistâ se tutako do zemlje nica priklonì, i milije ti bì bud komu rabovat, nego inadkim gospodovat.

Nit ga požudjè veselih dan ovoga života: nu se, boga radi, tuzi obradovà; i čto te ljudi zamećn: to u najveći dobitak tvoj upisà.

4. Oh da se tebi na ovu slast namečit, i ovakve požude gluboko u srdcu pohranit: ikada li izačto potužit se drznù?

Vse, čto je mučno, nije li ga podnesti rad života věčnâ?

Nije to čtogod: kraljestvo božje izgubit il' zadobit.

Na nebo, gorě ga pozri! tu sam ja i vsi moji svetci; oni, čto ovoga věka velik boj bijahu: sada se raduju, sada se vesele, niodčega ne predaju, nu počivaju, te u kraljestvu otca môga do vsih věkov ostanu.

Glavizna XLVIII.

Rajski dan a zemaljski mrak.

Oh prěblaženi stanu višnjega grada! oh prěvedri věkoviti dnevu! kôga noć ne mraći, nu višnja istina vsakad ogranjuje, dan vsakad vesel, vsakad jamačan, čto se nikad na drugu ne obrnù ni izvržè!

Kamo srěća, da nam je već sinuo, te da je vsemu, čto je vrěmenito, glave došlo!

Světi on, istina, svetcem božjim světlinom věkovitom i sjajnom, nu putnikom zemaljskim on se javlja iz dalekâ istom i kroz zrcalo.

2. Znadu gradjani nebeski, kô li je taj dan radostan; nu prognani sinovi Jeve tuguju, čto je život ovaj grk i neslastan.

Dnevi kratkâ nam vrěmena i hudâ puni su boli i nevolje: kdě se čověk

mnogimi grěhî opoganjuje, mnoge ga pohoti zapliću, mnoge strahote stežu, mnoge skrbi raztežu; kdě, vižlaste ćudi, kojekud se zanosi; kdě se u taštine mnoge zavrzuje; kdě mnogi ga zahodi i stranputice obtiću, mnoge rabote taru, napasti vsake navaljuju, razblude ga i razkoši izčihaju, a potrěbe ga ljute na muke meću.

3. Oh kada li konca bude otim nevoljam? kada mi se izmaknut težkomu jarmu poroka i zlobinje?

Kada o ciglom tebi, gospode, ja da pomišlju? kada li se dositâ u tebi razveselju?

Kada li izidju, bez ijedne prěčke, na pravu svobodu? te mi ne bude tegote ni od duše ni od těla?

Kada mi bude mira tvrdâ, mira nepomutljivâ i jamačnâ, mira iznutra ter izvana, mira sa vsake strane krěpkâ?

Dobri Isuse! kada li pristanu, da te vidju? kada li zagledam slavu kraljestva tvôga? kada li mi budeš vsim u vsačem?

Kada li me bude u kraljestvu tvojem, čto ga pripravì odabranim tvojim od izkona ?

Ostadoh ubog i zapudjen na tudju zemlju, kdě ima vsaki dan rat i nesrěća čto veća.

4. Potěši me u mojem progonstvu, razsladi mi bol moju: er čto mi je ikad želje na' srdcu: za tobom uzdiše; i čto mi godj svět ponudja za utěhu: vse mi je tegotom.

Željan sam povse k meni te prigrlit: nu te ne uměm prihvatit.

Za nebesna prilěpit se žudim, nu me k sebi prigiblju vrěmenita, i moje pohoti, kojih ne uduših.

Htěla bi se duša uznesti nadavse čega je: nu i nehotice put me opet vsemu podlaže.

Tako se nebog čověk sam sobom borim, istomu sebi tegotan: dočim bi duh hotio uzgorě, a put me vuče nizdolě.

5. Oh čto ga na duši trpim, kad u sebi nebeska razbirem; te objednonì ona, čto su putna, molitvi nauzprěk stanu. Gospode bože: ne zahodi od mene, ni se u gněvu ukloni od sluge tvôga.

Tvoja munja zaleskeći: i vse se razprhne; tvoje strèle na njih opruži: te se pométu vse namisli zlobnikov.

Vse moje misli k tebi priberi; daj da se odmetnem, i s uma vržem vse, čto je zemaljsko; te se otrest mogu vsake utvore, i pogrdět vsaku tlapu, s koje mi se glava nadula.

Pomozi me, věkovità istino: da me nikakva ludost ne zavede.

Pristupi, ugodnosti rajska, te izprěd tvojega lica nečistinja vsaka omakni.

I to mi oprosti ter milostivo propusti, kad mi za molitve ne ti, nego ino čto po glavi se méte.

Istinito izpovědam: mnogo mi se misli kojekud razhode.

Jer me dosta put nije tamo, kdě

stojim ili sědim, nu tamo, kud me misli zanesle.

Tamo sam, kdě mi je misao; a misao boravi uz ono, čto milujem.

Vsaki čas na ono mi se misal naměri, čto je il' po sebi ugodno, ili čemu sam navikao.

6. S toga ti, istino, bistro i reče: *Kdè ti je blago, tuj ti je i srdce.*

Ako mi je nebo milo: to rado o nebu i mislim.

Ako mi je svět mil: to uz njegovu sréću i ja se radujem, a uz njegovu nesrěću i ja žalujem.

Ako mi je put mila: to mi često putna po pameti hode.

Ako mi je duh mil: to mi ugadja razmišljati duhovna.

Er čtogod milujem: o tom rado i govorim i slušam; i prilike otoga, na pameti mi buduće, k kući ih donosim.

Nu blaze si ga čověku, čto, tebe radi, vsim je stvorovom rekao: idite i mira mi dajte! čto je narav u jaram

uklenuo, a vse pohlepe puti žarom svôga duha propeo, jeda, kada mu se na duši razvedri, molitvu ti pokloni čistu; i podoban bude pristati uz vojsku angjelsku: vsa on zemaljska, izvana iznutra, od sebe odlučiv.

Glavizna XLIX.

Vèkoviti život.

Kad oćutiš, sinko, da po milosti odosgor duša ti uzhlěpila věkovitâ blaženstva, i da je zažuděla snebiti se hrama těla svôga, da uzmog budeš gledati světlost moju bez ikakve zasěne: tada srdce tvoje raztvori, i taj sveti naduh vsom željom uzprimi.

Obilatoj višnjoj dobroti zahvali, koja te toliko udostojava, blagostivo pohadja, žarko podtiče, krěpko podviguje, da se po tvojoj težini na zemaljska ne spuziš.

Er ako si naprědan u dobru, i vse to veće ponizan, te vse to spravniji na

bojeve, koji te čekaju; iz vsega li srdca uzame priliplješ, i žarke volje meni služit nastojiš: ne misli, da si toga dopao po skrbi i po naporu tvojem, nu je to prigled božji i milost višnja, koja te toga udostojila.

2. Sinko, kadgod oganj gori, nikada se plamen bez dima ne uzvija.

Tako i požude kdĕkoje u nebo plansaju, nu od napasti putne svobodne nisu.

Zato pored vse toplote njih požude: na čisto u božju čast ipak ne rade.

Takva je često i požuda tvoja, za koju sam sebe prĕgovaraš, da je iz dna duše ti nikla čiste.

Nije čisto ni vrstno, kdĕ se išto tvoje lasti pritrusilo.

3. Išti, ne što je tebi lastno i ugodno, nu što je meni častno i uzprimljivo; er, pravo li sudiš, moja zapovĕd nad vsaku ti budi požudu i poželjenicu tvoju, i nje da se držiš.

Znam ja, kud ti srdce ide, i čujem, kdĕ mi često uzdišeš.

Ti bis htio, da si već u slavi i svobodi sinov božjih; već ti se obikli stanovi věkoviti i domovina nebeska, radosti puna: ali ota doba još stignula nije, nego je sada doba ratovanja, težanja i kušanja.

Htio bis dobra se naužit najvišjega: nu tako se ga ne domožè.

Tuj sam, nu me čekaj (govori gospod) dok stigne kraljestvo božje.

4. Još te na zemlji kušati trěba i na vsaku te stavljat.

Dobudeš kděkad radosti koje, nu se je ne zasitiš.

Zato da si mi ga i krěpak i hrabar čto takvâ i tvorit i trpět, kdě ti je narav obladat.

U novâ ti se j' čověka prěoděsti, i u drugâ se muža prětvoriti.

Po tom, čega ti se neće: to ti je učinit; a čega ti se hoće: toga ti se ohajat.

Čto je drugim u volju: tomu je zadovoljit; a čto je tebi po ćudi: iz toga ne budi ničta.

Čto drugi reku : tomu budi posluh; a čto ti rečeš: to se u razlog ne primaj.

Drugi, ako zaištu : oni ga i stekli; nu ti li ćega zaišteš: ničega ne postizi.

5. O drugih ljudem vsa usta budu puna, o tebi nitko ni besěde.

Drugim se bud ovo bud ono izruči: nu tebe izaćto prikladnâ ne priznaju.

Nadatim ista se narav kděkad razžali, i bude za veliko: muče' li vse podneseš.

Po tih i totakvih prilikah kuša bog věrnoga slugu svôga: na koliko je uzmog sebe se odreći i vsaka prěmoći.

Nu nipočem bolje sebi ne odumireš nego po tom: ako ona prigledaš i strpiš, koja su ti volji nauzprěk; i kad izpuniš nalog: u kôm, da je prilika ili uspěh kakav, ne vidjaš;

I ako se ne opreš starijemu, pod kojim si: ako ti i bude težko tudju volju izglédati, a svoje se ćudi povse odbiti.

6. Nu pomisli, sinko, na plod, čto ga je takvim trudovom; i na konac, koji se primiče, i odplatu grdnu: pak ti ne bude iz toga koja tegota, nu strpljivosti tvojoj potěha krěpka.

Er za ono malo volje, koje samohoć sada se odričeš: na nebesih vsakad ti je uzbude tvoje.

Tamo bo vse i vsako nadješ, čto ikad uzhtědeš, vsako, čto samo požudit uzmogneš.

Vsakim dobrom tamo si vlastan, a bez straha izgubiti je.

Tamo ti volja, uvěk s mojom složna, nikad ičto inoga ni posebitoga ne požudi.

Tamo ti se nitko ne opre, nitko se na te ne potuži, s nikoga ti neprilike, i ničto te ne snadje: nego, čtogod požudiš, na oči ti bude; i doklě ga ikad duša ti uzvoli, dotlě se nasiti i vrhovito namiri.

Tamo, za podnešene psovke, slavom ti se odměnim; za dreselje, čto je imà na zemlji, plaštom po hvale te zagrnem;

a s dolnjega te začelja na gornje prěnesem, te da kraljuješ u věke.

Tamo izidje na vidělo, čim je posluh urodio; pokora se obraduje, a ponizni podlog slavno se věncem ověnča.

7. Sada se zato pod vsačiju ruku skloni, ni te budi briga, ko li to bio, čto ti koju rekao il' ukazao.

Nu velmi briga te budi, da bud starešina, vrstnik il' nevrstnik, tebe čto oprosi il' ti namigne: ti odmah rad se tuj nadješ, te s prave volje ugodit im nastojiš.

Išti si jedan ovo, drugi ono; slavio se taj tim, a saj sim; i doteci mu pohval na tisuće tisuć: ti ni tomu ni semu, nu prěziranju se raduj tvômu, a mojoj ciglo volji i časti.

Ti si to oberi: da bud smrtjom ili bud životom, vsakad bog tobom se proslavi.

Glavizna L.

Dajmo se u ruke božje.

Gospodine bože, otče sveti, da ti je slava sad i na věke: er čim ti něčto hoćeš, taj ga čas i bì; i čtogod tvoriš, vse dobro jest.

O tebi se raduj sluga tvoj, ne o sebi, nit iokom drugom: er ti jedan prava si radost, ufanje moje, i věnac moj, ti moje veselje i čast moja, gospode.

Čto ima sluga tvoj, da mu nije od tebe prišlo, još bez muke svoje?

Čtogod dadè, čtogod stvorì: vse je tvoje.

Ubog sam i vse se mučim od malenih nogû, i kděkad duša mi zatuži, da me suze probiju; a kděkad vsa se uzmuti: strah ju srdca pohotnika.

2, Željan sam veselja, čto ga je u miru; mira prosim sinov tvojih, čto se pasu po světlini utěhe tvoje.

Mira li mi poskitneš, te me zaliješ veseljem svetim: duša sluzi tvômu propěva, i vsa nuz hvalu prioňe tvoju.

Ako li se odmakneš, kako često biva: ur on putem tvojih ukazov ne postupì, nu kolěna sagibè i grudi si razbì: er mu nije danas, kako mu bì jučer i prěkjučer, čim tvoje světilo nad njim prosivaše, i sěn peruti tvoje od navale ga napasti obranjivaše.

3. Otče pravedni i vsakad pohvaljivi: prispjè čas, da bude kušan sluga tvoj.

Otče milovatni: pravo je, da u ovaj tren sluga tvoj za te čto podnese.

Otče do věka počtivi, stižè čas, za kojega prihod od izkona ti vědjaše, u kojem doněkle da ostane oboren i povaljen vani prěd světom sluga tvoj, nu da uzžive na vse věke iznutra u nědrima tvojim'.

Bud ga i grdilo doněkle i ponizivalo; pred ljudì ga nestajalo, i on se vse to veće gubio; lomile ga i kršile mlohavosti

i pohotljivosti vsake: nu zato samo, da s tobom u zoru novoga světla opet uzkrsne, i na nebesih vâs prosine.

Ti, sveti otče, ti ga tako ukazà, ti ga tako htědè, i čto sám rečè, na meni se stečè.

4. Er po tom milost pokazuješ prijazniku tvômu: da se on za tvoju ljubav namuči i nakini na světu, kada god i po kom god ti uzhtěš, da tako bude.

Er čtogod na zemlji biva, bez s'věta i promisla tvojega, bez uzroka ne biva.

Dobro je to za me, gospode, *čto me uzponizì, da se upoznam s pravicom tvojom,* te da se ohajem vsakoga bezobraza, ni da nadimljem srdca svôga.

Uspěšno je meni, čto mi je sram lice obasuo: jeda tebe a ne ljude poištem za utěhu moju.

Po tom ja se naučih groziti se suda tvôga, kômu se nitko dna ne dogledà: er pečališ i pravâ i krivâ, nu vsakoga njih uz pravdu i priliku.

5. Hvala ti, čto me ne počtedjè za grěhote moje, nu omahnù bičem prěljutim, i bolězan zadadė i muku, to po vani to po nutri.

Čto je god stvora pod suncem, nitko me ne razabrà ni obradovà do tebe, gospodine i bože moj, čto si duši vsakoj lěkar nebeski, *koji raniš i vidaš, u dno gnjuriš i vadiš.*

Ti mi straha daj, i tvoja šiba nadamnom maši: ona me nauči.

6. Evo mi te, otče milovani, u tvojim' rukama, i klanjam se šibi tvojoj, koja me izpravlja.

Ošini me po hrbtu i po šiji, da se uvije pò volji tvojoj, čto se izkrivilo.

Utvori me učenikom směrnim i poniznim, kako si viknuo; ter kamo god ti magneš, tamo da trgnem.

Karaj mene i vse, čto je môga: bolje sada, nego poslě.

Ti znaš za vse i za vsako; čto nam je god na duši, prěd tobom je razkriveno.

Prvo nego li se sbude, ti znaš čega bude; nit je trěba, da ti ko dokaže ili te uputi ob onom, čto na zemlji biva.

Ti znaš, čega se hoće mojemu naprědku; čto li ga uzmože tuga i nevolja rěšiti se rdje grěhotne.

Na meni se sbudi žudjena mi volja tvoja, ni pogrdi života mi grěhovnâ, tebi samû bolje věstovitâ, nego ikomu drugomu

7. Daj mi ono znati, gospode, čto znati trěba; ono ljubiti, čto ljubiti trěba; ono hvaliti, čto tebi najveć godi; ono cěniti, čto je tebi dragocěno; ono kuditi, čto je tvojemu oku gnjusno.

Ne daj mi sudit po onom, čto mi oči vide; ni odsudjivat po onom, čto uha slušaju od čeljadi nevěšte: nu po sudu pravû da razberem vidljivo od duhovnâ; a najliše to da razgledam, čto je volja tvoja.

8. Naša ćud često se vara u sudu; vara se čeljad, kojoj ovaj věk omilio: er joj srdće ne hodi nego za vidljivim.

Čto je čověk s toga bolji, čto se on komu prividja veći?

Čto ti ga je to nego varanje, kdě je zamamio vuhlac vuhlaca, sujetnik sujetnika, slěpac slěpca, mlohavac mlohavca; a pusto li ga u větar hvali: to mu još i stid na obraz nagoni.

Er kolik je ko na tvoje oči, tolik je, a ne veći, govori sveti poniznik Franko.

Glavizna LI.

S povišjega dobra spusti i na ponižje.

Ne možeš, sinko, vsakad istim žarom gorět za ono, čto je dobro; a ni misli tvoje na istu se visinu pouznosit; nu ti je kděkad, radi prvoga grěha, i na nižje spustit; te mrzilo te koliko mu drago i dodijalo ti, ponesti brěme ovoga truhljivâ života.

Doklěgod u tělu uzživeš, grstno ti bude i težko na srdcu.

Nije druga, nu u puti uzdisat nam je nad brĕmenom puti, s toga: čto ne možeš vseudilj uz duhovna prionut ni božastvena razmišljat.

2. Za on put najbolje k raboti priteci rabskoj i težačkoj, i o dobrû se kakvû dĕlu okrĕpi; a prihod moj i pohode mi višnje očekuj tvrdo i pouzdano, progon tvoj i osmagu te žedju srdca strpljivo podnesi, dok te ja opet ne obidem, i vsake te muke i zaduhe rĕšim.

Postaram se, da vse težkoće pozabudeš, i mira se na srdcu sit naužiješ.

Razastrem predate livadu pisam, da, čim si oddahnuo, življe rad nastaviš stazom zapovĕdij mojih.

Te ga rečeš: Čim su muke ovoga vĕka prema slavi, koja nam se odkrije onda?

Glavizna LII.

Bič nas ide, a ne utĕha.

Nisam ja dostojan, gospode, utĕhe ni kakvâ duhovnâ pohoda tvôga, i

zato povse mi je pravo, čto me ostavljaš bez ičega i tako satrvenâ.

Er da me suze obrone koliko je morje: tvoje utěhe još ne uzdostojah.

Zato me drugo čto i ne ide, nego da me kažeš i bičuješ, er te uvrědih i često i težko, te u mnogočem velmi sagrěših.

S toga pravo li se měri: ni najmanje utěhe dostojan nisam.

Nu ti, dobrotivi i milostivi bože, koji ne ideš na propast onoga čto stvorì, ti se dostojiš, još bez utežbe mu kakve, utěšiti slugu tvôga onako, kako ljudi těšit ne uvikli.

Jer utěhe tvoje nisu kako razgovori ljudski.

2. Čto sam ućinio, gospode, da me učestiš koje utěhe nebesne?

Ne opominjem se, da sam čto dobrâ učinio, nu sklon da sam bio na grěhotu vasdar, a trom na nje popravak.

To je istina, nit je mogu zatajit.

Da inako rečem: ti ustadè na me, ni ga bì meni za obranu.

Čto me ide za moje grěhe, nego pakal i oganj věkoviti?

Istinu reći: nisam dostojan do podsměha i prězora, nit mi priliči med one se učitat, čto su tvoji.

I prem da mi je trpko to slušat, nu itako istine radi i suprot sebi za moje grěhe evo se osvadjujem, jeda te laglje naklonim, da mi se smiliš.

3. A čto i mogu reći, kad sam kriv i vàs smeten?

Usta mi ne umědu čto drugo progovorit oliš ovoga: *Sgrèših, gospode, i ljuto sgrèših, nu mi se smiluj i oprosti. Pusti me koji časak još, dok izplačem bolest moju, prvo nego se prèselim u krajinu tamnovitu, i mrakom zakrivenu smrtnim.*

Čto išteš najliše od grěšnika krivâ i bědnâ, nego da se skruši, i za krivice sponizi?

Pravo li se skrušim i sponizim: tuj mi gle ufanje niče, svěst uzrujana se smirila, milost izgubljena uzpostigla, zaklonjen sam od gněva prihodnoga, a bog i pokornica duša po celovu svetom lěpo se sukobili i našli.

4. Snižena skrušenost grěšnikova tebi je, gospode, prikaz velmi zaprijet, k kojemu mnogo ti je milije pridahnut, nego k tamjanu, čto se razgorio.

To je ona ugodna mast, kojom ti htědė da se pomažu svete noge tvoje: er srdca skrušenâ i sniženâ ti nikad prězr'o nisi.

Tamo je uhranak od gněvnoga pozora; tamo se opere i omije, čim se mi čtokud najéli i ubrljali.

Glavizna LIII.

Ako si rad milosti, ne mudruj po zemaljsku.

Dragocěna je, sinko, milost moja, nije ona rada priměsiti se ičemu nedu-

hovnû, niti se uplesti u utěhe zemaljske.

Čtogod po tom milosti smeta, to ti je odvrgnut: ako si rad, da joj kapanje i prilěv oćutiš.

Išti si město skrovito, sam s sobom se udruži, ne budi ti nidočijega razgovora, nu tvoju molitvicu bogomilku prěd bogom prospi, tako, da ti duša ostane skrušena, a svěst neotruhnjena.

Do čitavoga světa ničta ne drži, nu pozov božji da ti je nad vsaku, koja ikad izvana priti može.

Er ne možeš meni služit, a ujedno onim se nasladjivat, čto je lěstor na prohod.

Od poznanikov ti se j' i prijaznikov uklonit, i srdce vsake utěhe vrěmenite povse ulišit.

Tako sveti posal Petar zaklinje vsakoga blagověrnâ, da na ovom světu za drugo se i ne drže, nu *za prihodnike i putnike.*

2. Oh mirna li bude smrt onomu,

kojemu se srdce niočem na světu zaděnulo nije!

Nu ne ponimlje slabašak duh, čto je to: vsega se otrěbit; niti ga poznaje čověk živinski svobodu čověka duhovnoga.

Odistâ li hoće bit duhovan: odreći se ima roda i neroda, i nikoga se toliko čuvat, koliko samâ sebe.

Sebe podvrzi: manje ti neprilike za drugo.

Sebe li podložiš: tada istom slavu slaviš.

Er ko sebe u podlogu drži, tako, da mu je put pokorna razumu, a razum meni: taj istom dobitnikom je svojim i gospodarom světa.

3. Nu ako ti za tim srdce raste na taj se vrh izpeti: junački se posla primi, te uz koren sěkiru primakni: da izsěćeš i razkopaš vsako ti skrovito milovanje i nagibanje k sebi, vse, čto je dogovornâ tebi i zemlji.

U tom, čto je čověk tako pusto k sebi leh pristao, sebi omilio: u tom vsako se zlo i uvrěžilo, koje s klicom zatrt i iztrěbit valja; čim si to smogao i postigao: odmah ti nastane mir i pokoj velik.

Nu s toga, čto je malo komu za tim; ni ljudi o tom nastoje, da sebi odumru ni vsega se odlěpe: s toga i jest, da se tako zapleli i zavrzli, te se ne mogu nada se podvignut ni duhom uzletět.

Ko je rad u svobodi sa mnom drugovat, tomu je izmučit i prigušit vsaku bludnu i mutnu pohotljivost svoju, nit ikoji stvor prěko mene uzljubit ni k njemu se prilěpit.

Glavizna LIV.

Narav i milost.

Dobro, sinko, na um uzmi, kud zahode narav i milost: staze im nisu te iste, i težko im se doviti slědu; nit

ih ko jednu od druge razabrà, osven ko je duhovan velmi i bistar.

Vsaki nas dobru je rad, i čtogod mi rečemo ili učinimo, za njim je pošlo, nu se ipak često u njem varamo.

Narav je vuhlica, ona te primami, uvrze, prěvari i nasadi; nametkinja, to se ona vsakomu nameće; zivota sudjenicom: ona ter ona.

Nu milost: ona ne krivuda, zlu se uklanja, zamke ne zameće, i vse na čisto boga radi tvori, u kom se najposlě i upokoji.

3. Narav ga nehotice na smrt zagoni, a itako ne da, da ju čto tišti, da je itko nadanjom, da se komu podloži, ili sama da se uklene.

Milost svoje tělo mrcvari, puti se odapire, u podlog se daje, nije voljna prědobit, niti je svojoj rada svobodi; milo joj je, ako ju stežu, niti mari ikomu gospodit, nego voli biti pod bogom, pod njim stát i živět, te je boga radi vsakomu se ljudskomu tvoru gotova poklonit.

4. Narav svoju polašticu gleda, i kako bi se tudjom mukom okoristila.

Milost ne misli o sebi, nu ono na oko hvata, s čega mnogi pomoći se mogu.

5. Narav je hotna, da joj bude ćast i poklon.

Milost i slavu i čast: vse věrno na boga odbija.

6. Narav se plaši sramote i prězora.

Milost se veseli, da ju grde za ime Isusovo.

7. Naravi je za neradom i počitkom těla.

Milost ne može prazdnovat, nu joj pada milo, děla se ulatit.

8. Narav se lakomi na ono, čto je lěpo i zamamljivo; a onoga se grozi, čto je hudo i grubo.

Milosti je u volju ono, čto je priprosto i negizdavo, ako bude još i paštro te hrapavo; nit bi se otezala oděsti se i u haljine vethe.

9. Narav prizire vrěmenita; raduje se dobitku zemaljskomu; žalosti se, kako

bude kvara, i za koje rugo odmah se srdi.

Nu milost prigléda věkovita; ne zapinje o vrěmenitih; niti se muti, ako čto izgubi, niti se ljuti na ružne rěči: er je svoj poklad i svoje veselje na nebo spravila, kdě se ne može izgubit.

10. Narav je lakoma, i voli primit nego podat, te je rada sebi i svômu.

Nu milost, ona je blaga i vsakomu rada: ne ište za sebe; malo joj se hoće; i misli, *da je bolje dat nego primit.*

11. Narav klanja i nagiblje k stvorovom, k svojoj puti i taštinam i razgovorom kojekakvim.

Nu milost, ona sili k bogu i k vsakomu dobru; ona se stvorov odrekla; mrzi na požude putne; drži pamet na uzdi, a sram ju je med ljude.

12. Narav miluje kakvu nasladu izvana, čto bi mogla našoj ćudi ugodit.

Nu milost samim se bogom nasladjuje; i u najvišjem dobru, koje vse je

prěteklo, čto se da viděti, svoju razkoš nahodi.

13. Narav, čtogod tvori, vse samo radi lasti i dobitka tvori; nikad ničta u dar ne dadè, ako se ne uznada vse takvû ili i boljemu; ili zadobiti prijazan i hvalu; a vsakako žudi, da joj i dar i dělo dobro potegnu.

Nu milost ničega ne zahtěva, čto je vrěmenito; ni drugoga dara za odplatu imati hoće, krom boga jednoga; ni potrěb zemaljskih veće je pohotna, nego koliko se hoće, postignut věkovita.

14. Narav se raduje mnogim prijateljem i velikoj svojti; ponosi se rodom i plemenom; nasmihuje se velmožam, laska bogatašem, i rado pristaje uza svoje vrstnike.

Nu milost i zlotvora miluje; niti se uznosi kupom prijatelj; ni prizire, kdě se ko rodio, nit koji su mu stari: van da su u dobru vrstni bili;

Voli siromašnû nego bogatû; veće

miluje nezlobnika nego mogutnika ; raduje se istiniku a ne vuhlini ;

Napominje dobriće, da vse to veće darove od boga steku, i sinu se božjemu u dobroti vse to bolje uzpodobe.

15. Narav je narikuša, čim joj čto dotužilo, ili joj čega ponestalo.

Nu milost hrabro vsaku nevolju podnosi.

16. Narav vse o sebi smišlja; k sebi zagrće; za sebe se rve i jezikom mlati.

Nu milost vse i vsaka k bogu privodi, odkud i potekla; nikakvâ dobra sebi ne pripisuje; niti obraza skida, da zaište, čto ju ne ide; ona se ne prěpire, niti svojega suda drugim nameće, nego vse misli svoje i razbor svoj bogu prěpušta, da věkovita mudrost vse razvidi i prosudi.

17. Narav se uzohotila doznati vse tajne, i vse novine dočut; rada je vsudaj glavom izići, i vse na svoje oči razgledat; i vse gori, ne bi li se prosla-

vila, i čto takvâ učinila: s čega da nastane čudo i pohvala.

Nu milost ne haje razbirat za novicc i bezposlice kojekakve: er je vse to granulo i uzbujalo iz onoga staroga kvasa grěhote naše, nit na zemlji ičega bit može novâ i trvatnâ;

S toga nas upućuje, kako da ne damo srdcu na volju; kako de se uklonimo umilivanju i pokazivanju; kako da očima izmaknemo i skrijemo, čto nas je koji učinio pohvalnâ i čudesnâ; i kako u vsakom tegu našem, s ruke ili s glave, kakvu korist poištemò, s koje bogu da poteče čast i dika.

Ne iznosi děla svoga, niti se njim hvasta; nu je rada boga pohvalit u njega darovih, koji, čtogod daje, po milosti daje.

18. Ova je tada milost něko světlo prěkonaravsko, i něki osobiti dar božji, i bilěg prem obranikov božjih, te i zalog spasi věkovite: koja čověka sa zemalj-

skih uznosi na milovanje nebesnih, ter s putvenâ ga prětvori na duhovnâ.

Zato, čto ga bolje svoju narav stisnemo i premožemo: to veće milosti božje dohodimo; i vsaki dan po pohodih novih i novih prilika se naša unutri vse to bolje slici božjoj primiče i izpravlja.

Glavizna LV.

Iztruhla narav i sdrava milost.

Gospodine bože moj, čto me stvorì po slici i prilici tvojoj, poskiti mi tu milost, čto mi ju pokazà za ohranu duše toli velikom i potrěbitom, da nadvladam prěhuđobnu narav moju, koja me samo na grěh zamamljuje i na zator.

Čujem bo u mojoj puti zakon grěhotni, čto se odupire zakonu razuma môga; te me vodi kao sužnja na posluh čustvu mojemu; niti se oduprh njegovim pohotem, ako mi ne bude u pomoć

prěsveta milost tvoja, u srdce mi žarko zalivena.

2. Trěbuje milosti tvoje, ter velike milosti, da se narav nadmože, od dětinstva vsedjer sklonjena na zlo.

Er je ona po prvom čověku Adamu pala, i po grěhu izčtećeńa, ter je kazan te prve trohe na vse ljude prěšla; tako, da ista narav, dobro i pravo po tebi stvorena, sad jur, s nje nedobra i nemoći, to isto je, kô da rečeš: narav pokvarena : zato, čto nje podticanje, njoj li se prěpusti, na zlo vodi i u nizine grěhovne.

Pak ono malo sile, čto još ostalo, istom je kô iskra u lugu zapretana.

A to je naravni razum, čto ga gusta maglušina obastrla, te još razpoznaje zlo i dobro, i koliko istina odmiče od laži : ali je nepodoban vse izpuniti, čto po sebi sudi i priznaje; nit je u njega luč pravde dosta světla; niti je sdravo, na čto mu srdce svraće.

3. S toga i ja, *na duhu, tvojemu se, bože moj, zakonu radujem,* znam bo, da je on dobar, pravedan i svet; da je koritelj vsakomu zlu, i grěhu odvratnik.

Nu put razbludnica sluguje zakonu grěha: er sam veće poslušan čustvu nego razumu.

Zato, *čto je volje, rad ga pristadoh i prilègoh k dobru, nu ga izvršit ne umèm.*

S toga često, čto je dobro, naumljujem, nu s nestašice milosti, čto bi me podkrěpila, slab odpor dajem, te uzmičem i srdce gubim.

S toga biva, da znam, kdě je vrsta, i čega se hoće do nje; te jasno zazbirem, koji putevi k njoj dovode.

Nu čim sam s grěha môga vàs iztruhnuo, sporo se k njoj domičem.

4. Oh čto li mi je potrěbita, gospode, milost tvoja: da se k dobru, da se k drvetù života uputim, i k zlatnoj mu jabuci lěpo na vršak se izpnem.

Er bez nje ičega ne opravih: nu po tebi vsaka sam uzmog, kako me uzme hrabriti milost tvoja.

Oh milosti odistâ nebesna, bez koje nit može potegnut zasluga moja, nit mogu potegnut ikoji darovi naravni.

Bez milosti, gospode, ni blago ni věština, ni hrabrost ni lěpost, ni sbor ni um, u tebe ne uzmogu ničta.

Er naravnih darov: toga je u dobrih i u zlih; a milost je dar vlastovit odabranikom; te ko je njim znamenovan i udičen, života se cěni dostojan věkovitâ.

Na tolikoj milost je strmenici, da bez nje niti je ičim dar proročtva, niti su čudesa, niti misli budi kako visoke.

Nu ni věrovanje isto nit ufanje, nit ikoje dobro drugo bogu zaprijetno nije bez ljubezni, bez milosti.

5. Oh prěblažena milosti! s koje onaj, čto je božjak na duhu, bude obilat vsakom dobrinjom; a onaj, čto je bogat na imetku, snižen bude na srdcu.

Dodji, i k meni se spusti, ter me razhladi ranom rosicom tvojom: da po srdcu trudnû i usahlû duša mi ne vene.

Zaklinjem te, gospode, pozri na me okom milosti tvoje; ona mi je dovoljna, i ne stekav ičega, čto narav ište.

Pridje li napast i tuge me raztuže, nu tvoje li mi bude milosti: ničega se ne uplašim.

S nje mi hrabrost moja: ona me světuje i pomaže.

Ona je jača, nego vsi zlotvori; i mudrija, nego vsi mudraci.

6. Ona je, koja istinu uči, i u redu nas drži; koja srdcem sine, i tugu razgovara; koja žalost razbija, i strah odnimlje; ona umě molitvu pod'jarit i suze izmamit.

Čim sam ja bez nje, nu hrěk usahal i trupac nekoristan, čto se odhiti?

Tvoja me tada milost, gospode, i prětiči i postiži, i vsedjer dobrû dělu nastojat me čini: po Isukrstu sinu tvôm. Tako mi budi.

Glavizna LVI.

Sebe se odrecimo, a križ uprtimo.

Koliko ga možeš, sinko, iz sebe izlězti, toliko ga možeš i u mene prělězti.

Kako si miran na srdcu, ničega li ne žudiš: tako se s bogom udružiš, čim sebe iz srdca izždeneš.

Daj da te naučim, kako sebe da se odrečeš, i vse na moju spustiš, bez oprěke ni tužbe.

Meni poslěduj: *ja sam put, istina i život.* Bez puta se ne ide, bez istine se ne zna, bez života se ne žive. Ja sam put, kojim da podješ; istina, kojoj da věruješ; život, kojemu da se nadaš

Ja sam put, koji ne zahodi; istina, koja ne zavodi; život, koji ne mrkne.

Ja sam put najprěčji, istina těmenita, život pravi, život blaženi, život neponikli.

S mojega li se puta ne smetneš: to istinu spoznaš, istina te osvobodi, te si zasegnuo do života věčnoga.

2. *Ako mišliš ulězti u život: drži zapovědi.*

Ako si rad istinu doznat: meni věruj.

Ako ti je za tim, da budeš podpun i cělovit: vse razprodaj.

Ako ti srdce ište, da budeš mojim učenikom: sebe se odreci.

Ako ti je stalo do života věkovitâ: ohaj se ovoga.

Ako si voljan na nebo se uznesti: ponizi se, dok si na zemlji.

Ako li hoćeš vladati sa mnom: ponesi križ moj.

Er samo sluge križa nahode put k blaženosti i k pravomu světlu.

3. Gospodine Isuse! čim je tvoj put tako těsan bio i světu nevičan, daj da i ja njim zakročim, te i od mene da zazru.

Er ga nije sluga nad gospodarom, ni učenik nad učiteljem.

Tvojemu životu sluga tvoj uvikni: er je u njem spas i ohrana moja i svetinja prava.

*

Čtogod čujem ili čtijem oliš njega: niti me krěpi niti me pravo veseli.

4. Čim si ti, sinko, vse to pročtio i doznao: blažen budeš, ako tako uzčiniš.

Ko mi zna zapovědi ter ih drži, taj me miluje, i ja uzmilujem njega, te mu se glavom objavim, i prisěde uz mene u kraljestvu otca môga.

5. Isuse gospode! kako reče i obreče, tako mi se sbudi, i te dobre srěće ja se domozi.

Primio sam ga, iz tvoje sam ruke križ primio, i ponesem ga, i do smrti nosit ga budem, čim si mi ga ti uprtio.

Život dobrâ samostanca odistâ je križ, nu u raj dovodi.

Čto se počelo, od toga se odstupit ne smě, niti je pravo toga se ohajat.

6. Nuder, bratjo, vsi ujedno, Isus bude s nami.

Rad Isusa križ uprtimo, Isusa radi uzanj i ostanimo.

Onaj, čto nam je vodja i prědhodnik, taj nam bude i pomoćnik.

Gle! kralj naš prěd nami grede, on se po'rve za nas.

Junački mi za njim! nitko ne predaj, vsaki nas gotov u boju poginut! niti koji naše povrědi slave: od križa uzplahnuv.

Glavizna LVII.

Ne obori se, ako i sgrěšiš.

Bolje mi, sinko, ugadja strpljivost i sniženost tvoja za nevolje, nego veliko radovanje i silne molitve za povolje.

Začto se žalostiš nad vsakom, koja ti se reče?

Da toga i veće biaše: tvojemu srdcu ganuti se ne bì.

Nu puštaj i minuj čto takvâ: nit je to prva ni nova, nit ostane zadnja, samo li poživeš.

Dok ti nije koje nesgode, dobar si bojovnik i hrabar; i světuješ dobro, i druge još hrabriš: nu kako koja nevoljica na vrata hrupi: odmah se prěpa-

daš i gubiš, nit si uměš světovat ni pomoći.

Zato ne meći s uma tu veliku krhkost tvoju, koja tę ni onda ne ostavlja, kad bude čto maljahnâ; nu vse je to u spas i ohranu tvoju, kad se god čto takvâ sluči.

Toj krhkosti u srdcu města ne daj, nu ju goni čto ikad življe; ako li te kdědak zaděne i snadje: ne daj da uzboravi i da te obuzla; ne možeš li vsega toga veselo podnesti: ukaži se pone strpljiv.

Ako i čuješ čtogod nepovoljnâ, te se razsrdiš: uzdrži se ni pusti, da na usta čto izleti, s čega bi se dětca smutila.

Doskorâ se smiri srdce uzkolebano, te čim se milost k tebi uvrati, tvoja bol milom se provrgne.

Još ja živem (govori gospod) gotov pomoći te i obilatije obradovat, nego sam viknuo: meni li se pověriš, ter iz srdca me zazoveš.

3. Uhvati mir na duši, ter na vse to veću strpljivost se spravi.

Nije zato vse propalo, udari li muka na te i napast.

Ta čověk si, a ne bog; put si, a ne krilatac božji.

Kud ga ti da ostaneš na istoj gredici uzhoda k dobroti, kad toga ne dopalo ni angjele na nebu, ni Adama u raju?

Ja sam onaj, čto tužne i dresele podvižem, da se spase i ohrane; koji one, čto svoju slabost poznavaju, do mojega božastva pouznosim.

4. Hvala budi, gospode, slovu tvojemu, sladje mi je ustima i meda i sata.

Čto ga učinih u tolikih mukah i tugah mojih, da me ti ne krěpiš svetim razgovorom tvojim?

Samo li se u luku zavezem, manja je o tom, čto sam donle i koliko prětrpio.

Da mi je samo dobro dokončat, da mi je srětno iz světa prěminut!

Spomeni me se, bože moj, te me ravnim putem u tvoje kraljestvo dovedi. Tako se sbudi.

Glavizna LVIII.

Ne poniri u sudove božje.

Čuvaj se, sinko, nit se prěpiri ob onom, čto je visoko; ne poniri u skrovite sudove božje: začto li sam jednoga zapustio, dočim drugi velike milosti dopada; začto na jednoga tolika se svalila žalost, dočim drugoga na toliko sam uzvisio.

To je nadišlo umove ljudske, niti je podoban ičiji razlog, ičiji prěpor dokučit i postignut sudove božje.

Kada ti zloduh prišapne čto takvâ, ili nestašna čeljad za to propitkivat stanu, s prorokom odgovori: *Pravedan si, gospode, i pravedan je sud tvoj.*

Pak još i ovo dodaj: *Istinit je sud božji, sobom pravedan i u klici svojoj.*

Mojega se suda imaš bojati, a ne razbirati ga: er je razumu ljudskomu nedosežan.

2. Ne iziskuj ni se pravdaj o zaslugah i utežbah svetac, koji li je njih veći u kraljestvu nebesnom.

Iz toga niču leh svadje i prěpori, ter se goji uzponašanje i tašto hvalisanje: a iza vsega toga nastaje zavist i nesloga, čim ovaj jednoga a onaj drugoga svetca veliča i uznosi.

Nu čto takvâ razvidjat i izvědjat ni malo koristno nije, istim svetcem pače neugodno: *er ja nisam bog razdora, nego mira;* a mir je osnovan na směrnosti pravoj, a ne na uznosu samoga sebe.

3. Něki s velikâ milovanja uz ove bolje su pristali svetce nego uz one: nu je to veće po ljudsku, nego po božju.

Vsakomu svetcu ja sam mu tvorac, ja mu dadoh milost, ja mu i slavu poskitoh.

Ja znam, čto je koji utežao; ja sam ih sritao blagoslovom sladosti moje.

Prěd věkovî te věkovî ur sam ja znao za miliće moje; niti su oni prvi odabrali mene, nu sam ja njih světu odnimio i sebi pribrao.

Ja sam ih po milosti prizivao, i po milosrdju mojem k sebi pritezao, ja ih provodio proz napasti vsake.

Ja sam ih zalivao utěhom velebnom, ja im dodavao krěpke postojatve, ja im strpljivost uvěnčao.

4. Ja ih znam od izkonjega do pokonjega, te vsih obimljem milovanjem neprocěnljivim.

Mene je hvalit u svetcih mojih, mene u svakom njih hvalit je i častit nad svaka: čto ih tako slavom uzveličah i prěodabrah, bez ikakve im dobre težatve prěhodne.

Ko tada prězre ikojega bud najmanjega mojih, taj ne počituje ni veloga: *er to velikâ to malenâ, ja sam 'ih stvorio.*

I ko povrědi ikojega svetca, po-

vrědjuje i mene, i vse druge, čto su u kraljestvu nebesnom.

Vsi su opasani pasom milovanja: vsakomu srdce to isto čuje, vsi to isto žude, i vsi jedan miluje drugoga.

5. Nu, čto je mnogo višje: veće miluju mene nego samih sebe, i neg' ikoje utežanje svoje.

Er čim se oni nad sebe uzvisili, i ljubavi svoje povse ulišili, u ljubavi se raztopivše mojoj, kdě uživaju, kdě si odpočivaju: ničta ih već ne odvratì, niočem se ikoji ne zaděde: er, istinom obilati věkovitom, oganj u njih planta, koji nikad ne ugasne.

Po tom čeljad putna i živinska zamukni, nit se prěgovaraj o stanju svetac, er ona drugih radostij do svojih ni ne zna; ter glede rajskih tuj ga čto primiče, tuj umiče, kako joj srdce kazuje, a nè kako hoćę istina věčna.

6. U mnogih je tomu uzrok njihova nevěst; u onih osobito, čto su malo pro-

gledali, te jedva koga čisto duhovno milovat umiju.

Mnogoga još bud naravna ljubav bud prijazan ljudska veće k ovomu nego k onomu poteže svetcu; i kako je na nizini zemaljskoj, tako, misle, da je i na visini nebeskoj.

Nu je pregolema razlika med onim, čto misli koji nedoumnik; i med onim, čto nazire takav, koji progledao, i kômu se odosgor odkrilo.

7. Varuj se tada, sinko, da ono doznati uzhlěpiš, čto tvoju věst prěsiže; nu veće za tim upri i nagni, da u kraljestvu božjem ako i najmanji budeš.

Pak da nětko i zna, ko je od koga veće svet, ko li veći u kraljestvu nebesnom: na čto mu ta věst, van da s takve ubavěsti prědamnom se upokori, te veći s njega mi nastane hvalitelj imena môga.

Mnogo bolje onaj bogu pogodi, čto svojih grěhov razbire veličinu, a svoje dobrote malinu; te koliko mu trěba, dok

domakne do vrste svetac: nego onaj, čto se prěpire o njihovoj velikosti ili malešnosti.

Bolje je svetcem se priklanjat suzom i molitvom, i o njihove ih dične zavěte oprosit, nego pohlěpno njihove tajne prěbirat.

8. Njih je najbolje podmirit: kad smo pogodljivi i zadovoljni, a pustih se beseđ ohajemo.

Oni se ne hvastaju zaslugom svojom, er oni nikakvâ dobra sebi ne pripisuju, nego vse meni: er vsega po mojem nekonačnom dopadoše milovanju.

Tolika im ljubav božastva, i tako im veselje prětiće: da njihovoj slavi ičega ne prinestaje, nit njihovoj sreći ičega ponestat može.

Vsi svetci, čto je komu slava višja: to je on u sebi nižji, te s toga mi bližji i miliji.

Zato piše: er *svoje vènce prěd boga postirahu, a lica svoja prěd janjetom za-*

stirahu, i onomu se klanjahu, čto žive u vèke vèkov.

9. Mnogi uprašaju, ko je veći u kraljestvu božjem, a ne znaju, mogu li oni pristat i uz najmanje.

U nebu, kdě su vsi veliki, dosta je i to, ako si najmanji: er vsi se prozovu i budu sinovi božji.

Najmanjemu bude cèna kao ni tisući drugih; a bud i stolètni grèšnik: on umre.

Er kad učenici uprosiše: ko je veći u kraljestvu nebeskom? takvâ se dosluhnuše odvěta:

Ako se ne obratite i dètetu ne upodobite: u kraljestvo mi nebesko ne unidjoste. Vsaki tada, koji se uponizi do prema ovoga dèteta: taj bude veći u kraljestvu nebeskom.

10. Běda si ga onim, koji se ne dostoje drage volje do děteta se snizit: er im vrata nebeska, koja su onižja, ulězti se dadu.

Bèda i bogatašem, koji ovdè piruju:

er dočim siromasi u kraljestvo budu ulazit božje, njih pred vratima stane plač i jauk.

Radujte se poniznici. i uzigrajte siromasi, er vam, samo li od istine odstupili niste, vam pripada kraljestvo nebesko.

Glavizna LIX.

Vsako uzdanje u boga upri.

U koga da se uzdam, gospode, ovog' mi života? il' ko mi utěhom većom od vsih, čto su pod nebesî?

Nisi li ti, gospode bože moj, kojega milosrdja nitko ne sčitâ?

Kdě li mi je dobro bilo bez tebe? ili kada je moglo dobro mi ne bit, kad si ti uz mene?

Tebe radi bolje mi je, bit ubogû, nego bez tebe bogatû.

Volim uz tebe po zemlji se prěbijat, nego bez tebe nebu gospodovat: Kdě

je tebe, tuj je raj; a smrt i pakal tamo, kdě tebe nije.

Ti si živa želja moja, i zato ne mogu ne uzdisat i ne vapit za tobom, ni tebe ne zazivat.

Niukoga tako se pouzdat ne mogu, da mi bude sgodno u pomoć, do u tebe cigloga, bože moj.

Ti si moje ufanje, ti uzdanica moja, ti moj razgovaratelj i vsakad tvrda věra moja.

2. Vsaki je pošao sebi i za svojim, nu tebi je na pameti moj naprědak i ohrana moja, i u tebe vse mi se na dobro promeće.

Ako i pustiš suprotive i napasti na me, vse si to meni na korist odpremio: koji one, čto ih odabrà, na vsaku ruku kušaš.

I za takvo kušanje hvala te ide i ljubav isto, kô i za utěhe rajske.

3. U tebe tada, gospode bože, upirem vse ufanje moje; k tebi se zatičem, na tebe spuštam vsaku tugu i težkoću moju:

er čtogod uzirem okrom tebe, vse je krhko i nestalno.

Er niti se okoristih mnogî prijateljî, niti me ubraniše silni pomoćnici, nit mi dadoše s'věta mudri světnici, nit me razgovoriše knjige pismenikov, nit me osvobodiše lěkovi dragocěni, nit me uhranì koje město skrovito i sgodno: ako me ti ne pomožeš, ne ohrabriš, ne utěšiš, ne izvidaš i ne spasiš.

4. Er vse, čto je na mir směrilo i na sréću: bez tebe je ničim, nit prinosi čestitosti prave.

Ti si zaglavak i završak vsakomu dobru, ti si vrh i těme našemu životu, ti dno i ponor mudrosti vsakoj; a u tebe se uzdat bolje neg ničto: najkrěplja je utěha slugam tvojim.

U tebe se upiru oči moje, u tebe se i uzdaju, bože moj: čto si otac vsakomu smilovanju.

Blagoslovom nebeskim blagoslovi i posveti dušu moju, da se prětvori svetim prěbivalom tvojim, i posědilom slave

ti věkovite; ni se čto zateci u hramu uzdostojanja tvôga, od čega da trgne i zazre veličastvo tvoje.

Prema veličini dobrote tvoje i prema množini milosrdja tvôga daj i na me pozri, te molitvu posluhni jadnoga ti sluge, čto ga odtisnuo u krajinu osěnij smrtnih.

Zakrili i ohrani dušu rabića tvôga srěd tolike strahote i pogibli truhljivâ života našega; te uz drugaricu moju, milost tvoju, povedi me mirovitim putem u domovinu světla věkovitoga. Tako mi se sbilo!

Knjiga četvrta.

Otajstvo sv. tèla Isusovoga.

Nagovor k svetoj pričesti.

Glas Hristov.

Vsi, čto se mučite i brème nosite, dodjite k meni: u mene se odmorite i okrèpite, govori gospod.

Kruh, čto vam ga podam spasiti svèt: moja je put.

Uzmite ter záložite, to je tèlo moje, koje se za vas prèda: činte to meni u spomen.

Ko se omrsi o puti mojoj, i moje krvi napoji, taj, kako ja u njem, tako i on ostane u meni.

Besède, čto vam je rekoh, duh su i život.

Glavizna I.

Kojim počitanjem Hrista je blagovat.

G l a s u č e n i k o v.

To su besěde tvoje, Hriste, ti věkovita istino: ako-i nisu rečene u isti čas, ni popisane na istom městu.

Zato ada, čto su tvoje ter istinite: meni ih je primit věrno i tebi zahvalit.

Tvoje su: er si ih ti izustio; nu su i moje: er si ih mojemu spasenju prisudio.

Rado ih primam iz ustiu tvojih: jeda mi se dublje u srdce usade.

Ohrabruju me besěde tako něžne, pune sladosti i milosti: nu me plaše zledi moje, a nesdrava svěst ne da mi pristupit k tako velikomu otajstvu.

Prizivlju' me sladostne besěde tvoje: nu me uzbijaju mnoge grěhote moje.

2. Veliš mi k tebi pristupit: tvojim li da budem učestnikom; i věčnosti

krmom se založit: život li i slavu da dobavim věkovitu.

Vsi, govoriš, *čto se mučite i brème nosite: dodjite k meni, ja vas okrěpim.*

Oh beseđe uhu grěšnikovû sladke i prijaznive, kojom ti, gospode i bože moj, ubogâ i nevoljnâ pozivlješ na učest prěsvetoga těla tvôga!

Nu ko sam ja, gospode, da se usudjujem k tebi pristupit?

Nebesa, gle, *čto su nad nabesî, tebe ne obhitiše*; pak još govoriš: *Dodjite k meni vsi!*

3. Kud ga směrilo to udostojavanje něžno i pozov tako prijazan!

Kako da drznem doči, ja, kojemu se nikakvo dobro u duši ne odzivlje, s kojega tako visoko da ga naperim?

Kako ja tebe u kuću moju uvesti, ja, čto sam toliko put uvrèdio prěblago lice tvoje?

Strahom te počituju angjeli i arkangjeli, boje te se svetci i pravednici, a ti govoriš: *Dodjite k meni vsi.*

Da ti toga, gospode, ne govoriš, ko bi věrovao?

I da ti ne poveljuješ, ko bi smio pristupit?

4. Noe, gle, pravednik stotinu je godin gradio, dok je korab dogradio, da sebe i kolicinu njih spasi: a ja za koji čas da se spravim dostojno primit graditelja světa?

Mojsije, veliki tvoj sluga i prijatelj tvoj osobiti, kovčeg utesao iz drveta neutruhljivâ, i prěčistim zlatom ga okovao, da ploče zakona unj postavi: a ja truhli stvor, tebe, i zakonitelja i tvorca života, totako da prijmem?

Solomun, najmudriji kraljev Israiljevih, sedam lět je gradio hram veličastven u slavu imena tvôga; i osam je dan slavio, doklě ga posvetio; tisuću je poklao živine mirovite tebi na prikaz; i kovčeg zakona, pod zvekom trubalj i uz veliku radost, na svoje město prěnosio: a ja nesrětnik i najveći božjak, kako tebe u kuću k sebi uvesti, ja,

čto ne uměm ni pol ure uz molitvu prionut; i kamo srěća, da sam bar jedan put polovičicu dostojno uza nju pristao!

Ah količno je, čto ja činim; koje li se meni tek vrěmence hoće, kad se na pričest spravljàm!

Malo kad pamet mi na skupu. malo malo kad, da mi se misli kojekud ne razhode.

I doistá u čas, kad nam je tvoje spasonosno božastvo poblizu: nikakva nas nepodobna misal zaděstî, nikakav stvor zabavit smio ne bi: er nam tad nije angjela, nego gospodara angjelskoga na stan primit.

6. Pak itako velika je razlika med kovčegom zakona uz njegove ploče, ter prěčistim tělom tvojim uz neizrečene krěposti njegove; med onimi prikazî staroga zakona, čto biahu obraz i znamen onoga čto pridje, i med pravcatim prikazom těla tvôga: čto je svršetak i zaglavak vsim prikazom starim.

7. Začto dakle, tvojega mi prěčastivâ

obraza pod okom, većma na srdcu da ne planem?

Kud mi pomnja veća, kad se spravljam tvoje sveto blagovat: čim sveti praotci stari i proroci, kraljevi i knezovi, i vàs narod s njimi, toliku su pokazivali ljubav u službi božastva?

8. Bogoljubni kralj David, živo ti ga poskočì prěd kovčegom božjim, pomisliv na dobro na dědovih mu bogom dokazano; izobrětè vsakojake svirke; pěsme iznesè, te se pojale uz veliku radost; i sám često, svetoga li duha milost zadahnula ga bila, njih je začinjao; te nauči narod Israiljev vsesrdno boga hvalit, i ustima složnima vsaki dan ga slavit i uznosit.

Toliko li tad biaše bogoljubje, toliki li slovljaše spomen prěd kovčegom zakona: koja li se meni i vsemu rodu Hristjanskomu ne bi htěla pobožnost, koje li počitanje u lice tolikâ otajstva, kad mi je blagovat prěuzvišeno tělo Hristovo?

9. Mnoga se čeljad raztrče i ovud i onud, da obidje svete moći; i čudi se onomu, čto začuje o svetcih; razgléda velike prostore hramov, i celiva svete im kosti svilom i zlatom zaoděvene: dočim ti, eto mi te uzame na oltaru, bože moj! tebe, koji si svetac nad vsakoga svetca, stvoritelj ljudski i gospodar angjelski.

Često nije ti ga druga u takvih pohodih, nego vižlasta ćud ljudska: da bi se viděło, čto se ne viděło; i zato slabo se ko i vraća s plodom poprave kakve; osobito kad se srće kao u větar, duše ne skrušiv: nu ovdě u otajstvu těla tvôga vsega te na oči gledamo, bože i čověče Isuse Hriste; i koliko te god put ko prijme dostojno i bogoljubno: nikad se ne umine obilatim plodom spasi věčne.

Ali k takomu prijmanju ne vodi plahost ni vižlavost nit ikakva putnost: nu věra tvrda, ufanje bogomilo ter istinita ljubav.

10. Oh nedogledni stvoritelju světa, bože, čudesno li s nami radiš! kako li sladostno i milostivo s tvojimi opravljaš, čto ih odabrà, ter im samâ sebe u otajstvu za krmu ponudjaš!

Er to vsaki razum nadhodi, po tom osobito sȓdca bogomilih k tebi pritežeš, i ljubav im razpaljuješ.

S toga oni, čto su pravi privrženici tvoji, te koji vsega im života o popravku svôm nastoje, iz otoga otajstva prědostojnoga toliku milost molitve crplju, i toliko im dobro omili vsako.

11. Oh čudesne li milosti otajstva, koju oni istom doznavaju, čto su prava věra Hristova: dočim nevěra i sluga grěhote okusit je ne mogu.

Po tom otajstvu milost se podaje duhovna, izgubljena duši dobrinja opet se obnavlja, i grěhom ogruběla opet se vraća lěpota.

Tolika je kděkad ota milost, da s obilnosti poděljenâ bogomilja ne takmo

duša, nu i mlohavo još tělo očuje, kdě ga dopala snaga veća.

12. Nu bolěti nas ima i žalit nam je puno našu mlakost i lěnivost našu, s koje malo ga prilipljemo Hrista blagovat: a u njem zasnov je i ufanje onih, čto se spasit hote.

Er po njem smo se posvetili i odkupili, on je putnička utěha, on užitak svetcem věkoviti.

S toga puno nas bolěti ima, čto ih tako malo k srdcu primaju ovo toli spasno otajstvo, kojemu se i nebo veseli, te s kojega žive i obstoji svět vàskoliki.

Oh slěpoto i otvrdělosti srdca ljudskoga, koja dar, čto ga ne možeš izustit, tako malo prizireš; te s toga, čto ti ga je vsaki dan, ni pomnje nanj ne stavljaš!

13. Er da toga prěsvetoga otajstva ne mogne biti, nego městu na jednom; i da na cělom světu jedan lěstor duhovnik ono posvećuje: čto misliš, kojom bi željom k onomu městu i k takvomu

duhovniku božjemu ljudi povrvěli, da vide slavit božje otajsto?

Nu je sada duhovnikov mnogo, i na mnogih se městih Hrist svojemu otcu prikazuje: zato, jeda čim dalje sveta se pričest po zemlji prosula, tim većom se ukaže milost i ljubav božja prema čověku.

Hvala ti, dobri Isuse, ti věkoviti pastiru, čto se udostojà nas siromahe i prognance dragocěnim tělom i krvlju tvojom okrěpit, te još sam na tvoja usta na čestnicu tog' otajstva nas pozvat govoreć: *Vsi mi dodjite, koji se mučite i brěme nosite: ja vas okrěpim.*

Glavizna II.

Ljubav božja u s. otajstvu.

Glas učenikov.

Uzdajuć se u tvoju dobrotu i veliko milosrdje tvoje, gospode, evo me k tebi, nemoćnika k osdravitelju i spasitelju, lačnâ i žednâ k izvoru života,

nevoljnika k kralju nebeskomu, službenika k gospodaru, stvora k stvoritelju, jadnika i kukavca k sladkomu razgovaratelju svômu.

Nu odklě meni ta srěća, da ti k meni dohodiš? ko sam ja, da istoga sebe meni poskitaš?

Kako ti smě grěšnik na oči? kako li se ti dostojiš k grěšniku doći?

Ti znaš tvojega slugu, ter ti nije tajno, da u njega toga dobra nije, s kojega mu to učinit.

Priznajem tad kukavštinu moju, i spoznajem dobrotu tvoju, ter mi je milo vęličati milovanje tvoje, i zahvalit na prěobilnoj ljubavi tvojoj.

A vse to po sebi činiš, a ne s ikoje zasluge moje: jeda dobrota tvoja još mi bude očivestija, ljubav u meni življa, a poniznost još mi prěporučenija.

Zato, tebe li je volja tako, i ti ga tako ukazà': to je i meni povoljna udostojba tvoja, te bilo u dobri čas po me, samo li se zloba moja tomu ne uzprěči.

2. Oh prěsladki i prědobrotivi Isuse! koliki li te ne ide poklon, koja li hvala i zahvala věkovita za krmu svetoga ti těla? kojega dostojnost nikad nikakav čověk dokazati uzmog ne bude.

Nu čto pomislit uz ovu pričest, uz ovaj pristup k gospodinu mômu, kojega podobno častit ne uzmogu, a ipak pokorno primit žudim?

Kud mi ga pomislit bolje i spasnije, nego prěd tobom povse se unizit, i tvoju nadamnom nekončatu dobrotu uzvisit?

U to ime hvalim te, bože moj, i uzvišujem na vse věke; a sobom pogrděv tebi se pod lažem do glubinje jadničtva môga.

3. Ti si, gle, svetac nad svetcî, a ja sam smetljivac grěšnički.

Ti se, gle, k meni naklanjaš, koji dostojan nisam k tebi uzpogledat.

Ti, gle, k meni prihodiš, rad si sa mnom drugovat, i još me na užinu zoveš.

Rajskoga mi kruha podati hoćeš, ta *kruh angjelski* da blagujem; nikoga lě drugoga do istoga tebe, čto si *kruhom živim, koji slězè iz nebes,* te vsemu světu život daješ.

4. Iz toga, gle, razbirem milovanje tvoje; oči mi se blěšte udostojanjem tvojim; koje li te zahvale i pohvale ne idu zato?

Oh s'věta uspěšnâ li ter spasivâ, kad oto zavedè otajstvo! oh užine vesele i slastne, čim sam sebe za jestivo podadè!

Oh divno li je to dělo tvoje, gospode; moguća li krěpost tvoja, te neizglagoliva istina tvoja!

Ti bo *rečè, i vse postadè*, i čto ti rečè, toga i bì.

5. Divno i čemu j' věrovati, nu koje nad vsaki je razum ljudski: da ti, gospodine bože moj, pravi bog i čověk, da si ti u mrvici kruha, kapljici vina cělovit ukriven; i da te može ko u usta založit, ali ne potrošit!

Ti, koji si gospodar vsemu, čto jest, te koji ničega potrěbu ne imaš, i po otajstvu s. těla s nami stanovati htědè: ohrani mi srdce i tělo neozledjeno, da svěsti vesele i čitave tvoje otajstvo proslavit uzmogu; ter ono primiti na spas duše moje, čto ti usnovà i odredì za tvoju najveć čast i spomen nekončivi.

6. Raduj se, dušo moja, i hvalu bogu podaj za dar toli plemenit i utěhu osobitu, čto ti ju ostavì u dolini suznoj.

Er kadagod to otajstvo obnavljaš i tělo Hristovo primaš: toliko si put dušu odkupljuješ. i učestnikom bivaš vsih zaslug Hristovih.

Er ljubavi Hristove nikad ne ponestà, i vrutak njegove milosti pomirljive nikad ne usahnù.

Zato vsaki put, kad pristupaš, nanovo ti se u pameti spremit; i veliko otajstvo, u kojem svět se spasio, pomnjivo razbirat.

Kad misu govoriš ili slušaš, tako ti nova, uzvišena i vesela budi, kao da je

istoga dneva Hrist sišao u utrobu děvice ter se ùputio; ili kao da on na križu visi, ter za ljudsko spasenje na njem strada i umire.

Glavizna III.

Uspěh česte izpovědi.

Glas učenikov.

Evo me k tebi, gospode, jeda me s tvojega dara dobro postigne, te se obradujem svetoj užini tvojoj, čto *ju ti, sladki bogo, pripravì meni siromahu.*

U tebi mi je vsega, čto požudět mogu; ti si odkup i ohrana moja, ti uzdanje i hrabrost, ti slava i dika moja. *Razveseli* tad danas *dušu sluge tvôga, er k tebi, Isuse gospodine, podvigoh dušu moju.*

Želja me je sa strahom i pokorom tebe prijeti, u kuću te moju uvesti, jeda nuz Zakea i ja to zadobudem, da me blagosloviš i k sinovom Abrahamovim pričitaš.

Duša mi je těla tvôga poželěla, srdce mi žudi s tobom se spravit.

2. Meni se izruči: na tom meni dosta; a prěko i mimo tebe nikakva utěha dobra.

Bez tebe bit ne mogu, nit živět bez pohoda tvôga.

Zato mi je često k tebi dohodit, i tobom se založit kao lěkom spasenju mojemu: jeda na putu ne oslabim, ako mi uznebude rajskoga brašna tvôga.

Jer ti, prěmilostivi Isuse, propovědajuć ljudstvu, ter od vsake osdravljajuć ga nelagode, ti ga reče jednom: *Neću, da se tako na tašće doma razidju, moglo bi im se smučiti putem.*

Nud' i meni sad tako: er u otajstvu, věrujućim za utěhu, sebe si ostavio.

Ti si duši okrěpa slastna, i ko dostojno tebe blaguje, učestnikom bude i dědinikom slave věkovite.

Er meni, koji tako često grěšim i posrćem, tako se hitro ohrepenjujem i utripljem, meni je sila molitvom za-

čestit ter izpovědju: da se na prijimanju svetoga ti těla obnovim, oplěvem i razžežem, ni prědugim uztrukom s dobre se odluke ne smetnem, niti kudaj unorim.

3. Er od nastanka svôga i *od malih nogû pusti je čověk suvrat na zlo;* i ne bude li u čas božastvenâ lěka, tuj ti ga kdě strmeca još i na gorje.

Sveta ga pričest zlu otimlje, te u dobru ohrabruje.

I sada li sam, dok se pričešćujem i bogu prikazujem, tako mlačan i nemaran: čto bì onda istom, da lěka ne pijem i tako velike olaštice ne ištem?

I prem da nisam vsaki dan za to prikladan ni spravan uvěk za prikaz: ipak se popaštim u vrěme sgodno svetim se otajstvom nakrmit, ter tolike se milosti dokazat učestnikom.

Er je duši věrnoj utěhom glavnom, da ona, za svôga stranovanja od tebe i bitka svôga u smrtnom tělu, o bogu

svôm često pomislivši, srdca spokorenâ milovnika svôga k sebi prima.

4. Oh čudnâ li i něžnâ udostojanja tvôga, gospodine bože, po kojem, ti stvoritelj i oživitelj vsakoga duha, k našoj se dostojavaš prilězti ubožici duši, ter ju pitati gladnicu punim božastvom i čověčastvom tvojim!

Oh srětna ćud i blažena dušica, kâ se upodobila tebe, gospodara svôga, pokorno uzblagovat, i tobom se zalažući duhovne se radosti naužit!

Oh velikâ li ta prima gospodara! drâga li gosta uvodi i druga nastanjuje veselâ! kako je věran taj prijatelj, kojega dočekuje, i kô li plemenitâ i pristalâ ne grli zaručnika! kojega da ljubiš nad vsako milovanje tvoje, i nad vsaku i vsaku, koju ti ikad duša poželěti može.

Zamuknite izprěd lica tvojega, oh prěsladki miliću moj! nebo i zemlja i vsa ureha njina: er čto im god hvale i krasote, to iz tvoje ih dopalo ruke, nit

ga ikad segoše do dike imena tvôga, kojega mudrosti ni měre ni čisla.

Glavizna IV.

Mnogo dobro s pričesti bogoljubne.

Glas učenikov,

Zateci se, gospodine bože moj, ter osladi sluzi sveto tvoje, da uzmogu pristupiti dostojno i skrušeno k veličastvenomu otajstvu tvojemu.

Uzbudi srdce u meni, i mlitavost težku s mene odnami. Pohodi me poskitajuć mi spasivo tvoje, da mi duh okusi tvoje ugodnosti, čto je cělovito skrovna u ovom otajstvu, kô u izvoru svojem.

Prinesi světlo k očima mojim', da se nazrem tolikû otajstvu; i da je uzvěrujem : věrom me ohrabri nesumnjivom.

Er je to dělo tvoje, a nije sila ljudska; osnova tvoja, a ne izobrět čověčji.

Er po sebi nitko prikladan nije ota

postizat i razumĕvat, kojih tankosti ni angjelska hitlenost suvrstnicom nije.

Kud ga tad ja zavirih u skrovnost toli svetu i visoku, te o njoj gonetah, ja grĕšnik nedostojan, prah i pepel?

2. Srdcem, gospode, istinitim i vĕrom tvrdom, pokoran zapovĕdi tvojoj, evo se, pun ufania i svetoga straha, k tebi primičem; i tvrdo vĕrujem, da je tebe u tom otajstvu: boga i čovĕka.

Ti hoćeš tad, da te prijmem, i s tobom se u ljubavi spojim.

Molim tada dobrotivost tvoju, ter o milost još te prosim osobitu dat mi i poskisti, da se vàs u tebi raztopim i s ljubavi prĕtečem, nit o ičijoj utĕsi drugoj veće ne nastojim.

Er je to prĕvisoko i prĕdostojno otajstvo spas i duši i tĕlu, lĕk vsakoj mlohavosti duhovnoj, po kojem se moje zlobinje vidaju, pohotljivosti uzprežu, napasti prĕmagaju ili umanjuju, veća milost ulĕva, začeta dobrinja razplo-

djuje, věra ukrěpljuje, ufanje ohrabruje, a ljubav se podnićuje i razpaljuje.

3. Mnoga si ti dobra poskitio, i još ih u ostajstvu poskićuješ milićem tvojim, čto se bogomilo pričešćuju, ti bože primitelju duše moje, izpravitelju krhkosti ljudske, i podatelju utěhe mi vsake!

Er protiv tugam vsake vrste mnogom ih čašicom utěhe zalěvas, iz ponora njihove oborenosti k ufanju ih prikrilivanja tvojega uzpinješ, ter ih novom milostju někom na srdcu oživljuješ i prosvětljuješ: tako da oni, koji prěd pričest bojazljivi biahu i hladni, nu, podkrěpljeni poslě pivom i jestivom nebesnim, tako im bude oko srdca, kao da se izměnili.

A zato si tako darežljiv odabranikom tvojim, da pravo spoznaju i živo okuse, kolika im je krhkost po njih samih, a koliko po tebi dobrote im dotiče ter milosti:

Čim, po sebi hladni, okorni i bez

boga, po tebi istom do toga dospědu, da su žarki, bistri i bogomili.

A i kako da pristupiš k izvoru slasti, da se ne osladiš?

Ili tko da stane nuz velik oganj, a topline se ne ujme?

A ti si izvor uvěk pun, a nikad nepresišuć; ti oganj uvěk goreć, a nikad nedogarajuć.

4. Zato nije li mi na volju zajimati iz vrěla punâ, ni se napiti do volje: a ja pristavim usta k zjalu cěvi nebeske, da konči mićušnu kap odonud srknem, da žedju ugasim i povse ne usahnem.

I ne mogu li još biti vȁs nebesan i ognjen, kako duh plamenik i duh mudrenik med tvojî kreljutnikî: ipak toliko se oko molitve potrsim i tako srdce uredim, da, směrno se pričestiv životnog' otajstva iz požara božastvenoga, bar me plamenak koji oblazne.

Nu čega mi god ne dotiče ni sustiže, toga mi ti blagostiv i milostiv

pozajmi, Isuse dobri, spasitelju prěsveti, koji se udostojà vsih k sebi prizvati, govoreć: *Dodjite k meni vsi, ko vas je god trudan i težko nosi, ja vas okrěpim vsakoga.*

Istina, ja se mučim u potu lica môga; srdce mi se od boli svija i prěnemaga; grěhote me gnječe, napasti uznemiruju, zle pohoti me tište i motaju: a ne ima, ko da pomogne; ne ima koga, da me osvobodi i spasi do tebe, gospodina i spasitelja môga; kojemu izručujem to sebe to i vsaka moja, da me čuvaš, i u život zavedeš věkoviti.

Podaj bože i spasivo moje, da što češće ja tvoje užijem otajstvo, ter u meni vse to veća ljubav poraste.

Glavizna V.

Sveto tělo i duhovnik.

Glas milovnikov.

Da je u tebe angjelska čistinja, i svetinja sv. Ivana Krstitelja: još ga do-

stojan ne bì to otajstvo primit ili njim upravljat.

Er ne ide zato ljudem zahvalit, čto čověk tělo Hristovo posvećuje i njim upravlja, te se hrani kruhom angjelskim.

Velika je to tajna i velika u tom dostojnost duhovnička, er se njim něčto daje, čto se ni angjelom poskitilo nije.

Sami bo duhovnici, čto su, kako ide, crkvom redjeni, tu oblast imadu: da mogu bogu prikazat i tělo Hristovo posvećivat.

Duhovnik, istina, slugom je božjim, komu je na ruku slovo božje, te koji čini po nalogu i zasnovu božjem: nu vsemu je glava bog isti, on je radnik nevidljivi, kômu, čtogod hoće, vse mu je u podlog; čtogod reče, vse mu je u posluh.

2. S toga veće imaš věrovati bogu u prěuzvišenom otajstvu, koji vsaka može, nego čustvu tvojemu ili kakvû-nibud znamenu vidljivû.

Zato pun straha i svete bojazni pristupi, kad si rad sveto dělo ovršit.

Dobro se na um uzmi te pazi, u čiju si službo stupio, čim na te vladika ruke položio.

Ti postà, gle, duhovnikom, te si posvećen, da možeš slavit; pomni tada, da svoje dobe věrno i pokorno bogu prikazuješ, a ti sam neukoran ostaneš.

Brěme si nisi olagkotio, nego si uzom sad i těšnjom uz pravilo stegnut, i veću te ide postizat svetinju.

Na duhovniku trěba da je viděti dobro vsako, i on prilikom budi dobrâ života drugim.

Njemu nije hodat ni se dogovarat sa vsakim, ni po putu vsakom: nego s angjelì na nebu, i s ljudî, čto u dobru vrstni su na zemlji.

3. Duhovnik, svetom oděđjom oděven, Hristovim je naměstnikom, da sniženo i priklonito za se i za vàs puk bogu se moli.

Ima prěd sobom i za sobom znamen križa gospodinovâ, da si pripominje vsakad muku Hristovu.

Prěd sobom na jarmici nosi križ, da razbire stope Hristove, i da sustupice za njim hodit nastoji.

Za sobom nosi križ, da vsaku suprotivu, čto mu je bude od drugih, boga radi blagostivo podnese.

Izprěda mu je križ: da se pokaje za svoje grěhe; odzada: da boleć i tudje oplače grěhote, i da pameti bit mu posrědnikom med bogom i grěšnikî.

Nit ga on odpuštaj od molitve i prikazov svetih, doklě bog ne pomiluje i milosti ga svoje ne upodobi.

Kad duhovnik slavi: tad boga časti, angjele veseli, crkvu k bogu uzdviguje, žive ljude pomaže a mrtvim pokoj spravlja, a on sam učestnikom bude dobru vsakomu.

Glavizna VI.

Čto mi je učinit prěd pričest?

Glas učenikov.

Kad pomislim, gospode, na dostojnost tvoju, a opet na zločestoću i tamnilo moje: tada se vàs tresem i u sebi métem.

Er ako ne pristupim: od života sam odběgao; a nedostojno li se u to puštam: zlo ga zadědoh i uvrědih.

Čto mi je tada tvorit, bože moj, ti pomoćnik i světovatelj, čim nevolja hrupi?

2. Ti mi pravi put pokaži, ti mi koju priliku reci: po čem i kako dostojno se pričestit.

Er je dobitak znati, kako srdcem upravit: da uzmogu sa strahom i priklonito ter sebi na ohranu tvojim se tělom pričestit, ili slavit prikaz onoliko veliki božastven.

Glavizna VII.

Razberi svěst te odluči tvrdo.

Glas milovnikov.

Duhovnik božji, koji misli ili slavit otajstvo mojega těla, ili sâm se njim založit, ili koga pričestit, nad vsaku inu ota mu trěba: da pristupi srdca sniženâ, sa strahom i priklonom, uz věru tvrdu te s bogomilom naměrom: dati bogu ćast, koja ga ide.

Tvoju svěst dobro proberi i razvidi, te, čto ikada možeš, po skrušenosti pravoj ter izpovědi směrnoj, tako ju oplěvi i otrěbi, da ničta ne ostane, ni da mož' oćutit, da te ičto grize, ili pristup k meni ti zameće.

Zamrzi na vse grěhe tvoje ukupce, nu osobito nad onimi se opačinami razkajaj i raztuži, čto ih vsaki dan činiš.

I bude li ti kolě, bogu na samo vse nevolje izkaži pohotljivosti tvoje.

2. Uzdahni i srdce ti se razbòli: čto si još toli putevan i světovan, čto pohoti tvoje umorio i spokorio nisi, te si još tako pun svrbeža požudljivosti tvoje;

Tako bez opreza ćutila ti vanjska: a ćud unutri tako ti zanešena koje-kakvimi utvorami;

Tako priklon i nagibljiv na vse, čto je vanjsko: a tako plah i lecljiv od vsega, čto je nutrnje;

Tako spravan na směh i razblude: tako tvrd na plač i skrušenost;

Tako brz na last i prokšiju: a tako nevoljan sebi oledět, a za boga plansat;

Tako vižlast čto novoga dočut, čto lěpoga vidět: a takvo zatezalo prionut uz ono, čto je onizko i povrženo;

Tako lakom mnogo si prisvojit i tako tvrd svoje održat: a tako skup i nedarežljiv ikomu čto podat;

Tako nerazborit u govoru: a kad mučati trěba, tako neuztručan.

Običaja tako neskladnâ, děla tako nesgodnâ;

Uz jelo tako silni glamaznik: a nuz slovo božje toliki gluhać;

Tako skor na počitak: a tako spor u pameti na dobitak;

Tako pomnjiv na šurke i basne: a tako drěmljiv i pospan uz noćne molitve;

Tako spěšan, kad je prema koncu: a tako zlovoljan, kad je koznovat i u pamet primat.

Tako nebrižan časove odmolit, uz misu tako mlačan, uz pričest tako suhovičan;

Misli tako poprhljive: a malo kad pribrane i k tebi obrnute;

Tako osorljiv i gněvan na čiju: te tako lasno ti koga uvrědit;

Tako nagal druge odsudit, i tako nemil, kad je koga potvorit;

Tako vesel za dobre volje: a tako nevesel za nevolje;

Tako velik dobru naumitělj: ali mu jedva kad izvoditelj.

3. Kad si ove i druge slabosti tvoje, ljut i sam sebi mrzak čto si tako mlohav, izpovědio ter oplakao: tad naměni i tvrdo odluči život tvoj izpravit, i vse ga na bolje upravit.

Iza toga, to sebe to vsake volje tvoje zanago se odrekav, na oltaru srdca tvôga u čast imena môga žrtvom se mi prikaži gorućom t. j. dušu i tělo vsesrdno meni izruči: jeda po tom pravo se upodobiš k svetomu prikazivanju pristupit, i otajstvo mojega těla sebi na ohranu primit.

4. Er nije prikaza dostojnijega, nit se mogu ičim grěsi bolje pomrsit i razbit: nego kad uz prikazivanje těla Hristovoga, pri misi i pričesti, još i samoga sebe, čisto i cělovito, bogu prikažeš.

Učini li čověk, čto uzmože, i uprav li se pokaje: to onda vsaki put, kad me god oprosi o milost i odpušt, vse mu je oprošteno. *Živ mi ja*, govori gospod, *da ja neću smrti grěšnikove, nego*

volim, da se vrne i da žive, nit se jur grèhov mu domišljati budem.

Glavizna VIII.

Hristovo prikazanje i vlastito odricanje.

Glas milovnikov.

Kako se ja golâ těla i propetih rukû, a za grěhe tvoje, dragovoljno na križu bogu prikazah, otču mojemu; tako, da me ne ostalo ničta, nu vse pošlo u dar, s božastvom te pomirit: tako se i ti drage volje, poklon čist i svet, kad slaviš, meni, to sebe to snagu i vsu ljubav tvoju, čto mož' srdačnije, trěba da prikažeš.

Drugo li čto ištem od tebe, van da povse sebe se odrečeš?

Čto mi god podaš oliš tebe, malo za to hajem: er mi nije do tvojega dara, nego do tebe.

2. Kako tebi, da vse imaš čega je, dosta ne bì bez mene: tako ni meni

ničta ne ugodì, čto mi god ti poklonio, bez tebe.

Meni se prikaži, i vsega bogu se podaj: a tvoj dar prijetan bude.

Ja se, gle, tebe radi vsega otcu prikazah, još tělo i krv svoju za hranu ti dadoh: da vàs budem tvoj, a ti vàs moj ostaneš.

To li pako sebe se pridržiš, niti se hotno na moju volju svratiš: tada ti poklon ne bude podpun ni čitavo naše jedinstvo.

Zato, ako ti je stalo, da stečeš milost i svobodu: prvo nego ičto počmeš, povse se u ruke božje izruči.

S toga čto ne umiju sebe se čisto odreći: zato ih biva tako malo, čto su progledali i srdce si osvobodili.

Tvrdo sam odsudio: *Ko se vsega ne odreče, mojim učenikom ne bì.*

Ako si tada rad mojim bit učenikòm: sebe i vse, čto ti srdce želi, meni prikaži.

Glavizna IX.

Vse bogu prikažimo, za vsih bogu se molimo.

Glas učenikov.

Gospode, čega je god, i na nebu i na zemlji: vse je tvoje.

Volje sam, da samohoć tebi se prikažem, i tvoj ostanem na uvěk.

Pravâ srdca, gospode, tebi se danas izručujem za raba vasdanjega, da ti budem na posluh, ni drugo čto snubim do hvale ti věkovite.

Prijmi me uz ovaj sveti prikaz dragocěnoga těla tvôga, koje ti danas, na oči angjelov ako i skrivenih, prikazujem: jeda bude na spas i ohranu to meni to i vsemu puku.

2. Na oltaru pomiritve tvoje, gospode, vse ti grěhe prikazujem i krivice mcje, čto ih ikad učinih prěd tobom i svetimi angjelì tvojî, od časa prvoga mi grěha dari do ovoga trena: vse to,

gospode, požgi i pogori ognjem ljubavi tvoje; i vse trohe grěhov mojih razperi; a moju svěst od vsake krivice očisti; ter milost tvoju, čto ju po grěhu izgubih, opet mi povrati: vse mi napuno praštajuć, i cělovom mira smiljeno me opet prigrljujuć.

3. A čto mogu i učinit za grěhe moje, nego sniženo ih izpovidět i žalit, ter neprěstance molit, da mi ih oprostiš.

Molim te: bud milostiv ter me usliši, kdě ga evo stojim prěd tobom, bože moj!

Vse grěhote moje vele su mi mrzke i prěmrzke, nikad ih već rad učinit nisam, ter se kajem za njih i kajat se budem, dok me bude živâ, spravan i gotov vsaku pokoru učinit, i, koliko uzmogu, zadovoljit.

Oprosti mi, bože, oprosti mi grěhe moje radi svetoga imena tvôga; i dušu mi spasi, koju ti odkupio dragocěnom krvlju tvojom.

Evo me, kdě se prědajem milosrdju tvômu, tvojim' se rukama izručujem.

Čini sa mnom po dobroti tvojoj, ne po zlobi i opačini mojoj.

4. Prikazujem ti još i vsako dobro moje, koliko ga malo te nevrstnâ bilo: u to ime, bože, da je ti popraviš i posvetiš, da je omiluješ i za dobro prijmeš, te na bolje izvedeš: a mene, čověčuljka truhlâ i nekoristnâ, k dobrû i blaženû koncu privedeš.

5. Još ti izručujem vse želje bogomile privrženikov tvojih, vse potrěbe i nevoljice mojih roditęlj i prijatelj, bratov i sestar i vsih dragašnikov mojih; ter i onih, koji, rad ljubavi tvoje, to meni to drugomu komu, koje] dobro učinili.

Još i one, čto mise i molitve, za sebe i za svojtu, u mene zaiskali i naručili; bud oni još živi po světu hodali, ili s njim se jur razpravili: stigla ih vsakoga pomoć milosti tvoje, u tuzi utěha, u pogibli obrana, u mukah od-

kup; te vsake lišeni neprijazni tebi hvalu uzdajte veličastvenu.

6. Prikazujem ti još molitve i odkupljivo pričestilo těla tvôga, za one osobito, čto su me čimgod uvrědili, ražalostili ili oklevetali, ili drugu mi čtetu ìl' težkoću nanesli.

Za one takodjer, čto sam ih kada raztužio, tegotan im bio il' ih smutio, budi slovom ili tvorom, svěstan il' nesvěstan: jeda vsim jednako grěhe nam i uvrěde oprostiš zaměnite.

Iznami, gospode, iz naših srdac vsaki podzor i zazor, vsaki gněv i vsaku ljutinu, i čtogod može ljubezan povrědit i bratinsko milovanje skratit.

Smiluj se, oh gospode, smiluj se vsim, koji te god žele smiljenâ, i tvoje su milosti potrěbiti; i na to nas privedi, da budemo dostojni milosti tvoje, ter k životu da dozrěmo i dospěmo věčnomu.

Da je tako!

Glavizna X.

Svete pričesti totako ne propusti.

Glas milovnikov.

Gusto ti je priticati k vrělu milosti i smilovanja božjega, k vrělu dobrote i vsake čistote: da se mož' izlěčit od zlobinje i pohotljivosti tvoje, te utegneš bit jači i oprezniji suprot napasti vsakoj i pruglu ter osilu zloduhovû.

Hudoba, znajući kojega uspěha i koji velik lěk sveta je pričest, na vsaku ruku i prilikom vsakom gleda, věrnike i pobožnike, čto može bolje, od nje odbit i nju zaprěčit.

2. Er kad se něki na pričest spravljaju: mnogo se tad sotona uzvrši, te koječto šapće.

Zloduh taj (kako piše u knjizi Job) prohōdi med sinove božje, da ih navadnom opačinom svojom uznemiri, il' ih poplaši i smete: nebi li ljubav zagasio,

ili věru sumnjom razbio: jeda se pričesti ili povse ohaju, ili bar bez žara k njoj pristupe.

Ali ne trěba puno marit za njegovo čalovanje i buncanje, bilo koliko mu drago sgrozno i grstno, nu vse te njegove utvore o glavu mu ih omlatit.

Prězrti je kukavca i još mu se nasmijat; nit je zato, čto on zadire, ni radi nemira, čto ga komu zadaje, svete pričesti ostavit.

3. Često smeta i od sv. těla odbija prěvelika bojazljivost: kao da dosta bogoljuban nisi; ili da ne bude izpověd, kako trěba.

Povedi se za s'větom mudrijih, ter odloži takvu skrb i kojekakve žackave sumnje: to zameće put božjoj milosti i molitvu podkapa.

Zato, čto se o čem méteš, ili ti čto nasělo, zato pričesti ne pusti; nego se bržje izpovědi, ter vse uvrěde drugim nanešene radostan odpusti.

Ako li si ti koga uvrědio: oproštenje prosi, i bog ti vse odpusti.

4. Kakva korist iz toga, zatezat s izpovědju, il' svetu pričest odlagat?

Očisti se čto skorije, bržje otrov izbljuj, te k mojemu lěku pospěši: i bolje ti bude, nego da na dugo odgadjaš.

Danas li propustiš za koji uzrok, može do sutra nagrnut i veći; te s takvâ zanověta ti se dugo ne pričestit, i za pričest postajat vse to neprikladniji.

Čto ga možeš ranije ove čamnje se otresi, er ga nije u tom dobra ikakvâ: dugo se pojidat, simo tamo mésti, i radi vse to novljih zaprěk hrane se lišit božastvene.

Dapače još i mnogo udi sv. pričest odgadjat: er s toga je vikla neka odrvenělost i lěnost čověka s' dosukat.

Ali ti su ga jadi, čto je kděkojim, koji su mlaki i prokšeni, omilělo izpověd odvlačit; te prem zato pričest odmiču: da ne budu prisiljeni na sebe pripazit.

5. Vaj! malo ti li je ljubavi, i slaba li je pobožnost u onih, koji sv. pričest tako nizačto odtežu.

Kako li je srěćan i kod boga primljen onaj, koji tako žive i u tolikoj čistoći svoju svěst ohranjuje: da bi voljan i spreman bio vsaki se dan pričestit, kad bi smio i bez ukora mogao.

Nu ako li se ko uzteže rad poniznosti, ili mu drugi dobar uzrok brani: to je i pohvaljiv za takvo počitanje svetinje.

Ako li ga poduzme mlitavost: tad mu je samâ sebe uzbudjivat; i rad dobre volje, koju bog osobito prizire, njegovoj želji bude u pomoć.

6. Nu ako je zaprěka zakonita: ostaje mu dobra volja i bogoljubna naměra pričestit se, te tako se plodov otajstva ne liši.

Er vsaki bogoljub može vsaki dan i vsaki čas pristupit k duhovnoj pričesti, spasonosno i bez ičije zabrane.

Nu ipak, o někih dnevih i osobitih vrěmenih, tělo mu je svôg' odkupitelja uz ljubovno počitanje primit, i veće u tom božju čast i hvalu primišljat, nego svoju utěhu iskat.

Vsaki put bo, kad otajstvo upućenja Hristovoga i njegovu muku bogomilo probere, i ljubavnò se prema njemu razžeže: toliko put duhovno se pričešćuje i nevidljivo podkrěpljuje.

7. Ko se na pričest ne spravlja, nego prěd blagdan, i kad je običaj: dosta put bude nepripravan.

Blaze si ga onomu, koji se vàs bogu prikazuje kao žrtva goruća, kad god slavi il' se pričešćuje.

Kad slaviš, ne budi ni odveć spor ni odveć spěšljiv, nu pristani uz one, s kojimi živeš.

Ne směš drugim bit težak ni dosadan, nu se drži srědnjega puta, i kako su nas stari učili; i bolje da se ozireš na korist drugih, nego bud i na bogomilje î na srdce svoje.

Glavizna XI.

Tělo Hristovo i sveto pismo.

Glas učenikov.

Oh prěsladki Isuse gospodine, kolika je slast duši bogoljuboj, kad nuz tvoj stol blaguje; kdě se drugo jestivo ne ponudja, nego ti isti, nje ljubimac, i živa želja njezina.

I meni bi sladko bilo, nuz tebe iz dna duše suze ronit, i s pokornom Magdalenom noge ti suzami obmivat i natapat: nu kud u mene te ljubavi vruće? odkuda mi suze svete, iz očiu da briznu?

Zanago, čim me ti gledaš i sveti angjeli tvoji: srdcu bi se mômu trěbalo razžeći, te od radosti proplakat.

U otajstvu bo sv. těla istinito nazočan mi jesi, prem da oblikom inim zakriven.

2. Er u jasnosti vlastitoj i božastvenoj tebe zirati: toga mi oči ne pod-

nesoše, ni svět vàskolik od blistanja tvojega veličastva ne obastà.

Moju tad slabost u tom priglédaš, čto se pod otajstvo kriješ.

Onoga po tom, kômu se angjeli na nebu klanjaju, toga sam i ja vlastan, ter mu se klanjam: nu ja zatim samo věrujuć, a oni bez zastora ziruće očima.

Meni je bit mirnû i pokojnû na světlini věre prave, i od nje ne izmicat, *dok ne svane jasnost věčna, ter prilike sènovite ne zamaknu.*

Nastane li doba, da se zaglave vrèmena: tad prěstanu otajstva, er blaženim u slavi nebeskoj ne trěba hlěba otajstvenâ.

Er se raduju prěd bogom bez kraja i konca, slavu mu gledajuće nazočice; ter s jednoga světla u drugo se prětvarajuće vse to bližji bezdnovitomu božastvu, slovom se hrane božjim, čto se ùputilo, ter koje, kako je bilo od izkona, tako ostane do věka.

3. Mislećû mi ob otih čudesih, vsaka utěha duhovna težkom mi biva dosadom: er dok svôga gospodina bistro u slavi mu ne uzrem, vse mi je ničim, čtogod na světu vidim i čujem.

Ti si mi svědok, bože, da me ničto utěšit ne može, nit ikakav me stvor utažit do tebe, bože moj, kômu se želim prizirat na vse věke.

Nu dok sam u puti smrtnoj, ta se ne može.

Zato mi se je podat na velik uztrp, i tebi se podložit u vsem, čto zaželim.

Er i tvoji svetci, gospode, čto sû s tobom radostni u kraljestvu nebeskom, dok življahu, věrujuće i mnogo strpljivi buduće, prihod su slave očekivali. Čto oni věrovahu: i ja věrujem; čemu se oni nadahu: tomu se i ja nadam; a kamo oni dospěše: tamo se i ja po milosti tvojoj dospěti uzdam.

Zatim, ohrabren prilikom svetac, od věre ne odstupljujem.

Knjige mi svete ostaju utěhom i zrcalom života, ter iznad toga još mi je prěsveto tělo tvoje lěkom i prihrankom osobitim.

4. Er dvoje, čujem, da mi je najveć potrěbito: bez čega ovaj bědni život podnosljiv mi ne bì.

Zaprt u tamnicu ovoga těla bez dvojega muka mi je biti: bez hrane i bez světla.

S toga mi nemoćniku podadè sveto tělo tvoje za okrěpu duši i tělu, a uz noge mì pristavì světnicu: slovo tvoje.

Bez toga dvojega dobro ga ne poživěh: er slovo božje svěćom mi je duši, a otajstvo tvoje kruhom života.

To su kao dva stola s ove i s one u pokladniku svete crkve tvoje.

Jedan je stol svetoga otajstva, na kojem sveti je kruh t. j. dragocěno tělo Hristovo.

Drugi je stol zakona božjega, u kôm je nauk sveti, čto uči věru pravu,

te privodi do zastorov, kdě je sveto i prěsveto.

Hvala ti, gospode Isuse, světlo věkovitoga světla, na stolu nauka svetoga, kôga nam po tebi nastrli proroci, sveti posli i drugi učitelji božji.

5. Hvala ti, stvoritelju i odkupitelju ljudski, koji, ljubav svoju dokazati čitavomu světu, užinu spravì veliku, na kôj dadè pojesti ne leh janje, čto biaše prilika istom, nego prěsveto tělo i krv tvoju, obradujuć vse duše věrne užinom svetom, i čašom ih napajajuć spasivom, u kôj su vse oslasti rajske, ter isti angjeli uz nas blaguju, nu uz osěćanje još blaženije.

6. Oh velika ti li je i častna služba duhovnička, kojim je izručeno gospodina veličastva besědom svetom iz kruha uzkrisit, jezikom blagoslovit, po rukama nosit, na usta ga uzet, i drugim podělit!

Oh čistim li je biti onim' rukama, ustima izmivenim' i tělu svetû; neoskva-

renû li je biti srdcu duhovničkomu, kdě zalazi toliko put iztočnik čistote!

Iz ustiu duhovničkih, koja toliko put Hristovim se krme otajstvom, ničto izići ne smě, nego samo sveto, nego samo počtivo i koristno.

7. Očima je biti skromnim' i stidljivim': er su vikle razglédat tělo Hristovo; rukama čistim' i uz nebo propetim': er su vikle ticati tvorca neba i zemlje.

Duhovnikom navlaš se govori u zakonu: *Budite sveti, er sam ja svet gospod bog vaš.*

8. Pomozi nas milost tvoja, vsemogući bože, da mi, koji smo uprtili službu duhovničku, dostojno ju i bogomilo, u čistoti i dobre svěsti, odslužit uzmognemo.

I ako ne možemo tako bez grěha i pravično život provesti, kako bi se htělo, barem dopusti: da ono zlo, koje učinimo, dostojno oplačemo, pokorni ostane-

mo, ter uz odluku dobre nam volje uzmožemo: u naprědak službu ti prikazat zažganiju.

Glavizna XII.

Pričestnik pomnjivo se na pričest pripravljaj.

G l a s m i l o v n i k o v.

Meni je mila čistinja, ja sam darivatelj svetinje vsake.

Srdce čisto ja ištem: i na njem sladko mi je odpočivalo.

Spravi te prostri za veliku užinu: da u tebe vazmujem s mojimi učenikî.

Ako si rad, da ti ja pridjem, i u tebe ostanem: izplákni stari kvas, i stanice tvojega srdca očisti.

Čto je god ovoga věka, toga se otrěbi, i vsakoga meteža zlobinje; sědi, kako modar kos na krovu sědi; ter duše, pune grčine, promišljaj opačine tvoje.

Er vsak milić najlěpše i najsgodnije město milovanû sprema, bo iz toga

*

se vidja, koliko primitelj za milovnika mari.

2. Nu ti je znati, da s tvojega děla ni zasluge tvoje ti ove priprave urediti ne mož', da cělo lěto na to se spravljaš, nit ičto drugo po glavi ne prěmećeš.

Nu k stolu te pripuštam, er sam blag i milostiv; i tako to uzmi, kao kad prosjak bude pozvan na čast u kojega bogatca, te mu ovaj ne ima čim odvratit primljeno dobro, nego tim, da se ponizuje ter mu zahvaljuje.

Učini s tvoje čto možeš, i pomnjivo učini: ne s običaja ni s potrěbe, nego sa strahom i s počitanjem i s ljubavju prijmi tělo milovnika gospoda boga tvôga, čto se dostojao k tebi doći.

Ja sam te pozvao; ja čast naručio; čega ne doteče, ja priložim: dodji, te me prijmi.

3. Ako te dopane milost molitve, bogu tvojemu zahvali: er te dopala ne čto si dostojan, nego er te pomilovah.

Ako li bez nje ostaneš, ter ti něka suhovica bude na srdcu: prioni uz molitvu, uzdiši i kucaj, nit popusti, dok bar mrvicu ili kapljicu spasive milosti ne stečeš i ne dostaneš.

Ti mene trěbaš: ne trěbaš ti meni.

Nit ga ti prihodiš mene posvetit: nu ja tebe posvetit i popravit dohodim.

Ti prihodiš, da s mene se posvetiš i sa mnom se udružiš, da novu milost stečeš, i nanovo se na popravak razažgeš.

Ne propusti te milosti, nu čto većom pomnjom srdce si pripravi, i milovnika tvôga k tebi uvedi.

4. Ali trěba, da se na molitvu spremiš, ne samo prě nego se pričestiš, nego da se u njoj i poslě primljenoga otajstva uzdržiš; stražba se hoće sada ne manja, nego se prě hotiaše pobožna priprava: er dobra stražba poslě pričesti najbolja je priprava veću milost steći.

Er s toga prem i bude kogod nespravan za nju, kad iza pričesti odmah hlěpiš na radosti neduhovne.

Strezi i pazi, da puno ne čevrljaš; budi na osami, ter se tvojim bogom nasladjuj, kojega ti vàs svět ne otè.

Ja sam onaj, kojemu povse da se izručiš, tako, da ga već ne živeš u tebi, nego u meni: bez ikakve brige iočem.

Glavizna XIII.

Sdruži se s Hristom u otajstvu.

Glas učenikov.

Po čem i kako, gospode, tebe samoga naći, tebi moje srdce da odaprem, i tebe se naužijem, kako mi duša hoće: tako da ne uzhajem izačiju grdnju, nit ikoji stvor srdcem da mi gane, ni se ja njemu iole da prizrem, nu ti samcit meni da govoriš, a ja tebi: tako, kako se drago s dragim razgovara, i prijatelj s prijateljem stoluje?

To prosim, to žudim: da se s tobom povse ujedinim, i srdce od vsakoga stvora odmaknem, i po svetoj pričesti

ter po misah gustih onim se priviknem nasladjivat, čto je rajsko i věčno.

Ah gospode bože, kada budem s tobom povse ujedinjen: u tebi se pogruziv a sebe pozabiv?

Dopusti, da ti u meni, a ja u tebi, te tako skupa da ostanemo.

2. Odistâ si ti *milovnikom mojim, odabran izmed tisuć ter tisuć*, u kom prěbivat duši se uzhtělo mojoj za vsih danov nje života.

Odistâ si ti milovnikom mojim, u kôm pravi je mir i pokoj, a izvan kôga samo je muka i rabota, ter nevolja bez kraja i konca.

Odistâ si bogom skrovenikom, nit je tebi dogovora sa zlikovcî, nu se razgovaraš sa sniženim i priprostim.

Oh čto li ga je ugodan, gospode, duh tvoj, koji se, pokazati milinje tvoje prema dětci tvojoj, kruhom ju prěugodnim s neba silazećim okrěpiti dostojiš!

Odistâ nije ga roda toli uzveličenâ, k kojemu njegovi se bozi tako bi primakli,

kako se ti, bože naš, primičeš k vsim věrnikom tvojim; kojim, vsaki dan ih potěšit, i k nebesom srdce im pouznest, za hranu se podaješ i užitak.

3. Koji bo narod ini na tolik je glas uzišao, čto narod Hristjanski?

Ili koji stvor pod nebom toliko je milovan, kô čto je duša pobožnikova, k kojoj bog ulazi, da ju nakrmi proslavljene puti svoje?

Oh milosti neizrečene! udostojanja divnâ! ljubavi neizměrne, samo čověku dosudjene!

Ah čim gospodu tu milost odvratit? za milovanje toli izuće!

Oh ničim bolje ugodit mu ne mogu, nego srdce moje povse bogu da poklonim, i s njim těsno se udružim.

Sad uzigra vsa utroba moja, kad mi se duša s bogom povse ujedini.

Tad mi on reče: Ako si voljan biti sa mnom, to sam i ja voljan biti s tobom. A ja mu odgovorim: Dostoj se,

gospode, ostati sa mnom, a ja rad pristanem s tobom.

S tobom srdce ujedinit: u tom vsa je želja moja.

Glavizna XIV.

Kděkojih pobožnikov goruća želja za tělom Hristovim.

G l a s u č e n i k o v.

Oh kolika li nije obilatost slasti tvoje, gospode, čto ju ti shranì za one, koji te se boje! Kad mi na pamet prihode něki pobožnici. spokoreni i razžareni čto ikad k tvojemu otajstvu, gospode, pristupajući: onda se vàs u sebi metem i zastidjujem, čto k tvojemu oltaru i k stolu pričesti tvoje tako mlačan pristupljujem i tako ledovit;

Čto ga ostajem tako suhovičan i na srdcu drěmljiv; čte se s tobom, bože moj, tako vàs ne razgovorim; čto nisam tako uzhićen i zamamljen, kô čto biahu mnogi pobožnici, koji s prěvelike po-

žude pričesti i sa žive ljubavi srdca od plača se uzpregnut ne mogahu;

Nego zihajućih srdca i ustiu iz mozga ter kostij za tobom hlipljahu studencem živim: ne moguće glada utažit ni smirit, tvojega se těla ne nahranivše, uza vsaku radost i lakomost duhovnu.

2. Oh zažgane li uprav věre njihove, te dokazujuće svetu nazočnost tvoju!

Ti bo istinito poznavaju gospoda svôga po lamanju kruha, ti, kojim srdce tako se živo razgara nad Isusom s njimi pohodećim.

Nu čto ga je put daleko od mene i srdačnost i pobožnost takva, tako žestoka ljubav i zažganost!

Budi mojim privrženikom, Isuse dobri, sladki i blagi; te dopusti, da tvoj hudi projsak uza svetu pričest bar kděkad u sebi srdačne čtogod ljubavi tvoje oćuti; da mu věra bude vse to življa; da mu poraste ufanje u dobrotu tvoju;

i da mu ljubav, čim se dobro razžarila i nebesnâ krušca okusila, nikad ne ohladi, nikad ne oslabi.

3. A milosrdno srdce tvoje i žudjenu je milost podat mi moguće; i onoga dneva, kad se tebi uzvidi, duhom plamenikom obasut me i pohodit.

Er prem da ja ne gorim požudom osobitih bogomilov tvojih, ipak po milosti tvojoj one njih velike hotljiv sam požude plamenite, moleć i željeć, da vsih takvih drugom budem ljubovnikov ti žarkih, i da se svetoj njih družini pričtijem.

Glavizna XV.

Bud ponizan i sebe se odreci, da stečeš milost.

Glas milovnikov.

Ako si rad, da budeš bogoljub, vseudilj ti je otu milost iskat, željno ju prosit, strpljivo ju i pouzdano čekat, zahvalno prijet, ponizno uzčuvat, pom-

njivo nastojat, a bogu da prijde rok izručit i način višnjega mu pohoda.

Osobito onda se ponizi, kad malo ili ni malo bogoljubja na srdcu ne ćutiš; nu se ipak zato ne zavrzi ni odveć raztuži.

Dosta put bog daje u času, čto je uztezao dugo i dugo.

Daje kděkad na koncu, čega u početak molitve dati ne htio.

2. Da se milost podaje vsakad i odmah: čověk slabić toga ne podnesè.

Zato kruto se pouzdaj i sniženo potrpi, ako si rad dočekati milost bogoljubja. Nu sebi pripisuj i tvojim grěhovom, ako ti je ne bude, ili skrovice se oduzme.

Čtogod sitnâ kděkad milost prěči i zastire, ono li je sitnim a ne pače velikim nazivat, po čem toliko se dobro uzbija.

Nu čim ono sitno uzmakneš i podpuno prěmožeš, to ga dobudeš, čega si iskao.

3. Er kako sebe i srdce bogu izručiš, nit ičega za pohotljivost ni za volju tvoju ne uzišteš, nego se povse na boga spustiš: taj čas smirenâ se ugledaš i skladnâ, nit se ikoja tako ti obikne, tako ti s' ne uzmili kako ista volja božja.

Zato, ko se god pravâ srdca k bogu uputio, nikakvâ stvora ne uzljubio niti nanj zamrzio: taj bude najprikladniji primiti milost i dostojan pristat uz božje ugodnike.

Er tamo je gospod voljan svojega blagoslova nasuti, kdě je okrut ometen i prazdan.

I čto se ko bolje onoga odreče, čto je u dnu te najnižje, i s prěziranja sebe vse to bolje sebi odumre: to je milost pospěšnija, bogatija, ter do onoga mu města svobodno jur srdce podvigne, kô je najvišje.

Tad mu srdce progleda i uzplita, tad se ono udivi i poraste, er je nad njim ruka božja. Takav, gle, bude bla-

goslov čověku, što iz punâ srdca boga ište, niti je rad za trice proigrati duše.

Takav blagujuć tělo božje dostojan bude velike milosti s bogom se ujedinit: er mu nije do slasti molitve ni duhovne utěhe, nego mu je na srdcu čast i slava božja.

Glavizna XVI.

Hristu se iztuži, njegovu milost prosi.

Glas učenikov.

Oh prěsladki i prěljubavni gospodine, koga sam rad u ovaj tren pokorno primit, ti znaš krhkost moju, i nevolju koju trpim; koji grěsi na me navalili, u koje se opačine ja zavalio, što li ga put muka mi prihodi ter napast, tako, da sam vàs smeten i grěšan.

Evo sam došao: izlěči me, obraduj me i oblakšaj.

Ja govorim k onomu, koji vsaku

zna, koji me prozire skroz i skroz, i koji jedan pomoći me može i smirit podpuno.

Ti znaš, kojega mi se dobra hoće, i koje mi je najprěčje, a i koji sam božjak na vsakom dobru.

2. Evo me, kdě prěd tobom stojim, da mu se smiluješ i da me pomiluješ.

Pokrěpi gladujućâ božjaka tvôga, podněti i pod'jari studen moju ognjem ljubavi tvoje, prosvětli slěpotu moju sěvanjem oka tvôga.

Vse, čto je zemaljsko, provrzi, da bude grko; vse, čto je težko i nemilo, da mu se uzpokorim; a čto je god stvora kojeg' i čeganibud onižjega, vse to da ja prězrem i zabudem.

K tebi u nebesa srdce mi podvigni, nit mi se daj po zemlji razklatit.

Ti sam u naprědak ter do věka meni da godiš i dahneš: er si ti jedini pivo i jestivo moje, ljubav a i radost moja, moja sladost i vsako dobro moje.

3. Tuj s tvojih očiu ja planuo, izgorio i u tebe se provrgao, da s tobom jedan duh budem, po milosti jedinstva nutrnjega i po raztopu prem goruće ljubavi moje.

Nemoj da otidjem na tašte i suhoust, nego mi budi srdca milostivâ, ter učini sa mnom, kako si često ter čudesno učinio s tvojimi svetcî.

Ta kakvo bì čudo, da s tebe zagorim i stlijem, čim si ti oganj vsakad goreć a nikad ne dogarajuć, plamenom ljubavi srdca nam očišćujuć, razum prosvětljujuć.

Glavizna XVII.

Žarka ljubav i živa želja primiti Hrista.

Glas učenikov.

Primit te žudim, gospode, čto mogu směrnije i ljubavnije, vsom silom i vsim žarom srdca môga, kako te primajuće žudiahu mnogi svetci ter ona će-

ljad pobožna, koja po svetinji života najbolje ti ugodila, najtoplije se molila.

Oh moj bože, ti ljubavi věkovita, vse dobro moje i nedokončiva srěćo moja! rad sam te primit požudom najvrelijom i počitanjem najdostojnijim, ter onakvim, čto ga ikad ikoji svetac imat i oćutit mogao.

2. I prem da sam nedostojan na ognjištu srdca môga skupiti vsa ona čustva bogoljuba, ipak vsako milovanje, čto mi ga je na dnu duše, tebi ga podnosim tako željno, kao da su moje one prěmile požude i plamenite.

Vse, čto ikad bogomila duša smislit i požudět može, vse to uz najveću počast i priklonost srdca tebi ponudjam, tebi poskićujem.

Ničega sebi zadržati rad nisam, nego sebe i vse moje prěrado i drage volje tebi odat i prěpustit.

Gospodine bože moj, stvoritelju i odkupitelju moj! takvim te umiljem i svetim počitanjem, takvom hvalom i

častju takvom te harnostju, dostojnostju i ljubavju, takvom te věrom i pouzdnicom, takvom te čistinjom danas primiti žudim: kakvom te začè i požudjè prěsveta majka tvoja, slavna děva Maria, kad angjelu, upućenja věstniku, odgovorì ponizno i pokorno: *Ja sam, gle, raba gospodinova, budi mi po besědi tvojoj.*

3. I kako blaženi tvoj prědteča, najuzvišeniji medju svetcî, Ivan Krstitelj, još u materinoj utrobi tebi se, kdě si blizu, u svetom duhu vesel obradovà; a poslě, viděv Isusa med ljudî hodećâ, velmi se sponiziv pokorno ju rečè: *dèver věrenikov, čto uzanj stoji te ga sluša, pun je veselja, te se raduje glasu věrenikovû*; tako i mene objamite i nažgite plameni visoke i požude svete, s koje, gospode, vàs ter iz punâ srdca tebi da se poklonim i prědam.

Zato ti podstirem i podnosim klicanje i veselo huskanje vsih pobožnih srdac, vse im požude goruće, i časove

sove uma im tobom zanešenâ, i zasvita im istine prěkonaravskâ, ter i nebeska vidjenja njihova; uza to još ti prikazujem vse duhovne sile i pohvale, čto ti ih ikad stvor koji, na nebu i na zemlji, ili već izrekao ili kad uzreče; a vse to bud za me istoga, bud za one, koji mi se za molitvu prěporučiše: nu da od vsih dostojno budeš hvaljen, i na vse věke uzveličavan.

4. Prijmi zavěte moje, gospodine bože moj, i pohtěv hvale ti nedovršive i pohvale nedokončive: er te po pravici idu rad množine neizrecivoga veličastva tvôga.

Ove ti hvale i ovo nazivanje uzdajem i uzdavati žudim vsaki dan i u vrěme vsako; i da ti ih sa mnom ukupno uzdadu, k tomu pozivljem i umaljam srdcem i molbom vse rajske duhove i vse věrnike tvoje.

5. Hvalili te vsikoliki narodi, vsa plemena i vsi jezici! i sveto ter medovito ime tvoje uzklikom čto većim i molitvom veličajte gorućom!

*

I koji god s božjim strahom i pokorno obhode otajstvo prěvisoko tvoje: u tebe milovanje i pomilovanje nahodite, ter i za me grěšnika priklono se bogu pomolte.

Te kad steku žudjeno bogomilstvo, i s bogom se srětno ujedine, ter utěšeni i divno okrěpljeni sa svetoga se i rajskoga stola odmaknu: i o meni se ubogom pomislit dostojte.

Glavizna XVIII.

Ne izvadjaj, odkud otajstvo? nu věruj.

Glas milovnikov.

Čuvaj se i strezi izvědljivâ i nekoristnâ iziskivanja ob ovom prědubokom otajstvu, ako nisi rad na dnu sumnje potonuti.

Ko se izblizâ veličastvu nazire, božja ga slava obori. Čto li toga bog ne opravì, čega čověk ni ponimit ne može!

Nu ti je na volju razgledanje istine

skromno i ponizno, ter vsakad spravno drugoga posluhnut, i onoga se pridržat, čto sveti otci mudro izrekli.

2. Blažena prostota; koja se uklanja putu, na kojem sumnje i prěpori niču, nu stupa stazicom ravnom i utaptanom zapovědij božjih.

Mnogim se izmakla pobožnost, er su ono htěli razvidět, čto je visoko.

Věra se od tebe iziskuje i život prav, a ne visina razuma ni dubljina skrovnostij božjih.

Onoga li ne razbireš, čto je nižje tebe, kako mož' postignut, čto je višje tebe?

Bogu se podvrzi i tvoje oćutke pod věru skloni, pak ti bude světla i věsti, koliko uztrěba i koliko je u korist.

3 Mnogim bude težke napasti radi věre i otajstva, nego to nije pripisati njim, nego hudobi.

Ne zabrini se, ni se prěgovaraj s tvojimi mislî; pak ne odgovaraj hudobi na vsaku sumnju, čto ti ju prišapne:

nego věruj božjemu slovu, věruj njegovim svetcem i prorokom, i opaki napastnik tada te ostavi.

Kděkad velika je korist, čto je sluzi božjemu čto takvâ podnosit.

Er čeljad nevěrnu i grěšnu ona ne napastuje, drži bo ih jur tvrdo; nu věrne pobožnike: na vsaku ih ruku promeće i draži.

4. Spravi se i pojmi sa sobom věru golicu, koja za sumnjŭ ne zna, ter s priklonitim i svetim strahom k otajstvu pristupi.

I čegagod razuměti ne možeš: na isto bogu to izruči vsemogutnomu.

Ne može ti s boga prěvare biti, nego pazi, da po nevěri sebe ne prěvariš.

Uz one bog hoda, čto su prosti na srdcu, poniznikom se odkriva, još i dětci razŭm otvara, ter su duše ciste s njega progledale: nu uklanja svoju milost od onih, čto su oholi i doznatljivi.

Slabašak je razum ljudski, te mu se j' lagko prěvarit.

5. Vsakomu je razumu i ljudskomu mudrovanju za věrom se povesti, ona im put pokazati: a ne da ju prětiču i još joj zanovětaju.

Věre se tuj hoće i ljubavi, ove prětežu; ter načinom puno skrovitim vsu svoju silu pokazuju u tom prěk i prěko uzvišenom otajstvu.

Jer bog, koji je od věka, te kojemu niti je měre ni konca, taj čini velika i nedokučiva po nebu i po zemlji, niti može bit zahodnika ni postupnika za njegovim' čudesî.

Da su děla božja ljudskomu razumu lasno ponimljiva: tad im nestadè čuda, nit im ko naděnù, da su neizreciva.

Rěči vsakomu nepoznate

(ili bud i znamen im koji).

---

ada; igitur; alſo
badar, impiger; rüſtig, *badrovati*; stre-
blagodět; beneficium; die Wohlthat
nue agere; unverdroſſen wirken
blagověst; evangelium; das Evangelium
blaznik; blandiens, seductor, scandalisans; der Schmeichler, der Verführer, der Aergernißgeber
blizna; cicatrix; die Narbe
bližik; propinquus; der Verwandte
bogomil; pius, devotus, fervidus; fromm, andächtig, eifrig
breći se; curam gerere; ſich bekümmern; *onebreći*; negligere; vernachläſſigen
cakoliti; garrire, verba effundere; ſchwatzen, plaudern
ciglo; unicum; einzig
čalovanje; artificia; Trugkünſte
čislo; numerus; die Zahl; *čitati u veliko*; magni facere; hochachten (zählen)
čistinja; castitas; die Keuſchheit
čuti; sentire; fühlen; *čustvo*; sensus, sensualitas; Sinn, Sinnlichkeit, Gefühl, Gefühlsherrſchaft

dan pokonji; dies ultima; der letzte Tag. *dan pošastni*; dies abitus, mortis; der Abschiedstag, der Todestag
dari; usque; bis
dobitak; victoria; der Sieg. *dobitnik*; victor; der Sieger
dobrinja; virtus; die Tugend; *dobrota*, to isto.
dobrodarstvo; munificentia; die Freigebigkeit
dokon; vacuus negotiis, otium habens; bei Muße
dospèti; finire, mori; enden, sterben. *dospèh*; finis, mors; das Ende, der Tod
dug; [res; die Sache (= d u g o v a n j e u Posavac i Podravac; magj. d o l o g)
dugovit; longanimis; langmüthig
duh plamenik; cherubim; der Cherub. — *mudrenik*; seraphim; der Seraph
dumna; religiosa; die Nonne
glomatati; strepere; lärmen, poltern. *glomot*; strepitus; der Lärm, das Gepolter
glotinja; vilitas, miseria; die Schlechtigkeit, die Erbärmlichkeit
hrustav; duracinus; roh, hart, hartherzig
hudoba; diabolus; der Teufel (*hudič*. Slovenci)
hvirěti; collabi; ein einschrumpfen, eingehen
izkrnji; proximus; der Nächste

iznebuha ili iznevarce ex insperoto; unverhofft
izući; eximius; ausgezeichnet
izvèt; excusatio; die Ausrede
jarmica; casula; das Meßgewand
kazati; punire; strafen. *kazan*; punitio; die Strafe
kimnuti; nutare; winken
klèt; cella monastica; die Klosterzelle
konči; adminus; wenigstens
kovčeg; arca; die Lade
krilatac; angelus; der Engel
lakota; fames; der Hunger
lěh i *lèstor*; saltem; nur
malčica; res minima; die Kleinigkeit, ein Bischen
mazda retributio; die Vergeltung
mudno; detinens; aufhaltend, Zeit raubend
mudrinja; philosophia; die Philosophie
najeti se; infici; angesteckt werden
najliše; praecipue; besonders
neugroženost; securitas; die Unerschrockenheit
neuražen; inviolatus; unverletzt, unversehrt
neutepen; immaculatus; unbefleckt
ničtavet; nihilum; das Nichts
novotnik novicius; der Nowize
obět; promissio, oblatio, sacrificium; das Versprechen, das Opfer
obnujati; dejici animo; kleinmüthig werden

obrèsti; invenire; finden, erfinden
odvětak; haeres; der Erbe
ohrana; conservatio, salus; die Erhaltung, die Rettung, das Heil
okrut; vas; das Gefäß
oskudan; egenus; dürftig
ostinuti; refrigerari; erkalten
osuga; vinculum; das Band
paštro; asper; rauh (uneben, bunt)
podnètiti; succendere; das Feuer anfache
podnos; superbia; die Ueberhebung
poganik (adj. *poganički*); spiritus impurus; der unreine Geist
pohabiti; depravare, destruere; verderben, schädigen
poklad; thesaurus; der Schatz
ponè v. *konči*
posal (božji); apostolus; der Apostel
poskisti ili *poskititi*; porrigere, offerre; darbringen, darbieten
pospèšno; utile; förderlich; *uspèšno*, to isto (*uspèh*; utilitas; der Nutzen)
postava; statutum; die Satzung
potegnuti; pondo valere; wiegen
potlišan; vilis niedrig
povelèti; jubere; befehlen
pravilo; disciplina monastica; die Klosterzucht
prèdati; tremescere; erzittern
prèobrat, i; conversio; die Bekehrung

prikaz; sacrificium; das Opfer
prvica; elementum; Grundstoff
püt, i; caro; das Fleisch. *putan*, *putevan* i *putven*; carnalis, sensualis; fleischlich, sinnlich. *putnost*, *putevnost*, *putvenost*; carnalitas, sensualitas; die Fleischlichkeit, die Sinnlichkeit. *upućenje*; incarnatio; die Fleischwerdung (Christi)
rabiti; facere; thun, dieneu. *rabotati*; se occupare, factitare; arbeiten, wirken. *rabovanje*; servitium; der Dienst. *rabota*; occupatio; die Beschäftigung, die Angelegenheit; *rabac*; servulus; ein armer Diener. *raba*; serva; die Magd
razruh; desolatio; die Zerstörung
samostan; monasterium; das Kloster. *samostanac*; monachus; der Klosterbruder. *samostanski*; monasticus; klösterlich
sbor; sermo, eloquentia; die Rede, die Beredsamkeit
spas, i; salus; das Heil. V. *ohrana*.
stliv; corruptibilis; verweslich (*stlèti*; corrumpi; verwesen)
streći se; cavere, sich hüten (*streći*; erigere mentem et aures: konj striže; auflauern, aufmerken, aufpassen). *strežljiv*; vigilans; wachsam (*stražljiv*)
supostat; adversarius; der Gegner
svetokrilac v. *krilatac*

tad v. *ada*
teg; labor; die Arbeit. *utežati*; mereri; verdienen. *utežba*; meritum; das Verdienst
tlapa; sermocinium; das Geschwätz, das Hirngespinnst
troha; naevus, macula; der Fleck, die Mackel
trvati; durare; dauern. *trvatan*; durabilis; dauernd (*trajati*)
tvar: creatura; Geschöpf
ubah; prosus, semper; gänzlich, immer
ubljusti se; cavere; sich erwehren
ugled; exemplum; Beispiel. *ûglednik*; vir exemplaris; ein Mustermann
uhiliti; fallere; berücken (u starih knjigah i entrücken i *pohiliti* verrücken)
ulišit; privare; berauben.
ureha; ornamentum; der Schmuck (*ures*)
varovati se v. *streći se*. *varovan*; cautus; achtsam. *iznevarce*: repente; plötzlich, unversehens
vèdèti; scire; wissen; *věst* (svěst); scientia (conscientia); das Wissen (das Gewissen)
věstovit; notus; bekannt
větah; vetus; alt.
vsemir; universum; das Weltall. *vsemirnik*; dominus universi; der Herr des Weltalls

vseudilj; perpetuo; fort und fort.
vuhliti; fingere; täuschen.
vuhlica; persona callida; der Schlaukopf, der Unaufrichtige
zabava; distractio, impedimentum, occupatio; das Aufhalten (die Behinderung), das Zögern, die Beschäftigung (i Belustigung); — *duhovna*; exercitium spirituale; die klösterliche Uebung
zabresti; *zagaziti*
zakotviti; deligare ad ancoram; ans Anker befestigen
zališan; superflus; überflüssig.
zanago; certe; gewiß
zategnuti; propendere, pondere superare; überschnappen, überschnellen (an der Wage)
zlobinja; vitium; das Laster.
ždrèb i; sors; das Loos, der Antheil.

Ukazalo.

Knjiga I.

Knjiga II.

Knjiga III.

Glavizna strana

Glavizna strana

Knjiga IV.

